

**Sociaal
Werk**
Nederland

Informatiedocument over Wet Maatschappelijke Ondersteuning (Wmo)

Bron: Historische analyse Wet maatschappelijke ondersteuning 2015 (Wmo 2015)

Van Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport, versie januari 2024

Zie Historische analyse Wmo via de [LINK](#)

Inhoud

- Brief 1 juli 2025 aan de Tweede Kamer over Houdbaarheidsonderzoek Wmo 2015 van Staatssecretaris Langdurige en Maatschappelijke Zorg
 - Aanleiding en doel van dit informatiedocument over de Wmo
1. Een kleine geschiedenis van de Wmo
 2. Wet langdurige zorg (Wlz)
 3. Zorgverzekeringswet (Zvw)
 4. Wet maatschappelijke ondersteuning 2015 (Wmo 2015) in Nederland
 5. Gemeentefonds
 6. De context en beleidsontwikkeling van de Wmo 2015
 7. Communicerende vaten: prikkels, autonomie, medebewind en preventie
 8. Relevante maatschappelijke ontwikkelingen
 9. Beleidsaanpassingen sinds 2015
 10. Beleidsinterventies en intensiveringen vanuit het Rijk/Departement
 11. Relevante jurisprudentie sinds 2015
 12. Feiten en cijfers vanuit Historische Analyse
 13. Conclusies op basis van historische analyse
 14. Wet Maatschappelijke Ondersteuning 2015 (Wmo 2015) - Tekst

Brief Staatssecretaris aan de Tweede Kamer 1 juli 2025

Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

> Retouradres Postbus 20350 2500 EJ Den Haag

De Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA DEN HAAG

Bezoekadres
Parnassusplein 5
2512 VX Den Haag
www.rijksoverheid.nl

Kennmerk
4137597-1084481-DMO
Bijlage(n)
3

*Correspondentie uitsluitend
richten aan het retouradres
met vermelding van de
datum en het kenmerk van
deze brief.*

Datum 1 juli 2025
Betreft Houdbaarheidsonderzoek Wmo 2015: aanbieden analyses

Geachte voorzitter,

In het Houdbaarheidsonderzoek Wmo 2015 wordt samen met gemeenten (VNG) gekeken naar de personele, financiële en maatschappelijke houdbaarheid van de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) 2015. Dit onderzoekstraject loopt al een geruime tijd en hierover is uw Kamer al op verschillende momenten geïnformeerd.¹ In het kader van dit onderzoekstraject worden verschillende analyses uitgevoerd om zodoende een beter en gezamenlijk beeld te vormen van hoe de Wmo 2015 functioneert. Eerder verschenen al de publicaties: (1) *Historische Analyse Wet maatschappelijke ondersteuning 2015*² en (2) *De sociale basis en de houdbaarheid van de Wmo*³.

Op basis van deze analyses wordt getracht een beeld te vormen van hoe de Wmo 2015 zich in de nabije toekomst ontwikkelt en welke beleidsmatige opties er zijn om een reële bijdrage te leveren aan het beschikbaar, betaalbaar en uitvoerbaar houden van zorg en ondersteuning vanuit verschillende dimensies: financiële houdbaarheid, personele houdbaarheid, maatschappelijke houdbaarheid en de juridische dimensie.

Met deze brief bied ik uw Kamer de laatste rapporten aan die in het kader van dit onderzoekstraject zijn opgeleverd. Dit doe ik zonder uitgebreide beleidsmatige duiding, omdat ik het belangrijk vind géén voorbarige conclusies te trekken. De onafhankelijke voorzitter van het houdbaarheidsstraject levert aan het einde van dit jaar zijn eindrapportage op en op basis daarvan zal een compleet beeld met uw Kamer gedeeld worden. Dan kunnen pas conclusies worden getrokken met een beleidsmatige duiding. Dit is door de recente val van het kabinet ook aan een volgend kabinet.

¹ Tweede Kamer, vergaderjaar 2022–2023, 29538, nr. 350 2 en Tweede Kamer, vergaderjaar 2022–2023, 29538, nr. 329.

² [Kamerbrief over Houdbaarheidsonderzoek Wmo 2015 | Kamerstuk | Rijksoverheid.nl](#)

³ [Kamerbrief over houdbaarheidsonderzoek Wmo 2015: deelproduct A2 | Kamerstuk | Rijksoverheid.nl](#)

In de bijlagen van deze brief treft u achtereenvolgens aan:

- Onderzoek A3: Een agenderende studie naar aanpalend beleid
- Onderzoek A4: Diversiteit in de uitvoeringspraktijk
- Rode draden uit de rondetafelgesprekken
- Tevens zal in deze brief worden stilgestaan bij onderzoek A5: Separate raming Wmo 2015

Kennmerk
4137597-1084481-DMO

Onderzoek A3: Een agenderende studie naar aanpalend beleid

In deze agenderende studie onder regie van de onafhankelijke voorzitter van het houdbaarheidsonderzoek, is naar het houdbaarheidsvraagstuk gekeken buiten de Wmo 2015 zelf. Deze studie laat vooral zien dat de vraag naar maatschappelijke ondersteuning voor een groot deel ook buiten de Wmo 2015 wordt bepaald. De mate waarin het individu zelfredzaam is, wordt vooral door aspecten buiten de reikwijdte van de Wmo 2015 vormgegeven. Het gaat hierbij om zaken als bestaanszekerheid en woonzekerheid. Wonen en vooral de doorstroom naar geschikte woningen voor verschillende doelgroepen (ouderen, daklozen, beschermd wonen cliënten), is een zeer belangrijke factor ten aanzien van de houdbaarheid van de Wmo 2015.

Daarnaast wordt ingegaan op gedragseffecten bij de bevolking (wetgeving en beleid dienen 'gewenst' zorggedrag te ondersteunen en mogelijk te maken) en de plek die de Wmo 2015 inneemt binnen het grotere zorgstelsel. Dit kan gaan om zorgbeleid of beleid buiten de zorg.

Onderzoek A4: Diversiteit in de uitvoeringspraktijk

Het RIVM heeft in samenwerking met onderzoeksbureau Cebeon een analyse uitgevoerd naar de diversiteit van de uitvoeringspraktijk bij gemeenten. De scope van dit onderzoek is met name gericht op de toegang tot zorg en ondersteuning (lokale teams) en maatwerkondersteuning.⁴ Een belangrijk onderdeel van de visie achter de decentralisaties was dat gemeenten op lokaal niveau zelf de Wmo 2015 zouden kunnen vormgeven en dat daarmee diversiteit zou ontstaan. De onderzoekers stellen dat deze diversiteit ook daadwerkelijk tot stand is gekomen en dat manifesteert zich vooral in hoe gemeenten hun sturing, contractering en (lokale) toegang (lokale teams) vormgeven. Gemeenten maken hierin keuzes, veelal gebaseerd op hoe de lokale 'taakzwaarte' en ondersteuningsbehoefte zich manifesteert. Hierdoor ontstaan verschillende gemeentelijke profielen.

De onderzoekers constateren het volgende:

- De inrichting van de toegang en inkoop van maatwerkondersteuning is volop in beweging bij de onderzochte gemeenten. De inrichtingskeuzes van gemeenten hangen mede samen met de taakzwaarte van gemeenten. De taakzwaarte wordt bepaald door de bevolkingsamenstelling, zo heeft een gemeente met veel 75-plussers een zwaardere taak vanuit de Wmo 2015.
- Gemeenten met een lichtere taakzwaarte hebben de toegang vaker in eigen beheer of kiezen voor een netwerksamenwerking tussen gemeente en welzijns- en/of zorgpartners. Gemeenten met een zwaardere

⁴ Beschermd wonen en opvang zijn enkel meegenomen in het landelijke uitgavenbeeld, niet in het verdiepende onderzoek.

taakzwaarte kiezen vaker voor uitbesteding van de toegang aan een hoofdaanbieder of speciale rechtspersoon.

- De gemeenten met een zwaardere taakzwaarte⁵ geven bij uitbesteding vaker een brede taakopdracht mee voor het verzorgen van activiteiten voor de toegang tot ondersteuning.
- Ook kiezen gemeenten met een zwaardere taakzwaarte vaker voor taakgerichte bekostiging bij de inkoop van maatwerkondersteuning. Bij deze bekostigingsvorm is er een algemeen budget voor aanbieders op basis van een set van resultaatafspraken voor een (deel)populatie. Op deze manier proberen gemeenten professionals meer ruimte en mogelijkheden te bieden voor ondersteuning van een brede populatie met langdurige en/of complexe problematiek.
- Gemeenten met een lichtere taakzwaarte hebben de activiteiten die vallen onder toegang tot de Wmo veelal in eigen beheer om grip te houden op de vraag naar ondersteuning. Dit wordt vaak gecombineerd met inspanningsgerichte bekostiging (P³Q) en tussentijdse toetreding van aanbieders. Zo kunnen gemeenten meerdere aanbieders contracteren en keuzevrijheid bieden aan inwoners.
- Landelijk zijn de uitgaven aan de toegang tot ondersteuning (breder dan de Wmo) toegenomen in de periode 2017–2023, met name in de laatste jaren. De uitgaven aan maatwerkondersteuning tonen ook een stijgende trend, maar zijn in verhouding minder hard gestegen dan de uitgaven aan de toegang tot ondersteuning. Ruim 80 procent van de landelijke uitgaven aan maatwerk gaat naar hulp bij het huishouden en begeleiding/dagbesteding. De stijging in uitgaven bij hulpmiddelen en hulp bij het huishouden hangt samen met de stijging in het aantal cliënten. Tegelijkertijd zijn, met name in 2023, ook de gemiddelde uitgaven per cliënt gestegen. Daarnaast beslaan de uitgaven aan beschermd wonen en opvang ongeveer een derde van de totale Wmo uitgaven.
- Er is geen eenduidige relatie tussen inrichtingskeuzes en uitgaven. Indien de inrichtingskeuzes voor de toegang en inkoop van maatwerkondersteuning goed op elkaar aansluiten zijn gemeenten beter in staat om te sturen op de uitgaven aan maatwerkondersteuning.
- Gemeenten met een zwaardere taakzwaarte hebben vaker een brede taakopdracht in de toegang en kiezen vaker voor taakgerichte bekostiging. Hierdoor zijn de uitgaven aan de toegang gemiddeld hoger, maar de uitgaven en het aantal cliënten maatwerkondersteuning lager dan bij gemeenten met een smalle taakopdracht. De uitgaven en cliënten maatwerkondersteuning zijn gemiddeld het laagst bij gemeenten met een zeer smalle taakopdracht in de toegang. Deze gemeenten hebben de toegang vaak in eigen beheer. De lage uitgaven voor maatwerk hangen hierbij mogelijk samen met een sterkere sturing op samenredzaamheid (en uitgaven aan de sociale basis) en meer eigen kracht en samenredzaamheid van inwoners.

Kennmerk
4137597-1084481-DMO

Onderzoek A5: Separate raming Wmo 2015

In februari 2025 publiceerde het CPB de Middellangetermijneraming zorguitgaven 2027–2033 (MLT-Zorg).⁶ Nieuw in deze raming was de specifieke aandacht voor de Wmo 2015 (en de Jeugdwet). In eerdere ramingen en verkenningen was het voor

⁵ Een brede taakopdracht houdt in dat er wordt gekeken naar welke hulp het meest geschikt is (binnen en/of buiten de Wmo) en dat er preventief wordt gewerkt door bijvoorbeeld het afleggen van huisbezoeken op basis van signalen.

⁶ [Middellangetermijneraming zorg 2027 - 2033](#)

het CPB niet mogelijk om de Wmo 2015 als separaat domein te ramen. In het kader van het Houdbaarheidsonderzoek hebben gemeenten geaggregeerd gegevens kunnen delen met het CPB waardoor het voor het CPB mogelijk was een specifiek beeld van de ontwikkelingen in de Wmo 2015 ten aanzien van maatwerkondersteuning (geïndiceerde ondersteuning) te betrekken in de raming.

Kennmerk
4137597-1064481-0MO

De raming laat zien dat de uitgaven van gemeenten bij huidig beleid (inclusief voorgenomen kabinetsbeleid ten aanzien van de Inkomens en Vermogensafhankelijke Eigen Bijdrage) de komende jaren zullen stijgen. De raming geeft een beeld van hoe de Wmo 2015 zich zal ontwikkelen en moet vooral gezien worden als een puzzelstuk in het geheel, omdat de raming zich alleen richt op maatwerkondersteuning.⁷ Andere belangrijke onderdelen van de Wmo (zoals de sociale en maatschappelijke basis, maar ook wijkteams) zijn géén integraal onderdeel van deze raming, omdat eenduidige gegevens hierover die bruikbaar zijn voor een dergelijke raming, niet beschikbaar zijn.

Rode draden uit de rondetafelgesprekken

In aanvulling op de (wetenschappelijke) analyses zijn in de periode oktober 2024 tot en met maart 2025 rondetafelgesprekken georganiseerd. In deze bijeenkomsten is gesproken met vertegenwoordigers van cliënten, branches, gemeenten en inhoudelijke experts over de opgaven ten aanzien van de Wmo 2015. Tijdens deze gesprekken zijn naast "knelpunten" ook veel oplossingsrichtingen gedeeld. De rode draden (input uit de rondetafelgesprekken samengevat) vormen een belangrijke aanvulling op de inhoudelijke analyses en worden nauw betrokken bij de eindrapportage van de gehele studie. Ook deze rapportage is terug te vinden, als bijlage bij deze brief.

Rapportage verlenging van vitaliteit en uitstel van zware zorg in een verouderende samenleving door LASA en SCP

In deze brief wil ik ook graag aandacht vragen voor een onderzoek dat onderzoekers van de Longitudinal Aging Study Amsterdam (LASA) van het Amsterdam UMC en het Sociaal en Cultureel Planbureau (SCP) recentelijk hebben gepubliceerd.⁸ In dit onderzoek wordt gekeken naar welke factoren van invloed zijn op twee cruciale levensmomenten voor ouderen, het moment van zorgafhankelijkheid en van sociale afhankelijkheid. Het moment van zorgafhankelijkheid is het moment waarop ouderen langdurig zorg thuis ontvangen of worden opgenomen in een woonzorgcentrum. Het moment van sociale afhankelijkheid is het moment waarop ouderen afhankelijk worden van anderen voor dagelijkse activiteiten (boodschappen, persoonlijke verzorging). De factoren die onderzocht zijn, zijn het hebben van hulpbronnen (zoals gezondheid

⁷ De raming van de collectieve zorguitgaven richt zich alleen op de collectieve Wmo zorguitgaven aan de private zorgaanbieders voor de maatwerkondersteuning en een klein deel van de wijkteams, conform definitie van de sociale uitkeringen in de Nationale rekeningen. In deze systematiek zijn de Wmo uitgaven die gemeenten zelf dragen (inbesteding bijvoorbeeld) geen onderdeel van de collectieve MLT zorguitgaven. Andere uitgaven van de Wmo (zoals voor de sociale en maatschappelijke basis en een groot deel van de wijkteams) zijn géén integraal onderdeel van deze raming, omdat eenduidige gegevens (bruikbaar voor een raming) hierover ontbreken, dan wel dat deze geen onderdeel uitmaken van de systematiek van de "sociale uitkeringen".

⁸ https://lasa-vu.nl/wp-content/uploads/2025/05/Rapportage-verlenging-derde-levensfase-uitstel-zware-zorg_final.pdf, <https://www.scp.nl/actueel/nieuws/2025/05/22/verlengen-vitaliteit-uitstel-zware-zorg-ouderen> en <https://lasa-vu.nl/nieuws/verlengen-vitaliteit-uitstel-zware-zorg-ouderen/>

of inkomen), participatiemogelijkheden (zoals aan werk, zorg, sport of cultuur) en het welbevinden van ouderen. Bij sociale afhankelijkheid is ook zorggebruik een mogelijke factor. De levensloop van ouderen is slechts ten dele voorspelbaar en maar beperkt te beïnvloeden door beleidsinterventies. Deze studie geeft gemeenten, die *sociale én zorgafhankelijkheid* van oudere inwoners willen uitstellen aanknopingspunten om ouderen te faciliteren in het goed ouder worden in hun buurt, hetgeen ook een opdracht is, voortvloeiend uit de Wmo 2015.

Kennmerk
4137597-1064481-0MO

Vervolg

De onafhankelijk voorzitter van het houdbaarheidsonderzoek gaat samen met het ambtelijk secretariaat (een gezamenlijk secretariaat van Rijk en gemeenten) werken aan een eindrapportage, die voorzien is voor het einde van dit jaar. In de komende periode worden ook nog enkele consulterende gesprekken gevoerd met onder andere vertegenwoordigers van cliëntorganisaties en (zorg)branches. In deze eindrapportage wordt geschetst waar reële mogelijkheden liggen om bij te dragen aan de houdbaarheid van de Wmo 2015. Het benutten van die mogelijkheden vraagt om duidelijke en strakke keuzes, die in het eindrapport geschetst zullen worden.

Mijn ministerie en het ambtelijk secretariaat van het houdbaarheidsonderzoek zijn van harte bereid om invulling te geven aan een eventuele technische briefing naar aanleiding van deze brief en de studies die zijn uitgevoerd.

Hoogachtend,

de staatssecretaris Langdurige
en Maatschappelijke Zorg,

Nicki J.F. Pouw-Verweij

Aanleiding houdbaarheidsonderzoek over de Wmo

Aanleiding Houdbaarheidsonderzoek

- De Wmo 2015 (Wet maatschappelijke ondersteuning) staat onder druk door maatschappelijke veranderingen zoals dubbele vergrijzing, krapte op de arbeidsmarkt, digitalisering en de trend van langer zelfstandig thuis wonen.
- VWS en de VNG zijn in 2021 overeengekomen om samen een langlopend houdbaarheidsonderzoek naar de Wmo 2015 op te zetten, met als doel het stelsel toekomstbestendig te maken.

Onderzoekopzet houdbaarheidsonderzoek naar de Wmo 2015

- Gestart in 2022, onder onafhankelijke begeleiding.
- Het onderzoek bestaat uit twee fases:
 - Fase A: Analysefase (waarvan de historische analyse het eerste deelproduct is).
 - Fase B: Beleidsvoorstellenfase op basis van duiding van de analyses

- **Onderzoek naar de sociale basis (Verwey-Jonker Instituut & BMC).**

Het rapport om 'De sociale basis versterken, investeren in de toekomst' opgesteld in opdracht van het ministerie van VWS, is in september 2024 gepubliceerd. Zie [LINK](#).

Doel informatiedocument over de Wmo

Om de geschiedenis van de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) te begrijpen en ervan te leren met het oog op de toekomst

- Inzicht geven in de letterlijke wettekst van de Wet maatschappelijke ondersteuning;
- Inzicht te geven in de Historische Analyse van de Wmo* vanaf het jaar 1968; en,
- Het besef van de noodzaak tot duurzame, structurele en integrale samenwerking tussen het zorgdomein, het sociaal domein en sociaalwerkorganisaties is essentieel voor een toekomstbestendige Wmo.

Vervolg SWN Na publicatie van het eindrapport van het houdbaarheidsonderzoek zal een vervolg op dit document worden opgesteld.

***Bron van de informatie in dit document:**

De meeste inhoud is overgenomen uit het informatiedocument *Historische analyse Wet maatschappelijke ondersteuning 2015 (Wmo 2015)* van het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport, versie januari 2024.

1. Een kleine geschiedenis van de Wmo

1. Een kleine geschiedenis: Hoe is de Wmo 2015 ontstaan?

De professionele langdurige zorg voor mensen met beperkingen werd lange tijd betaald vanuit de **Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten (AWBZ)** die stamt uit 1968.

In de loop der jaren zijn steeds meer vormen van zorg en ondersteuning aan het voorzieningenpakket toegevoegd, waarbij de aanspraken ruim werden geformuleerd en in sommige gevallen verruimd.

Na 1968 werd het voorzieningenpakket uitgebreid met:

- 1970 Medische kindertehuizen
- 1973 Dagbehandeling in het verpleeghuis
- 1980 Kruiswerk
- 1982 Regionale instellingen voor ambulante geestelijke gezondheidszorg (Riagg)
- 1989 Gezinszorg, en de gehele geestelijke gezondheidszorg
- 1994 Welzijnswet
- 1996 Langdurige thuiszorg
- 1997 Ouderenzorg
- 2001 Verzorgingshuizen

Persoonsgebonden budget (pgb)

Het persoonsgebonden budget (pgb) werd in 1995 als subsidieregeling ondergebracht in de AWBZ.

2. Wet langdurige zorg (Wlz)

2.1 Wet langdurige zorg (Wlz)

De Wet langdurige zorg (Wlz) is in 2015 ingevoerd als onderdeel van de Hervorming Langdurige Zorg (HLZ) en verving de verouderde AWBZ. De belangrijkste doelstelling was om de langdurige zorg duurzamer, doelgerichter en efficiënter te maken. Dit werd bereikt door een duidelijke afbakening van taken tussen de Wlz (intensieve zorg), de Wmo 2015 (ondersteuning en participatie) en de Zorgverzekeringswet (Zvw) (medische zorg en wijkverpleging).

Aanleiding voor de Wet langdurige zorg (Wlz)

De Wlz werd per 1 januari 2015 ingevoerd als vervanging van de Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten (AWBZ). De aanleiding was een groeiend besef dat de AWBZ niet langer voldeed vanwege:

- Oplopende kosten: De langdurige zorg werd steeds duurder door vergrijzing en toenemende zorgvraag.
- Gebrek aan samenhang: De AWBZ was versnipperd en niet efficiënt georganiseerd.
- Meer nadruk op eigen regie en participatie: De overheid wilde burgers stimuleren om langer zelfstandig te blijven en meer ondersteuning vanuit de directe omgeving te krijgen.

De Wlz werd ingevoerd als onderdeel van de Hervorming Langdurige Zorg (HLZ), waarin taken werden herverdeeld:

- De Wlz werd verantwoordelijk voor intensieve, blijvende zorg (bijv. verpleeghuiszorg).
- De Wmo 2015 ging over op preventie en ondersteuning voor zelfstandig wonen.
- De Zorgverzekeringswet (Zvw) kreeg taken zoals wijkverpleging.

Belangrijkste veranderingen ten opzichte van de AWBZ

Met de invoering van de Wlz veranderden verschillende zaken:

• Afschaffing van de AWBZ	De Wlz werd specifiek gericht op mensen die blijvend 24-uurs zorg nodig hebben.
• Sterkere rol voor gemeenten (Wmo 2015)	Gemeenten werden verantwoordelijk voor ondersteuning aan mensen die geen zware langdurige zorg nodig hebben, zoals hulp bij het huishouden en dagbesteding.
• Rol van zorgverzekeraars (Zvw)	Wijkverpleging en begeleiding van chronisch zieken gingen over naar de Zorgverzekeringswet.
• Meer nadruk op eigen regie en mantelzorg	Burgers werden gestimuleerd om zoveel mogelijk zelf zorg te organiseren, bijvoorbeeld via mantelzorg.

2.2 Wet langdurige thuiszorg (Wlz)

Doelgroepen en doelstellingen van de Wlz (mensen die blijvend intensieve zorg nodig hebben):

- Kwetsbare ouderen (bijvoorbeeld met dementie).
- Mensen met een ernstige verstandelijke beperking.
- Mensen met een lichamelijke of zintuiglijke beperking.
- Vanaf 2021: mensen met een psychische stoornis die langdurige zorg nodig hebben.

Doelstellingen van de Wlz:

- Zorgen voor toegankelijke, hoogwaardige zorg voor mensen die het echt nodig hebben.
- Duidelijke afbakening van verantwoordelijkheden tussen Rijk, gemeenten en zorgverzekeraars.
- Kostenbeheersing en een duurzamer zorgsysteem.

Ontwikkelingen sinds de invoering van de Wlz

Sinds 2015 zijn er diverse veranderingen en verbeteringen geweest:

- 2017: Strengere indicatiestelling om overgebruik van de Wlz te voorkomen.
- 2021: Toegang voor mensen met psychische stoornissen tot de Wlz.
- Toenemende druk op de Wlz door personeelstekorten en een stijgend aantal mensen met zorgbehoefte.
- Wachtlijsten voor verpleeghuizen nemen toe, waardoor de overheid zoekt naar oplossingen zoals extra investeringen in thuiszorg en meer mantelzorgondersteuning.

Huidige situatie van de Wlz

- Financiële uitdagingen
- Wachtlijsten in verpleeghuizen
- Debat over herverdeling van zorg

De langdurige zorg blijft duur en er worden steeds meer maatregelen overwogen om de kosten beheersbaar te houden.

Op 1 oktober 2023 stonden ruim 22.000 mensen op de wachtlijst voor een verpleeghuisplek. (recente cijfers opvragen bij Actiz, niet te vinden)

Er wordt steeds meer gekeken naar combinaties van Wlz-zorg met ondersteuning vanuit de Wmo 2015 en Zvw.

3. Zorgverzekeringswet (Zvw)

3.1 Zorgverzekeringswet voor 2006

Voor de invoering van de Zorgverzekeringswet (Zvw) in 2006 bestond het Nederlandse zorgverzekeringsstelsel uit twee parallelle stelsels:

- Ziekenfondsverzekering een sociale verzekering voor mensen met een laag of middeninkomen.
- Particuliere zorgverzekeringen commerciële polissen voor mensen met een hoger inkomen.

Het oude duale systeem van ziekenfonds en particuliere verzekeringen functioneerde eerst goed, maar werd uiteindelijk inefficiënt en sociaal onrechtvaardig. De Zorgverzekeringswet van 2006 bracht een uniform en solidair systeem, maar introduceerde ook nieuwe uitdagingen, zoals stijgende kosten en concurrentieproblemen.

Aanleiding voor de invoering van de Ziekenfondsverzekering (1941)

Voor de Tweede Wereldoorlog was er in Nederland geen landelijke regeling voor ziektekostenverzekering. Mensen konden zich particulier verzekeren of gebruikmaken van lokale ziekenfondsen, vaak opgezet door werkgevers, vakbonden of kerkgemeenschappen. Dit zorgde voor grote verschillen in de toegang tot zorg.

In 1941, tijdens de Duitse bezetting, werd de Ziekenfondswet ingevoerd als een verplichte sociale verzekering voor werknemers met een inkomen onder een bepaalde grens. Na de oorlog werd dit systeem behouden en uitgebreid.

Belangrijkste kenmerken van de Ziekenfondsverzekering:

- Verplicht voor mensen met een laag of middeninkomen.
- Financiering via premies en werkgeversbijdragen.
- Dekking van basiszorg, zoals huisartsenzorg, ziekenhuisopnames en medicijnen.
- Geen acceptatieplicht voor aanvullende verzekeringen, waardoor niet alle zorg werd vergoed.

Hoewel de Ziekenfondsverzekering zorgde voor meer solidariteit en toegankelijkheid, ontstonden er ook nadelen, zoals wachtlijsten en een minder ruim aanbod dan bij particuliere verzekeringen.

Belangrijkste kenmerken van de Particuliere zorgverzekeringen, dit was een commercieel systeem, waarbij verzekeraars vrij waren om:

- Premies te bepalen op basis van gezondheid en risico.
- Aanvullende zorg te bieden, zoals fysiotherapie of tandartszorg.
- Mensen met een hoog zorggebruik hoge premies te laten betalen of zelfs uit te sluiten van dekking.

Dit leidde tot een grote kloof tussen ziekenfondsverzekerden en particulier verzekerden:

- Particuliere verzekerden kregen vaak snellere en betere zorg.
- Ziekenfondsverzekerden moesten soms langer wachten op behandelingen.
- Chronisch zieken of ouderen hadden moeite een betaalbare particuliere verzekering te vinden.

3.1 Zorgverzekeringswet voor 2006

Belangrijkste verschillen tussen het ziekenfonds en particuliere verzekeringen

Kenmerk	Ziekenfondsverzekering	Particuliere zorgverzekering
Voor wie?	Mensen met een laag/middeninkomen	Mensen met een hoog inkomen
Premie	Lagere, vaste premie	Wisselende, op basis van risico
Dekking	Basiszorg (huisarts, ziekenhuis, medicijnen)	Ruimere dekking, inclusief extra behandelingen
Aanvullende verzekering?	Niet verplicht, beperkt aanbod	Veel opties, maar hogere kosten
Acceptatieplicht?	Ja, iedereen onder inkomensgrens kon zich verzekeren	Nee, verzekeraars konden mensen weigeren
Wachttijsten?	Vaak lange wachttijden voor specialistische zorg	Kortere wachttijden, snellere toegang

Problemen en redenen voor hervorming

Vanaf de jaren '90 werd steeds duidelijker dat het tweesporensysteem niet meer houdbaar was. De belangrijkste knelpunten:

- Ongelijkheid in zorgtoegang – Mensen met particuliere verzekeringen kregen vaak betere en snellere zorg dan ziekenfondsverzekerden.
- Financiële inefficiëntie – Er waren twee parallelle bureaucratische systemen, wat onnodige kosten met zich meebracht.
- Problemen voor ouderen en chronisch zieken – Particuliere verzekeraars konden mensen weigeren of extreem hoge premies vragen.
- Vergrijzing en stijgende zorgkosten – De kosten van de gezondheidszorg liepen op, wat een fundamentele herziening noodzakelijk maakte.

Afschaffing van de ziekenfondsverzekering en overgang naar de Zorgverzekeringswet (2006), belangrijkste veranderingen:

- Afschaffing van het ziekenfonds en particuliere verzekeringen.
- Iedereen kreeg een verplichte basisverzekering met een gelijk basispakket.
- Acceptatieplicht voor verzekeraars: niemand mag meer worden geweigerd.
- Invoering van het eigen risico, om onnodig zorggebruik te beperken.
- Concurrentie tussen zorgverzekeraars, om kosten en kwaliteit te optimaliseren.

De afschaffing van het ziekenfonds en de particuliere verzekering heeft geleid tot een meer uniforme en toegankelijke zorg, maar er blijven discussies over de betaalbaarheid en efficiëntie van het systeem.

- Premies en eigen risico's blijven stijgen, wat vooral lagere inkomens treft.
- Concurrentie tussen zorgverzekeraars werkt niet altijd optimaal: sommige polissen beperken de keuzevrijheid.
- Zorgkosten blijven stijgen, mede door vergrijzing en medische vooruitgang.

3.3 Zorgverzekeringswet na 2006

De Zorgverzekeringswet (Zvw) werd in 2006 ingevoerd als vervanging van het oude ziekenfondsstelsel en de particuliere zorgverzekeringen. De wet introduceerde een verplicht basispakket voor alle Nederlanders, met als doel een gelijkwaardig en efficiënt zorgstelsel te creëren waarin iedereen toegang heeft tot medisch noodzakelijke zorg. De Zvw regelt kortdurende en geneeskundige zorg, terwijl langdurige zorg via de Wet langdurige zorg (Wlz) en sociale ondersteuning via de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo 2015) wordt gefinancierd

Met de invoering van de Zorgverzekeringswet veranderde het zorgsysteem ingrijpend:

- Iedereen moet zich verplicht verzekeren voor basiszorg (geen onderscheid meer tussen ziekenfonds en particuliere verzekering).
- Zorgverzekeraars zijn private bedrijven geworden, maar moeten iedereen accepteren voor de basisverzekering (acceptatieplicht).
- Introductie van het eigen risico: Verzekerden moeten een deel van hun zorgkosten zelf betalen om overgebruik van zorg te beperken.
- Risicoverevening voor zorgverzekeraars: Om te voorkomen dat alleen gezonde mensen worden geaccepteerd, krijgen ze compensatie voor klanten met hoge zorgkosten.

De Zvw is van toepassing op iedere Nederlander die niet onder de Wlz valt en regelt de toegang tot de volgende zorgvormen:

- Huisartsenzorg (zonder eigen risico).
- Ziekenhuiszorg en specialistische zorg.
- Geneesmiddelen uit het basispakket.
- Wijkverpleging en eerstelijnszorg.
- Paramedische zorg (bijvoorbeeld fysiotherapie bij chronische aandoeningen).
- Geestelijke gezondheidszorg (GGZ) voor volwassenen tot 3 jaar na diagnose.

Doelstellingen van de Zvw:

- Garanderen van gelijke toegang tot zorg voor iedereen.
- Verbeteren van efficiëntie door concurrentie tussen zorgverzekeraars.
- Kostenbeheersing door eigen bijdragen en risicodeling.

3.3 Zorgverzekeringswet na 2006

Huidige situatie en uitdagingen van de Zvw

- Stijgende zorgkosten en premies
 - De zorguitgaven blijven elk jaar stijgen, waardoor zorgverzekeringspremies omhoog gaan (van gemiddeld €1.100 per jaar in 2006 naar meer dan €1.650 per jaar in 2024).
 - Dit roept vragen op over de betaalbaarheid van zorg, vooral voor mensen met lagere inkomens.
- Toename van het eigen risico
 - Het verplichte eigen risico blijft een controversieel onderwerp. Hoewel bedoeld om overmatig zorggebruik te beperken, kan het er ook toe leiden dat mensen zorg mijden vanwege de kosten.
- Concurrentie tussen zorgverzekeraars functioneert niet optimaal
 - Hoewel de marktwerking bedoeld was om kwaliteit en efficiëntie te verhogen, blijven veel mensen bij dezelfde verzekeraar en zijn verschillen tussen polissen soms onduidelijk.
 - Grote zorgverzekeraars domineren de markt, wat de concurrentie beperkt.
- Toegankelijkheid van zorg
 - Wachttijden in de geestelijke gezondheidszorg (GGZ) en ziekenhuizen nemen toe, mede door personeelstekorten en bureaucratie.
 - Mensen met een laag inkomen hebben soms moeite met het betalen van hoge premies en zorgkosten.

Toekomst van de Zorgverzekeringswet

- Aanpassing of afschaffing van het eigen risico om de toegankelijkheid van zorg te verbeteren.
- Meer regie van de overheid om marktwerking beter te reguleren en prijsstijgingen te beperken.
- Betere samenwerking met de Wlz en Wmo 2015 om versnippering in de zorg te voorkomen.
- Betere samenwerking tussen zorg en sociaal domein noodzakelijk om zorg uit te stellen en/of te voorkomen.
- Extra investeringen in preventieve zorg (bijvoorbeeld leefstijlprogramma's) om zorgkosten op de lange termijn te verlagen.

4. Wet maatschappelijke ondersteuning 2015 (Wmo 2015) in Nederland

4.1 Hervorming Langdurige Zorg in 2015

De Wet maatschappelijke ondersteuning 2015 (Wmo 2015) is de opvolger van de Wmo 2007 en is onderdeel van een breder pakket aan hervormingen in de langdurige zorg, de zogenoemde HLZ en is in werking getreden per 1 januari 2015

Met de HLZ is ingezet op een betere kwaliteit van zorg en ondersteuning, een meer betrokken samenleving en een houdbare financiering.

Het nieuwe systeem van langdurige zorg legt veel nadruk op wat mensen en hun omgeving zelf kunnen en willen. Zowel voor mensen die thuis ondersteuning en zorg nodig hebben als voor mensen die verblijven in een instelling. De (sociale) omgeving wordt, anders dan bij de Wmo 2015, niet betrokken bij de beoordeling (indicatie) of een persoon aangewezen is op verblijf in een instelling op grond van de Wet langdurige zorg (Wlz).

De HLZ heeft per 1 januari 2015 tot verschillende wetswijzigingen geleid:

- de Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten (AWBZ) houdt op te bestaan;
- de Wet langdurige zorg (Wlz) is er voor personen die blijvend 24 uur per dag zorg in de nabijheid en/of permanent toezicht nodig hebben;
- Ondersteuning bij zelfredzaamheid, beschermd wonen en opvang worden gefinancierd vanuit de Wet maatschappelijke ondersteuning 2015 (Wmo2015), deze vervangt de Wmo (2007);
- Verpleging en verzorging (wijkverpleging) en behandeling bij zintuiglijk gehandicapten wordt gefinancierd vanuit de Zorgverzekeringswet (Zvw);
- Jeugdhulp voor kinderen en jongeren onder de 18 jaar wordt gefinancierd vanuit de Jeugdwet;
- Afschaffing van de Wet tegemoetkoming voor chronisch zieken en gehandicapten (Wtcg) en de compensatie eigen risico (Cer): een deel van deze middelen zijn in 2015 toegevoegd aan het gemeentefonds, met als doel meer op maat een tegemoetkoming te faciliteren in zelfredzaamheid en/of participatie.

Een belangrijk uitgangspunt van de HLZ is dat gemeenten in een gedecentraliseerd stelsel met ondersteuning gericht op het zo lang mogelijk zelfstandig (kunnen) wonen, in staat worden gesteld om het beroep van inwoners op formele, meer complexe zorg te kunnen voorkomen of uitstellen, hetgeen de houdbaarheid van de zorg in zijn geheel zou moeten dienen.

4.2 Uitbreiding wettelijke taken gemeente

Met de invoering van de **Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) 2015** zijn gemeenten verantwoordelijk geworden voor een breed scala aan ondersteuning gericht op **zelfredzaamheid en participatie** van mensen met een beperking of psychische problematiek.

- De nadruk ligt op het **langer thuis kunnen wonen**, het voorkomen van eenzaamheid en het versterken van eigen regie.
- De Wmo 2015 markeert een verschuiving naar **zorg en ondersteuning dichtbij**, in de eigen leefomgeving en met inzet van het sociale netwerk.
- Gemeenten dragen zorg voor onder meer **beschermd wonen, maatschappelijke opvang** en het bevorderen van de **toegankelijkheid** van voorzieningen.
- Zo wordt toegewerkt naar een **meer inclusieve samenleving**.
- Belangrijk is dat de Wmo ruimte biedt aan zowel **gemeenten als inwoners** om ondersteuning lokaal te organiseren.
- Gemeenten moeten hierbij actief samenwerken met onder meer huisartsen, zorgverzekeraars, welzijnsorganisaties en wijkverpleegkundigen, zodat **preventie, welzijn en zorg integraal worden aangeboden**.
- Een fundamentele wijziging is dat de wet niet uitgaat van individuele rechten, maar van **maatwerkvoorzieningen en collectieve ondersteuning**, met als uitgangspunt: *lichte zorg waar mogelijk, zwaardere zorg waar nodig*.
- Deze beweging wordt beleidsmatig aangeduid als de **“beweging naar de voorkant”**.

De hervorming maakt deel uit van een bredere herziening van de langdurige zorg met drie hoofddoelen:

1. **Betere kwaliteit** van zorg en ondersteuning, dicht bij huis.
2. **Meer zorg voor elkaar**, minder medicalisering en tegengaan van eenzaamheid.
3. **Financiële houdbaarheid** van het zorgstelsel op de lange termijn.

De aanleiding voor deze hervormingen ligt in veranderende maatschappelijke eisen en een overbelaste AWBZ. De verwachting was dat de veranderingen zouden leiden tot een structurele besparing, zonder in te leveren op kwaliteit.

De kernboodschap: we zorgen samen voor een toekomstbestendig zorgstelsel, waarin kwaliteit, betaalbaarheid en menselijkheid hand in hand gaan.

4.3 De opdracht aan gemeenten

Met de **Wmo 2015** zijn gemeenten verantwoordelijk geworden voor een breed scala aan **maatschappelijke ondersteuning**, gericht op het bevorderen van **zelfredzaamheid, participatie** en een inclusieve samenleving voor mensen met een beperking of psychische problematiek. Gemeenten moeten ervoor zorgen dat **voorzieningen, diensten en ruimten toegankelijk zijn** en **dat inwoners zo lang mogelijk zelfstandig kunnen blijven wonen**.

De Wmo 2015 maakt deel uit van een bredere herinrichting van het sociale domein, samen met de Jeugdwet en de Participatiewet.

- Deze integratie stelt gemeenten in staat om **domeinoverstijgend maatwerk** te leveren, met als doel effectievere ondersteuning en meer **synergie tussen zorg, welzijn en participatie**.
 - De afschaffing van het verzekerde recht op extramurale AWBZ-zorg leidde tot de overheveling van middelen naar gemeenten, met meer beleidsruimte, maar ook meer verantwoordelijkheden.
 - De hervorming vraagt van gemeenten een actieve rol in het **organiseren, coördineren én innoveren** van ondersteuning op lokaal niveau, waarbij altijd de menselijke maat en het individuele perspectief centraal moet staan.
-
- De wet sluit aan bij het **VN-verdrag voor de rechten van personen met een handicap** en heeft als doel om mensen, waar nodig met ondersteuning, actief te laten deelnemen aan de maatschappij.
 - Dit voorkomt niet alleen **sociale uitsluiting en eenzaamheid**, maar ook **onnodige medicalisering**.
 - Een belangrijk principe binnen de Wmo is het gesprek tussen burger en gemeente: **de Kanteling**.
 - Hierin wordt gekeken naar wat mensen nog zelf kunnen, eventueel met hulp uit het eigen netwerk.
 - Pas als dit onvoldoende is, wordt er ondersteuning geboden – eerst via **algemene voorzieningen**, daarna via **individuele maatwerkvoorzieningen**.
 - Daarnaast zijn gemeenten verplicht om ook **zwaardere vormen van ondersteuning** zoals **beschermd wonen en opvang** te organiseren voor wie dat nodig heeft.
 - De gemeente blijft verantwoordelijk tot het moment waarop iemand zorg ontvangt vanuit de Wet langdurige zorg (Wlz).
 - Een uitdaging voor gemeenten is het **open karakter van de wet**: de verantwoordelijkheden zijn soms onduidelijk, waardoor de gemeente in de praktijk vaak de kosten draagt wanneer niet direct vaststaat wie verantwoordelijk is.
 - Bovendien werd er bij de invoering een **overgangsrecht** ingesteld voor mensen die eerder AWBZ-zorg ontvingen, waardoor gemeenten in 2015 grotendeels dezelfde ondersteuning moesten bieden als voorheen.

4.4 De vormgeving van die nieuwe Wmo (thans Wmo 2015) ging gepaard met een uitwerking van maatregelen uit het regeerakkoord (Rutte III)

- Het blijft mogelijk om in 2014 aanspraak te maken op dagbesteding op grond van de AWBZ. Deze vorm van ondersteuning kan voor gemeenten vanaf 2015 een nuttig instrument zijn om duurdere (individuele) voorzieningen te voorkomen.
- In 2014 blijft het mogelijk om op grond van de AWBZ aanspraak te maken op persoonlijke verzorging bij een indicatie korter dan zes maanden. De norm voor gebruikelijke zorg wordt in 2014 niet verhoogd.
- Nieuwe cliënten kunnen in 2014 een beroep doen op huishoudelijke hulp. Van gemeenten zal in 2014 een bijdrage gevraagd worden ter dekking hiervan.
- Per 2015 kan geen aanspraak meer worden gemaakt op de extramurale functies begeleiding, kortdurend verblijf en bijbehorend vervoer in de AWBZ. Circa 75% van het budget wordt overgeheveld naar gemeenten voor de ondersteuning van mensen.
- Per 2015 kan geen aanspraak meer worden gemaakt op de extramurale functie persoonlijke verzorging in de AWBZ. Gemeenten worden verantwoordelijk voor ondersteuning en ontvangen circa 85% van het budget (exclusief het deel dat naar de Zvw gaat).
- De voorziening hulp bij het huishouden in de Wmo wordt beperkt tot mensen die deze echt nodig hebben en die er zelf (financieel) niet in kunnen voorzien. De voorgenomen maatregel uit het regeerakkoord zou echter wel verzacht worden. Gemeenten houden 60% van het budget om breed in te zetten voor ondersteuning van burgers. Vanaf 2015 is een vorm van huishoudelijke hulp in individuele situaties mogelijk, als onderdeel van een breed ondersteuningspakket; dit dient bij te dragen aan de wens van mensen om langer thuis te blijven wonen.
- Gemeenten besparen naar verwachting op uitgaven aan hulpmiddelen in de Wmo 2015. Het Gemeentefonds is hiervoor taakstellend verlaagd met structureel € 50 mln.
- Het kabinet zou daarentegen weer € 50 mln investeren in het opzetten van sociale wijkteams binnen gemeenten, waarmee de ondersteuning uit het gemeentelijk sociale domein afgestemd kan worden op het medisch domein.
- Het begeleid wonen dat gericht is op participatie werd meer passend binnen het gemeentelijk domein. Gemeenten zouden dan in 2015 verantwoordelijk worden voor de ondersteuning van mensen met psychiatrische problemen, waarbij niet behandeling, maar op participatie gerichte ondersteuning vanuit een beschermende woonomgeving centraal staat. Ook het bieden van een beschermende woonomgeving aan deze doelgroep is hiermee een taak van gemeenten geworden. De bijbehorende budgetten zijn volledig overgeheveld naar gemeenten. De centrumgemeenten werden primair verantwoordelijk voor de opvang van deze groep. Na vier jaar zou de overheveling van de woonfunctie worden geëvalueerd en bekeken of nieuwe arrangementen zijn ontwikkeld, waarbij cliënten zelfstandiger kunnen wonen. Aanvullend hierop werden gemeenten tevens verantwoordelijk voor het creëren van laagdrempelige voorzieningen (inloopfunctie GGZ).
- **Sociaal domein breed:** een grote opgave om de nieuwe verantwoordelijkheden in het sociaal domein waar te kunnen maken, zodat burgers die zijn aangewezen op ondersteuning door de overheid niet tussen wal en schip vallen. Hiervoor diende in randvoorwaardelijke zin aanvullende maatregelen getroffen te worden: *“Zo worden onder meer de geldstromen in het sociaal domein gebundeld, wordt er één brede monitor ontwikkeld, wordt er samenhang aangebracht in de ondersteuning van gemeenten en wordt de uitvraag van informatie gestroomlijnd. Tevens wordt er van gemeenten gevraagd om hun gemeentelijke uitvoeringskracht te versterken door samen te werken. Dit kan door voort te bouwen op de praktijk van intergemeentelijke samenwerking op verschillende schaalniveaus. Zoals in het regeerakkoord is afgesproken streeft het kabinet maximale beleidsruimte na voor gemeenten om te komen tot nieuwe, doelmatige en integrale arrangementen. Hierbij past een systeem van horizontale verantwoording over resultaten en ingezette middelen. Tegelijkertijd moeten gemeenten wel tot goede resultaten komen in het sociale domein.”*

4.5 Het instrumentarium van gemeenten

Gemeenten hebben een breed instrumentarium (vanuit de Gemeentewet, de Algemene Wet Bestuursrecht en andere meer specifieke wetten) om maatschappelijk ondersteuning op een verantwoorde, kwalitatief goede en laagdrempelige wijze te organiseren. De Wmo 2015 is dusdanig breed geformuleerd om gemeenten maximaal in staat te stellen de bovengenoemde opdracht uit te voeren. Hoewel deze beleidsruimte veel mogelijkheden biedt, is dit tegelijkertijd ook een deel van de oorzaak van de kwetsbaarheid van de Wmo 2015.

Financieel instrumentarium

Gemeenten hadden voor de decentralisatie in 2015 al taken die nu vervat zijn in de Wmo 2015. De financiering hiervan liep ook via het gemeentefonds. Vanaf 2015 loopt de financiering via enkele specifieke uitkeringen, de decentralisatie-uitkeringen en de integratie-uitkering Wmo, waarna de laatste in 2019 voor een groot deel is opgegaan in de algemene uitkering van het Gemeentefonds. De beleidsfilosofie hierachter is dat dit gemeenten de mogelijkheid geeft eigen afwegingen te maken, zowel financieel, beleidsmatig als uitvoeringstechnisch.

Democratisch instrumentarium: Gemeenten zijn verplicht om periodiek een beleidsplan en/of beleidskader te laten vaststellen door de gemeenteraad (art. 2.1.2.). Dit artikel is een nadere concretisering van de opdracht aan gemeenten. Daarnaast zijn gemeenten verplicht een aantal zaken op te nemen in de verordening met betrekking tot de Wmo 2015 (art. 2.1.3).

Hiermee wordt de opdracht uit de wet geoperationaliseerd op lokaal niveau:

1. De gemeenteraad stelt bij verordening de regels vast die noodzakelijk zijn voor de uitvoering van het in artikel 2.1.2 bedoelde plan en de door het college ter uitvoering daarvan te nemen besluiten of te verrichten handelingen.
2. In de verordening wordt in ieder geval bepaald:
 - a. op welke wijze en op basis van welke criteria wordt vastgesteld of een cliënt voor een maatwerkvoorziening voor zelfredzaamheid, participatie, beschermd wonen of opvang in aanmerking komt;
 - b. op welke wijze de hoogte van een persoonsgebonden budget wordt vastgesteld waarbij geldt dat de hoogte toereikend moet zijn;
 - c. welke eisen worden gesteld aan de kwaliteit van voorzieningen, eisen met betrekking tot de deskundigheid van beroepskrachten daaronder begrepen;
 - d. ten aanzien van welke voorzieningen een regeling voor de afhandeling van klachten van cliënten vereist is;
 - e. ten aanzien van welke voorzieningen een regeling voor medezeggenschap van cliënten over voorgenomen besluiten van de aanbieder die voor de gebruikers van belang zijn, vereist is.
3. In de verordening wordt bepaald op welke wijze ingezetenen, waaronder in ieder geval cliënten of hun vertegenwoordigers, worden betrokken bij de uitvoering van deze wet, waarbij in ieder geval wordt geregeld de wijze waarop zij:
 - a. in de gelegenheid worden gesteld voorstellen voor het beleid te doen;
 - b. vroegtijdig in staat worden gesteld gevraagd en ongevraagd advies uit te brengen bij de besluitvorming over verordeningen en beleidsvoorstellen;
 - c. worden voorzien van ondersteuning om hun rol effectief te kunnen vervullen;
 - d. deel kunnen nemen aan periodiek overleg;
 - e. onderwerpen voor de agenda van dit overleg kunnen aanmelden;
 - f. worden voorzien van de voor een adequate deelname aan het overleg benodigde informatie.
4. In de verordening worden regels gesteld voor de bestrijding van het ten onrechte ontvangen van een maatwerkvoorziening of een persoonsgebonden budget, alsmede van misbruik of oneigenlijk gebruik van de wet.

4.5 Het instrumentarium van gemeenten

Inrichting van gemeentelijke dienstverlening

Uitsluitend gemeenten kunnen inwoners een maatwerkvoorziening vanuit de Wmo 2015 toekennen. Hoe gemeenten de gemeentelijke dienstverlening ten aanzien van maatschappelijke ondersteuning inrichten is aan gemeenten zelf. De wet schrijft alleen het toekenningsproces voor dat gemeenten nadrukkelijk en zorgvuldig dienen te volgen. Ook de mate waarin en de manier waarop (regionaal) samengewerkt wordt met andere gemeenten staat gemeenten in principe vrij. Alleen ten aanzien van de voorziening Veilig Thuis en beschermd wonen zijn in de wet voorschriften opgenomen. Met andere woorden: gemeenten hebben van de wetgever (bewust) een grote mate van beleidsruimte meegekregen om de taken en verantwoordelijkheden in het kader van de Wmo 2015 in te vullen. Ook ten aanzien van de onderstaande twee instrumenten is dat een belangrijk gegeven.

Hoewel de centrumgemeenteconstructie, die voor 2015, al bestond voor maatschappelijke opvang wettelijk is losgelaten voor beschermd wonen, is de financiering van deze voorzieningen nog wel via deze centrumgemeenteconstructie blijven lopen. Hierdoor is in de praktijk die regio-indeling in stand gehouden.

Sturing, inkoop en subsidie van en aan derden

Gemeenten hebben met de Wmo 2015 de ruimte gekregen om zelf sturing te geven aan de manier waarop zij maatschappelijke ondersteuning willen inrichten: inbesteden, aanbesteden, subsidiëren, of combinaties van deze vormen. Gemeenten lijken ook gebruik te maken van deze ruimte en de verschillende (juridische) regimes die subsidie en aanbesteden met zich meebrengen. Daarnaast bestaan er varianten ten aanzien van de contractering/inkoop. Zo zijn er gemeenten die gebruik maken van een 'open house' inkoopmodel en gemeenten die gebruik maken van een selectiever inkoopmodel. In algemene zin zijn er drie uitvoeringsvarianten waar gemeenten gebruik van kunnen maken bij de bekostiging van Wmo-ondersteuning: inspanningsgerichte uitvoeringsvariant, outputgerichte uitvoeringsvariant en de taakgerichte uitvoeringsvariant.

Toezicht op maatschappelijke ondersteuning

Bij de inwerkingtreding van de Wmo 2015 is door de wetgever de bewuste keuze gemaakt, mede op basis van de Wet revitalisering generiek toezicht, gemeenten zelf het toezicht op de Wmo 2015 te laten organiseren. Dit betekent dat gemeenten het toezicht op de uitvoering van de Wmo 2015 zelf adequaat dient vorm te geven en daarbinnen ook zelf accenten kan beleggen.

5. Gemeentefonds

5.1 De werking van het gemeentefonds

Sinds de decentralisatie van taken in het kader van de huidige Wmo 2015 aan gemeenten, verstrekt het Rijk de benodigde middelen aan gemeenten. Er bestaan verschillende manieren om middelen van het Rijk aan gemeenten te verstrekken, die aansluiten op verschillen in de gewenste bestuurlijke verhouding om de desbetreffende taken uit te voeren. De uitkeringen via het gemeentefonds zijn de meest gebruikelijke.

Als een gemeente middelen ontvangt uit het gemeentefonds, komen deze ten gunste van hun algemene middelen. Dat betekent dat gemeenten vrij zijn in de keuze hoe deze middelen in worden gezet, zij het binnen de kaders van de uitvoering van wet- en regelgeving. Taken in medebewind kunnen op deze manier vorm worden gegeven.

Omdat gemeenten een zekere beleidsruimte hebben en op een eigen manier invulling geven aan hun medebewindstaak, en omdat de middelen uit het gemeentefonds vrij besteedbaar zijn, is het beperkt mogelijk om inzicht te geven in budgetten en uitgaven in het kader van de Wmo 2015. Gemeenten zijn wel verplicht om financiële informatie aan te leveren op basis van de informatie voor derden regeling (Iv3). Dit levert informatie op een vrij hoog aggregatieniveau op en betreft geen verantwoordingsinformatie.

Naast verstrekking van middelen uit de fondsen, kunnen middelen van het Rijk aan medeoverheden verstrekt worden via een Specifieke Uitkering (SPUK). Dit betreft geormerkte middelen, die overgeboekt worden van de departementale begrotingen binnen het Rijk. Met uitzondering van de specifieke uitkeringen en verzameluitkeringen worden middelen voor de Wmo 2015 verstrekt via het gemeentefonds, via verschillende typen uitkeringen.

Binnen het gemeentefonds bestaan drie type uitkeringen:

- Algemene uitkering (AU)
- Integratie uitkering (IU)
- Decentralisatie-uitkering (DU)

5.2 De werking van het gemeentefonds: Algemene uitkering (AU)

- De AU is een uitkeringsvorm waarin de beschikbare middelen via een objectief verdeelmodel zo passend mogelijk over gemeenten worden verdeeld. De verdeling vindt plaats op basis van objectieve structuurkenmerken (maatstaven), zoals aantal inwoners of eenpersoonshuishoudens. De verdeling is dynamisch en wordt ieder jaar bijgesteld op basis van de ontwikkelingen van de maatstaven. Als bijvoorbeeld het aantal eenpersoonshuishoudens relatief ten opzichte van andere maatstaven toeneemt, stijgt ook het bedrag dat verdeeld wordt met deze maatstaf. De omvang van het gemeentefonds wijzigt hierdoor niet.
- Het verdeelmodel van het Gemeentefonds heeft als doel om iedere gemeente een gelijkwaardige financiële uitgangspositie te geven, zodat gemeenten een gelijkwaardig voorzieningenniveau kunnen realiseren tegen gelijke belastingdruk. Kostenverschillen als gevolg van een bijvoorbeeld populatiekenmerken (aandeel ouderen of huishoudens met een laag inkomen) worden zo verevend. Gemeenten leggen geen verantwoording af aan het Rijk over de verstrekte middelen en hebben binnen de wettelijke kaders beleidsruimte om de middelen naar eigen inzicht vrij te besteden.
- Het verdeelmodel werkt expliciet anders dan een financieringsmodel, waarin bijvoorbeeld via p x q-financiering taken worden gefinancierd op basis van gerealiseerde productie. De AU wordt niet aangepast aan individuele kostenontwikkelingen bij gemeenten of taakvelden.
- De AU is voor een goed werkende verdeling opgedeeld in clusters, bijvoorbeeld het cluster Individuele Voorzieningen Wmo 2015. Deze clusterindeling kan juridisch niet worden geïnterpreteerd als deelbudgetten. De AU is één totaal-uitkering. Het is aan de gemeentelijke politiek om de totale uitkering te vertalen naar budgetten op deelniveau. De clusterbedragen worden wel eens aangeduid als 'fictieve budgetten'; 'fictief' is in deze context synoniem met 'niet rechtens afdwingbaar'. De gemeenten zijn derhalve vrij om van die budgetten af te wijken.
- De AU muteert als gevolg van algemene mutaties, zoals het accres en de verrekening met het plafond van het BTW-compensatiefonds, en door taakmutaties, waarbij de middelen voor nieuwe of gewijzigde taken worden overgeheveld of worden onttrokken.
- Anno 2024 wordt het grootste deel van de taken onder de Wmo 2015 verstrekt via de AU.

5.3 De werking van het gemeentefonds: Integratie uitkering (IU)

- In theorie is de IU is een uitkering die voorziet in een geleidelijke overgang van specifieke uitkering naar de AU; de termijn van de uitkering staat van tevoren vast. De praktijk is soms anders.
- De IU verdeelt middelen naar (alle) gemeenten. Voor wat betreft Beschermd Wonen gaat de IU naar de centrumgemeenten.
- De verdeling van de IU kan afwijken van die van de AU.
- De inzet van de middelen uit de IU is vrij besteedbaar en hoeft niet specifiek verantwoord te worden, evenals het gehele gemeentefonds.
- De IU wordt apart via de Rijksbegroting geïndexeerd.
- Anno 2024 worden de middelen t.b.v. beschermd wonen verstrekt via een IU.

5.4 De werking van het gemeentefonds: Decentralisatie uitkering (DU)

- De DU is een uitkering waarin het mogelijk is om de verdeling te baseren op andere kenmerken/ factoren dan de verdeelmaatstaven die worden gehanteerd in de algemene uitkering.
- Evenals bij de IU is het mogelijk om de DU naar een deel van de gemeenten (zoals aan centrumgemeenten) te verdelen. Het is in de DU echter ook mogelijk om de middelen aan alle gemeenten te verdelen.
- Anders dan bij de IU, waar de termijn van overheveling naar de algemene uitkering in theorie van tevoren vaststaat, ontbreekt bij de DU een dergelijke termijn.
- De middelen van de DU zijn, evenals de AU en de IU, vrij besteedbaar en hoeft niet specifiek verantwoord te worden.
- De DU's zijn onderdeel van de grondslag van het accres van het gemeentefonds, dat wordt toegevoegd aan de AU. De DU's hebben daardoor geen eigen accres.

Specifieke Uitkering (SPUK)

Naast verstrekking van middelen uit de fondsen, kunnen middelen van het Rijk (departementale begrotingen) naar medeoverheden verstrekt worden via een Specifieke Uitkering (SPUK). Dit betreft geormerkte middelen.

5.5 Kenmerken van uitkeringsvormen

	Algemene Uitkering (AU)	Decentralisatie Uitkering (DU)	Integratie Uitkering (IU)	Specifieke Uitkering (SPUK)
Begrotingspost	Gemeentefonds	Gemeentefonds	Gemeentefonds	Departementale begroting
Verdeling	Op basis van kosten georiënteerde maatstaven	Vrij, zolang deze objectief is	Vrij, zolang deze objectief is	Vrij
Beleids- en bestedingsvrijheid	Middelen zijn bestedingsvrij binnen wettelijke kaders	Middelen zijn bestedingsvrij binnen wettelijke kaders	Middelen zijn bestedingsvrij binnen wettelijke kaders	Middelen zijn geormerkt voor een specifiek doel
Omvang en indexatie	Op basis van Normeringssystematiek	DU's zijn grondslag voor het accres	voor IU's sociaal domein gelden andere afspraken over de indexatie	Zijn kostendekkend voor de uit te voeren taken of bevatten een eigen indexatie
Voorwaarden	Voorwaarden (w.o. aan de besteding) kunnen voortvloeien uit materiewetgeving, waarbij een medebewindstaak wordt opgelegd aan de medeoverheid	Voorwaarden (w.o. aan de besteding) kunnen voortvloeien uit materiewetgeving, waarbij een medebewindstaak wordt opgelegd aan de medeoverheid	Voorwaarden (w.o. aan de besteding) kunnen voortvloeien uit materiewetgeving, waarbij een medebewindstaak wordt opgelegd aan de medeoverheid	Voorwaarden kunnen gesteld worden in combinatie met een oormerking van de middelen, waarbij achteraf verantwoording plaatsvindt over besteding van de middelen in combinatie met een accountantscontrole.
Verantwoording aan het Rijk	Gemeenten leggen geen verantwoording af aan het Rijk over de verstrekte middelen	Gemeenten leggen geen verantwoording af aan het Rijk over de verstrekte middelen	Gemeenten leggen geen verantwoording af aan het Rijk over de verstrekte middelen	Gemeenten leggen verantwoording af via Single information single audit (SISA)
Inzichtelijkheid van budgetten	Niet geheel. Budgetten zijn onderdeel van de algemene uitkering. Omvang van het budget vereist daardoor keuzes in toerekening van algemene mutaties (accres, opschalingskorting, plafond BCF).	Deels, tenzij het accres wordt toegedeeld aan de AU	Geheel inzichtelijk	Geheel inzichtelijk
Monitoring van afspraken	Er mogen afspraken gemaakt worden over monitoring van het behalen van beleidsdoelen. Hier dient wel een grondslag voor te zijn.	Er mogen afspraken gemaakt worden over monitoring van het behalen van beleidsdoelen. Hier dient wel een grondslag voor te zijn.	Er mogen afspraken gemaakt worden over monitoring van het behalen van beleidsdoelen. Hier dient wel een grondslag voor te zijn.	Er mogen afspraken gemaakt worden over het monitoring van het behalen van beleidsdoelen en gedane inspanningen.

5.6 Realisatie begroting gemeenten inkomsten vanuit het Rijk 2020 - 2024

	Gerealiseerde begroting	2020	2021	2022	2023	2024
1.	Gemeentefonds	33.434	35.027	39.806	40.476	42.837
2.	Specifieke uitkeringen per ministerie					
2.1	Justitie en Veiligheid	20	39	1.023	3.248	126
2.2	Sociale Zaken en Werkgelegenheid	9.544	7.535	6.442	6.919	7.796
2.3	Onderwijs, Cultuur en Wetenschap	631	957	866	872	840
2.4	Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur	105	94	7	0	1
2.5	Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties	610	1.547	756	1.999	265
2.6	Infrastructuur en Waterstaat	103	143	144	697	968
2.7	Financiën	11	11	33	46	118
2.8	Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening	286	547	361	1.168	928
2.9	Economische Zaken	74	28	249	668	86
2.10	Asiel en Migratie					2.588
2.11	Volksgezondheid, Welzijn en Sport					1.672
2.12	Klimaat en Groene Groei					1.483
	Totaal specifieke uitkeringen ministeries	11.384	10.901	9.881	15.617	16.871
	Totaal Gemeentefonds en SPUK	44.818	45.928	49.687	56.093	59.708

6. De context en beleidsontwikkeling van de Wmo 2015

6.1 Wmo voorzieningen en eigen betalingen

De Wmo 2015 is geen eiland en maakt deel uit van de langdurige zorg, heeft ook raakvlakken met andere wetten. Allerlei maatschappelijke ontwikkelingen raken de Wmo 2015 en ook het beleid en de jurisprudentie hebben gezorgd voor ontwikkelingen ten aanzien van de Wmo 2015. Na een korte beschrijving van de Wmo 2015 worden deze context en recente aanpassingen en ontwikkelingen in dit hoofdstuk beschreven.

Wmo voorzieningen en eigen betalingen

Doelgroepen

In de Wmo 2015 staat een grondslag op basis waarvan een beroep op zorg en ondersteuning kan worden gedaan. Het betreft de volgende doelgroepen: Inwoners met somatische, psychogeriatrische of psychologische/psychiatrische (GGZ) problematiek, mensen met een verstandelijke beperking (LVB) of lichamelijke of zintuiglijke beperkingen.

Zorg en ondersteuning vanuit de Wmo 2015

In de Wmo 2015 is geen uitputtende opsomming van voorzieningen opgenomen, aangezien beoogd is gemeenten zoveel mogelijk lokaal maatwerk te laten leveren.

De volgende **maatwerkvoorzieningen** worden in de praktijk verstrekt:

- Hulp bij het Huishouden/ Huishoudelijke ondersteuning;
- Begeleiding individueel;
- Dagbesteding;
- Kortdurend verblijf (respitzorg);
- Recreatief vervoer (collectief en individueel);
- Hulpmiddelen (rolstoelen en andere vervoersvoorzieningen, roerende woonvoorzieningen);
- Woningaanpassingen (waaronder trapliften);
- Maatschappelijke opvang;
- Beschermd wonen.

Daarnaast kent de Wmo 2015 een aantal verplichte algemene voorziening, te weten

- Cliëntondersteuning;
- Mantelzorgwaardering (kan individueel maar ook een algemene voorziening zijn);
- Bemoeizorg (wettelijke grondslag is er nu niet. Wordt met de inwerkingtreding van de Wams weer in de Wmo 2015 opgenomen. Bemoeizorg is het organiseren van zorg en ondersteuning, terwijl er geen hulpvraag is, in situaties waarin niet handelen geen optie (meer) is). Maatwerkvoorzieningen worden geleverd als zorg in natura. Bij de gemeente kan de cliënt ook aangeven de zorg zelf te willen inkopen met een persoonsgebonden budget

6.2 Wmo voorzieningen en eigen betalingen

Daarnaast kent de Wmo 2015 een aantal verplichte algemene voorziening, te weten

- Cliëntondersteuning
- Mantelzorgwaardering kan individueel maar ook een algemene voorziening zijn;
- Bemoeizorg wettelijke grondslag is er nu niet. Wordt met de inwerkingtreding van de Wams weer in de Wmo 2015 opgenomen. Bemoeizorg is het organiseren van zorg en ondersteuning, terwijl er geen hulpvraag is, in situaties waarin niet handelen geen optie (meer) is.

Maatwerkvoorzieningen worden geleverd als zorg in natura. Bij de gemeente kan de cliënt ook aangeven de zorg zelf te willen inkopen met een persoonsgebonden budget (pgb).

Eigen betalingen

De Wmo 2015 kent verschillende eigen bijdragen:

- Van 2019 tot en met 2025 geldt het abonnementstarief voor maatwerkvoorzieningen en algemene voorzieningen met een duurzame hulpverleningsrelatie. Het abonnementstarief is onafhankelijk van inkomen, vermogen en zorggebruik en bedraagt maximaal € 19 per maand (en is iets verhoogd naar €20,60 in 2024). Het abonnementstarief zal naar verwachting vanaf 2026 worden afgeschaft en plaatsmaken voor een inkomensafhankelijke eigen bijdrage worden geïntroduceerd.
- Voor de algemene voorzieningen waar het abonnementstarief niet voor geldt, bepalen gemeenten zelf de hoogte van de eigen betaling.
- Voor de maatwerkvoorziening beschermd wonen betalen cliënten een eigen bijdrage die wordt berekend volgens de intramurale eigen bijdragen systematiek van de Wlz. Deze eigen bijdrage is afhankelijk van inkomen, vermogen, leeftijd en huishoudtype.

Voor de maatwerkvoorziening maatschappelijke opvang (incl. vrouwenopvang) betalen cliënten een eigen bijdrage; de hoogte hiervan houdt rekening met de minimale bedrage voor zak- en kleedgeld. Deze bijdrage wordt opgelegd door centrumgemeenten.

6.3 Raakvlakken met andere (zorg)wetten | Wlz

Een wet staat (vrijwel) nooit op zichzelf, zo ook de Wmo 2015 niet. Daarnaast zijn de verantwoordelijkheden van gemeenten met betrekking tot de Wmo 2015 – bewust – breed geformuleerd, zodat er in de uitvoering ook daadwerkelijk samenhang tussen wetten kan ontstaan, dit geldt zowel voor de zorgwetten als de (andere) wetten in het sociaal domein. De meest in het oog springende wetten worden hieronder kort genoemd.

Naam wet	Verantwoordelijke overheidslaag	Toelichting
Wet langdurige zorg (Wlz)	Het Rijk Prikkels: De Wlz is wettelijk voorliggend aan de Wmo 2015. Dit betekent dat cliënten met een Wlz-indicatie, de toegang tot een Wmo-voorziening kan worden geweigerd. Inmiddels is er (op basis van jurisprudentie) een aantal uitzonderingen op deze voorliggendheid; maar er is in theorie een prikkel op basis van de in wet opgenomen voorliggendheid voor gemeenten om te sturen op een kostenverschuiving; onderzoek toont deze mogelijkheid tot verschuiving ook aan. Het CIZ bepaalt of een cliënt ook daadwerkelijk een Wlz-indicatie ontvangt. De scheidslijn tussen zorg, maatschappelijke ondersteuning en wat de samenleving zelf kan en moet organiseren wordt mogelijk steeds diffuser, nu steeds meer mensen met een zwaardere zorg- en ondersteuningsvraag thuis blijven wonen. Hoewel hiermee de druk op bijvoorbeeld de Wet langdurige zorg (Wlz) mogelijk kan afnemen, vergroot dit de druk op de maatschappelijke ondersteuning en mogelijk ook op de brede sociale basis.	De Wlz is een verplichte verzekering waar men aanspraak op kan maken als iemand blijvend aangewezen is op 24 uur per etmaal zorg in de nabijheid en/of permanent toezicht. Als mensen mogelijk in aanmerking komen voor de Wlz, dan kan een aanvraag worden gedaan bij het CIZ (Centrum Indicatiestelling Zorg). Na onderzoek besluit het CIZ of er wel of niet sprake is van zorg op grond van de Wlz. Is er sprake van een Wlz-indicatie dan is dit altijd gekoppeld aan een zorgprofiel. In dit zorgprofiel is de zorgbehoefte beschreven. Er zijn 7 verschillende zorgprofielen opgesteld waarbinnen de zorg valt: • V&V– sector verpleging en verzorging. • VG– sector verstandelijk gehandicapten. • LVG– sector licht verstandelijke gehandicapten. • LG – sector lichamelijk gehandicapten. • GGZ-B – sector GGZ, B-groep. • GGZ-W – sector GGZ wonen. • ZGaud – sector Zintuiglijk gehandicapten, auditief en communicatief. • ZGvis – sector zintuiglijk gehandicapten, visueel. In een specifiek zorgpakket zal het CIZ ook de zorgzwaarte (ZZP) vermelden. De zorgzwaarte geeft meer gedetailleerd aan welke zorg en de hoeveelheid de betrokkene binnen het zorgpakket nodig heeft. De zorg kan op twee verschillende manieren worden ontvangen: • Intramurale zorg. Dit zijn alle vormen van zorg die binnen een zorginstelling geleverd wordt. • Extramurale zorg. Deze zorg zal vanuit de thuissituatie worden ontvangen. Hierbij moet het wel mogelijk zijn om de zorg thuis te organiseren en mogen de kosten hiervoor niet hoger zijn dan bij eventuele intramurale zorg. De zorg kan worden geregeld via een volledig pakket (VPT), via een modulair pakket (MPT) of een persoonsgebonden budget (pgb). Voor Wlz-zorg betaalt men een inkomensafhankelijke eigen bijdrage. Veelal zal er al voor het krijgen van een indicatie voor Wlz-zorg sprake zijn van een zorg- of ondersteuningsvraag. In deze zorgvraag kan worden voorzien de Wmo 2015, de Jeugdwet en/of de Zvw. De Wlz is voorliggend aan de Wmo 2015. Daarom moeten gemeenten kijken of een burger aanspraak kan maken op Wlz. In dat geval moet een aanvraag worden ingediend bij het CIZ, dat na onderzoek besluit over wel of geen zorg vanuit de Wlz.

6.4 Raakvlakken met andere (zorg)wetten | Zvw

Naam wet	Verantwoordelijke overheidslaag	Toelichting
Zorgverzekeringswet (Zvw)	Het Rijk Prikkels: De Zvw is een zeer strak omlijnd stelsel, met zeer duidelijke aanspraken, hetgeen afwenteling vanuit andere domeinen naar de Zvw moeilijk maakt. Andersom is afwenteling wel mogelijk. Ook medische zorg wordt steeds 'maatschappelijker en/of socialer' waardoor oplossingen mogelijk meer voor de hand liggen in niet medische domeinen. De Zvw kent een eigen betaling in de vorm van een wettelijk eigen risico⁴⁴ aan de voet van €385 (2023). De huisarts en wijkverpleging zijn uitgezonderd van het eigen risico. Met name voor mensen met hogere inkomens kan het voordeliger zijn om zorg en ondersteuning vanuit de Zvw en Wmo 2015 te krijgen dan vanuit de Wlz (vanwege een hogere eigen bijdrage).	Wijkverpleging is verpleging en verzorging in de eigen omgeving van de verzekerde. Deze zorg kan nodig zijn vanwege ziekte of een lichamelijke beperking. Voor wijkverpleging is geen verwijzing van de huisarts nodig. Een verzekerde kan zelf contact opnemen met een zorgaanbieder op het moment dat dat nodig is. De wijkverpleegkundige bekijkt samen met de verzekerde welke zorg nodig is en wie de zorg moet leveren. Dit noemen we indicatiestelling. De wijkverpleegkundige gebruikt bij de indicatiestelling de normen en uitgangspunten van de beroepsgroep. Verpleging in de wijk omvat 'zorg zoals verpleegkundigen die plegen te bieden'. Dit betekent dat alle zorg die de wijkverpleegkundige tot zijn of haar deskundigheid rekent uit het basispakket vergoed kan worden. De zorg wordt geleverd 'in de eigen omgeving' van de verzekerde. Dat kan zijn thuis, maar ook op werk of op de dagbesteding. Samen met de huisartsenzorg en onder andere gemeenten in het kader van de Wmo 2015 is de wijkverpleging erop gericht mensen zo lang mogelijk thuis te laten wonen, ondanks ouderdom, ziekte of beperking. De Zvw, en specifiek de wijkverpleging, regelt de meer medische verzorging voor cliënten. Mensen die sombere gevoelens hebben of vanwege een andere reden geestelijke ondersteuning nodig hebben kunnen terecht bij de huisarts of de geneeskundige geestelijke gezondheidszorg. Deze GGZ-zorg wordt in de meeste gevallen vergoed uit het basispakket zorgverzekering. Gemeenten zetten tevens in op geestelijke gezondheid, door middel van welzijnsaanbod in de wijk en/of Ondersteuningsaanbod zoals bijvoorbeeld dagbesteding.

6.5 Raakvlakken met andere (zorg)wetten | Jeugdwet

Naam wet	Verantwoordelijke overheidslaag	Toelichting
Jeugdwet	Gemeenten Prikkels: De prikkels in de Jeugdwet ten opzichte van andere wetten lijken iets meer gebalanceerd; dit komt mede door het feit dat de Jeugdwet ook meer Zwv-achtige vormen van ondersteuning biedt.	In principe kunnen inwoners vanaf 18 jaar geen beroep meer doen op de Jeugdwet en kunnen zij zorg en ondersteuning op grond van de Wmo 2015 krijgen. Echter <u>verlengde jeugdhulp</u>* is mogelijk tot 23 jaar. Onder jeugdhulp valt ondersteuning van en hulp en zorg aan jeugdigen en hun ouders. Deze hulp en zorg hebben tot doel: het verminderen, stabiliseren, behandelen en opheffen van of omgaan met de gevolgen van psychische problemen en stoornissen, psychosociale problemen, gedragsproblemen of een verstandelijke beperking van de jeugdige, opvoedingsproblemen van de ouders of adoptie gerelateerde problemen. Onder jeugdhulp valt ook het bevorderen van de deelname aan het maatschappelijk verkeer. En, het bevorderen van het zelfstandig functioneren van jeugdigen (18-) met een somatische, verstandelijke, lichamelijke of zintuiglijke beperking, een chronisch psychisch probleem of een psychosociaal probleem. Bovendien valt onder jeugdhulp het ondersteunen bij of het overnemen van activiteiten op het gebied van de persoonlijke verzorging gericht op het opheffen van een tekort aan zelfredzaamheid bij jeugdigen (18-) met een verstandelijke, lichamelijke of zintuiglijke beperking of een somatische of psychiatrische aandoening of beperking. Hierin zit dus ook een belangrijke samenhang met het aanbod van voorzieningen in het kader van de Wmo 2015. <u>*Verlengde jeugdhulp</u> wordt gegeven: • Als de jeugdhulp voor een kind op zijn 18e verjaardag nog niet afgerond is, of • Als een kind voor zijn 18e jeugdhulp heeft gehad en binnen een half jaar nadat de hulp is gestopt weer hulp nodig heeft.

6.6 Raakvlakken met andere (zorg)wetten | Wpg

Naam wet	Verantwoordelijke overheidslaag	Toelichting
Wet publieke gezondheid (Wpg)	Regionaal (GGD-niveau), de facto gemeenten Prikkels: Deze wet kan getypeerd worden als een preventiewet. Hierbij werken de prikkels (in) op vrijwel alle stelselwetten; met andere woorden, de investering in de Wpg heeft doorgaans een positief effect op de andere wetten in termen van (zorg)gebruik.	De Wet publieke gezondheid (Wpg) regelt de organisatie van de openbare gezondheidszorg, het rijksvaccinatieprogramma, de bestrijding van infectieziektecrises en de isolatie van personen en vervoermiddelen die internationaal gezondheidsgevaaren kunnen opleveren. Hierbij spelen onder andere GGD'en en het RIVM een belangrijke rol. Vanuit deze wet gaat een belangrijke preventieve (gezondheids)opgave uit, die (bijna) vanzelfsprekend ook van belang is ten aanzien van de Wmo 2015. Want, als mensen lang(er) in goede gezondheid kunnen leven, voorkomt dit mogelijk een vroegtijdig gebruik van Wmo-voorzieningen.

6.7 Raakvlakken met andere (zorg)wetten | P-wet en Wgs

Naam wet	Verantwoordelijke overheidslaag	Toelichting
Participatiewet (P-wet) en Wet gemeentelijke schuldhulpverlening (Wgs)	Gemeenten Prikkels: Een significante doelgroep kan zowel ondersteuning krijgen vanuit de Participatiewet als vanuit de Wmo 2015. Vaak is dit slechts afhankelijk van het eerste contact met het gemeentelijke loket/ toegang. Ten aanzien van de Wgs kan gesteld worden dat deze wet als doel heeft de basis voor mensen op orde te krijgen. Veel problemen die ook in de Wmo 2015 zichtbaar zijn (bijvoorbeeld in Beschermd Wonen of Maatschappelijke Opvang) kennen ook een schuldencomponent. De wetten zijn niet ingericht om verplicht te prioriteren in de geboden ondersteuning, hierdoor kunnen verschillende wettelijke regimes naast elkaar bestaan (ondersteuning vanuit Wgs en tegelijkertijd ook Wmo 2015), hetgeen mogelijke doelmatigheidsaspecten in de weg staat.	Gemeenten geven zowel uitvoering aan de Wmo 2015 als aan de Participatiewet. Het streven naar zelfredzaamheid hangt (ook) samen met het vermogen om financieel gezond te zijn en daarmee regie over je eigen leven en welzijn te hebben. Dit past binnen de doelstellingen van de Participatiewet en de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening (Wgs). Inzet en activiteiten binnen de Wmo 2015 zullen voor een deel overlap kennen met de doelstellingen die passen binnen de Participatiewet en de Wgs. Activiteiten die uitgevoerd worden in het kader van de Wmo 2015, de Participatiewet en de Wgs hebben (onder andere) als doel om mensen aan het werk te krijgen. In een onderzoek van Movisie worden goede voorbeelden beschreven over de wederzijdse versterking participatiewet en Wmo 2015.⁴⁶ Kort samengevat dienen de Wmo 2015 en de Participatiewet integraal gezien te worden. Door ontschotting van activiteiten en de burger centraal plaatsen, wordt er aangesloten bij de leefwereld van inwoners. Daarnaast wil de Rijksoverheid dat mensen makkelijk switchen van uitkering naar werk zonder dat zij daarbij financiële onzekerheden kennen of rechten verliezen. Door middel van het project 'Simpel switchen in de Participatieketen' moet het voor mensen makkelijk zijn om te switchen tussen een gewone baan, een baan via de banenafpraak, beschut werk of een plek in de dagbesteding.

6.8 Raakvlakken met andere (zorg)wetten | Wzd en Wvggz

Naam wet	Verantwoordelijke overheidslaag	Toelichting
Wet zorg en dwang (Wzd) en de Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg (Wvggz)	Het Rijk, maar onderdelen in de uitvoering hebben ook betrekking op gemeenten. Prikkels: vooralsnog niet van toepassing.	De Wet zorg en dwang regelt de rechten bij onvrijwillige zorg of onvrijwillige opname van mensen met een verstandelijke beperking en mensen met een psychogeriatrische aandoening (zoals dementie). Een cliënt valt onder de wet zorg en dwang: - als er een verklaring is van een deskundig arts waaruit blijkt dat hij in verband met een psychogeriatrische aandoening of verstandelijke beperking is aangewezen op zorg; - als een persoon beschikt over een indicatie van het CIZ voor langdurige zorg met als grondslag een psychogeriatrische aandoening of verstandelijke beperking; - als een persoon een gelijkgestelde aandoening heeft. Als gelijkgestelde ziekte of aandoening zijn op dit moment aangewezen: het syndroom van Korsakov, de ziekte van Huntington en niet-aangeboren hersenletsel (NAH), indien er sprake is van gedragsproblemen of regieverlies vergelijkbaar met een psychogeriatrische aandoening of verstandelijke beperking, en dit kan leiden tot ernstig nadeel. De Wzd kan van toepassing zijn op mensen die zorg en ondersteuning ontvangen op grond van de Wlz, de Wmo 2015 en/of de Zvw. Onvrijwillige zorg wordt als ultimum remedium ingezet. Het aantal personen dat Wmo-ondersteuning ontvangt en bij wie de Wzd van toepassing is, is gering. Datzelfde geldt ook voor cliënten op basis van de Zorgverzekeringswet (Zvw) zorg of ondersteuning ontvangen. Het betreft een relatief kleine groep cliënten, maar er is dus zeker sprake van samenhang met de Wmo 2015. De Wvggz geldt voor mensen bij wie een psychische stoornis leidt tot gedrag dat ernstig nadeel (gevaar) veroorzaakt voor henzelf of voor anderen. Als er geen vrijwillige zorg mogelijk is om dat ernstig nadeel weg te nemen, kan de rechter verplichte zorg opleggen. De Wvggz geldt niet voor mensen met een verstandelijke beperking of dementie. Voor hen geldt dus de Wzd.

7. Communicerende vaten: prikkels, autonomie, medebewind en preventie

7.1 Communicerende vaten: Prikkel, autonomie, medebewind en preventie

Prikkel Wmo en Wlz

Cliënten waarvan zorgverzekeraars, zorgaanbieders of gemeenten vermoeden dat zij in aanmerking komen voor een Wlz indicatie, kunnen worden doorgeleid naar het CIZ (en vice versa). Het CIZ is als poortwachter verantwoordelijk voor de beoordeling van deze cliënten en het stellen van Wlz-indicaties.

In een uitspraak van de CRvB (Centrale Raad van Beroep), die heeft beoordeeld dat in sommige gevallen een cliënt naast ondersteuning uit de Wlz ook een beroep op de Wmo 2015 kan doen. Voor gemeenten gaat in theorie een prikkel uit een verschuiving te laten plaatsvinden naar de Wlz. Bij de verdeling van de middelen uit het gemeentefonds wordt geen rekening gehouden met het aandeel Wlz cliënten in een gemeente.

Gemeenten met relatief veel Wlz cliënten en relatief weinig Wmo 2015 cliënten ontvangen een vergelijkbare bijdrage uit het gemeentefonds als gemeenten met relatief veel Wmo 2015 cliënten en weinig Wlz cliënten. In de praktijk worden deze laatste gemeenten niet beloond voor hun inspanningen en investeringen om doorstroom naar de Wlz te voorkomen ('wrong pocket'). Of deze 'niet juist gezette' prikkel in de praktijk ook daadwerkelijk leidt tot collectief doorverwijzen van gemeenten is géén vast gegeven. Onderzoek laat zien dat gemeenten die forse financiële druk ervaren, gebruik kunnen maken van deze mogelijkheid in de wet. Daarnaast dient hierbij rekening gehouden te worden met de rol die zorgaanbieders kunnen hebben in het indicatieproces.

7.2 Communicerende vaten: Prikkel, autonomie, medebewind en preventie

Centraal Planbureau over prikkels binnen het gemeentelijke domein (2013)

Kans

Binnen het gemeentefonds komt een ontschot deelfonds voor jeugdzorg, Wmo en het participatie budget. Door het wegnemen van schotten in de huidige financiering worden belemmeringen voor doelmatige uitvoering van de Wmo 2015, de Jeugdwet en de Participatiewet weggenomen. Een ontschot budget geeft gemeente de autonomie om geld naar eigen lokaal inzicht uit te geven. De gemeenten worden risicodragend voor de uitvoering van de Wmo 2015 en krijgen daarmee een doelmatigheidsprikkel. Met het verdwijnen van het schot tussen de huidige Wmo en de functie begeleiding en persoonlijke verzorging in de AWBZ verdwijnt ook een mogelijkheid om door te verwijzen.

Risico

De gemeenten worden risicodragend voor de uitvoering van de Wmo 2015 en krijgen daarmee een prikkel om doelmatigheid en kwaliteit af te wegen tegen de kosten. De keerzijde is dat lokale verschillen kunnen ontstaan op het voorzieningsniveau voor zorg en ondersteuning. Een belangrijke randvoorwaarde voor een doelmatige uitvoering is een adequaat verdeelmodel om het beschikbare budget over de gemeenten te verdelen. Voor een doelmatige uitvoering van de Wmo 2015 is een goede samenwerking tussen gemeenten en zorgverzekeraar van belang. Het is van belang dat de (financiële) prikkels voor gemeenten en zorgverzekeraars stimuleren tot samenwerking en niet tot afwenteling op elkaar.

In het geval van (financiële) tekorten, kunnen gemeenten ervoor kiezen om te bezuinigen op bepaalde taken, zoals 'het voorliggend veld'

De decentralisaties hebben als gevolg dat er steeds meer middelen uit het gemeentefonds worden besteed aan het sociaal domein. Het zou daarom kunnen dat de gemeentelijke autonomie wordt beperkt als gevolg van volumeontwikkelingen, landelijke beleidsinterventies en jurisprudentie in het sociaal domein. Zie in dit verband ook het onderzoek⁵⁰ van Douwe Jan Elzinga waaruit blijkt dat er voor gemeenten relatief steeds minder geld overblijft voor taken die de gemeenten willen oppakken op basis van hun autonomie (bijvoorbeeld zwembaden, bibliotheken enz.) om invulling te geven aan de behoeften van de samenleving en zodoende ook van inwoners.

Bij financiële druk op medebewindstaken vermindert de ruimte om autonome taken uit te voeren. Een voorbeeld in dit kader is ook het zogenoemde overgangsrecht (in 2015), hetgeen als een belemmering gezien kan worden om de gewenste transformatie op gang te helpen. De facto betekende het overgangsrecht dat gemeenten (exact) dezelfde ondersteuning voor 2015 dienden te organiseren als onder het AWBZ-regime in 2014.

De financiële en personele schaarste, in combinatie met dubbele vergrijzing, dwingt de overheid om zorg en ondersteuning anders te organiseren. In de beleidstheorie van de Wmo 2015 en het Gemeentefonds is het passend dat gemeenten keuzes maken en prioriteiten leggen. Het kan zo zijn dat hierdoor in het gemeentelijk domein de focus komt te liggen op bijvoorbeeld maatwerkvoorzieningen in het kader van de Wmo 2015, mogelijk ten koste van voorliggende en algemene voorzieningen. Of andersom, dat gemeenten meer de focus leggen op algemene voorzieningen, in plaats van maatwerkvoorzieningen.

7.3 Communicerende vaten: Prikkel, autonomie, medebewind en preventie

Inzet op preventie

Ook als het gaat om onder andere meer inzet op preventie en zelfredzaamheid en (zoals het in beleidstermen wordt genoemd) een sterke 'beweging naar de voorkant' spelen mogelijke tegengestelde prikkels een rol. Hoewel Rijk en gemeenten in de diverse akkoorden en programma's intensief samenwerken zijn tegengestelde prikkels binnen de verschillende stelsels een dagelijkse realiteit. Een groot risico is dat wanneer gemeenten tekorten ervaren, zij bezuinigen op de taken waar zij meer autonomie hebben. Dit kan er vervolgens toe leiden dat de transitie die nodig is voor een meer financieel houdbare stelsel van de zorg niet van de grond komt. Dit verhoudt zich soms moeilijk met het uitgangspunt dat gemeenten voldoende financiële middelen moeten krijgen om hun wettelijke taken uit te voeren en is daarmee vaak onderwerp van discussie tussen Rijk en gemeenten.

Communicerende vaten

Het zorgstelsel en het sociaal domein zijn als het ware communicerende vaten, die met elkaar interacteren, maar elkaar mogelijk ook in de weg zitten en niet als zodanig functioneren.⁵¹ Het lonkend perspectief van de Hervorming Langdurige Zorg was, dat zorg en ondersteuning weer iets dichterbij de inwoners zelf georganiseerd (en in betere samenhang met andere wetten uit het sociaal domein) zou worden. De investering die gemeenten doen om zorg en ondersteuning te bieden (zowel op grond van de Wmo 2015, de Jeugdwet, Participatiewet of de Wet publieke gezondheid) zou voor een afnemend beroep op de andere zorg(stelsel)wetten moeten zorgen. De Wmo 2015 kan een preventieve werking hebben ten aanzien van bijvoorbeeld de Wlz (door inzet van ondersteuning uit de Wmo 2015 kunnen mensen langer thuis wonen). De lasten worden dan gedragen door gemeenten en de lusten door de zorgkantoren. Er vindt echter geen verschuiving van budget plaats (het eerdergenoemde 'wrong pocket' probleem).

Beperking van de beleidsruimte van gemeenten kan de doelmatigheid beperken

Een van de grondslagen van de decentralisaties is het idee dat gemeenten beleidsruimte benutten om voorzieningen naar eigen inzicht, omstandigheden en vanuit de behoefte van de inwoner in te richten. Tegelijkertijd vraagt de landelijke politiek van het Rijk om een sturende rol te vervullen en verbeteringen op landelijk niveau te realiseren/stimuleren. Dit draagt bij aan een verschil van inzicht in de mate van beleidsruimte en sturingsmogelijkheden van gemeenten en de (politieke) stelselverantwoordelijkheid van het Rijk. Vanwege de beleids- en bestedingsvrijheid van taken in het Gemeentefonds is het lastig inzichtelijk te maken in welke mate gemeenten de Wmo 2015 doelmatig uitvoeren. Informatie hierover is daarvoor te beperkt beschikbaar.

Gemeenten kunnen door middel van beleidsruimte inspelen op maatschappelijke opgaven. Op het moment dat deze beleidsruimte wordt beperkt, kan dit ten koste gaan van de doelmatigheid waardoor inwoners mogelijk niet op de juiste manier worden geholpen. Tegelijkertijd kan beleidsruimte er ook toe leiden dat gemeenten deze benutten om meer te doen dan vanuit het primaire beleidsdoel noodzakelijk is.

7.4 Communicerende vaten: Prikkel, autonomie, medebewind en preventie

Strategisch gedrag (van mensen)

Binnen de verschillende wetten en stelsels zijn vergelijkbare vormen van zorg en ondersteuning beschikbaar, terwijl de eigen betalingen die daar tegenover staan onder de verschillende regimes kunnen verschillen. In theorie wordt hiermee de mogelijkheid geboden voor mensen zogenoemd strategisch gedrag te vertonen, met andere woorden: te kiezen voor de meest financieel aantrekkelijke optie.

Rol van zorgaanbieders op de uitvoering van de Wmo 2015

Zorgaanbieders hebben een belangrijke rol bij de uitvoering van de Wmo 2015 en worden eveneens betrokken bij aanbestedingstrajecten, de toegang tot de Wmo 2015 en (her)indicaties. De toegang tot de Wmo 2015 wordt door gemeenten (vaak) vormgegeven door middel van wijkteams. In de wijkteams zitten professionals, vaak van zorgaanbieders actief in het kader van de Wmo 2015 (maar ook in het kader van de Jeugdwet en de Participatiewet). In dit verband kan het voorkomen dat zorgaanbieders dus zowel de (of een) rol hebben binnen het indicatieproces als de uitvoering van het geïndiceerde.

8. Relevante maatschappelijke ontwikkelingen

8.1 Relevante maatschappelijke ontwikkelingen in Nederland

Als gevolg van een naoorlogse geboortegolf in combinatie met een sterke daling van het geboortecijfer sinds begin jaren '70, neemt het aandeel ouderen in de bevolking sterk toe. Daarnaast neemt ook de levensverwachting nog altijd toe waardoor de gemiddelde leeftijd stijgt. Daardoor is er sprake van dubbele vergrijzing, die vooral bij de ouderenzorg forse impact heeft. De verwachting is dat het aandeel ouderen in de bevolking vanaf 2040 weer langzaam afneemt.

- **De gezondheidstoestand van de bevolking verandert.**
 - Zo wordt er een toename verwacht van het aantal chronische aandoeningen en neemt ook het aantal mensen toe dat meerdere aandoeningen heeft.
 - Ook is de verwachting dat psychische aandoeningen een hogere ziektelast zullen gaan veroorzaken en stress gerelateerde klachten (zeker onder jonge mensen) toe zullen nemen.
- **Tevens blijven de sociaaleconomische gezondheidsverschillen een hardnekkig probleem.**
 - Er zijn overal in Nederland wijken met concentraties van groepen met een lage sociaaleconomische status (ses), maar vooral in het noordoosten, Zuid-Limburg en de grote steden is sprake van een clustering.
 - Dit biedt kansen ten aanzien van de arbeidsmarkt (zeker ook in de zorg), maar verhoogt tegelijkertijd (afhankelijk van leeftijd) de druk op de vergrijzing.
- **De samenstelling van de bevolking verandert.**
 - Door (arbeids)migratie verandert de samenstelling (en dat heeft dus invloed op de demografie) van de bevolking in Nederland.
- **De Nederlandse welvaart neemt nog altijd toe** en dat is goed nieuws.
 - Bekend is echter ook dat de welvaart een belangrijke motor is achter de groei van de zorguitgaven.
 - Naarmate een samenleving welvarender wordt, gaan mensen meer zorg en ondersteuning gebruiken en nemen de verwachtingen die burgers hebben van die zorg en ondersteuning toe.
 - Ze verwachten dan ook dat de overheid meer investeert. Hoewel dit lastig objectief te meten is, is de indruk dat ook het gevoel van – met name oudere – mensen dat zij 'recht' hebben op zorg en ondersteuning, nadat zij een leven lang hebben gewerkt, toegenomen.
 - Burgers zijn steeds mondiger, geëmancipeerder en individualistischer geworden. Er is daardoor een toenemende behoefte aan keuzevrijheid in plaats van het accepteren van een standaardaanbod.
- **De maatschappij wordt steeds complexer: toenemende vraag voor ondersteuning van mensen die daar moeite mee hebben.**
 - Bijvoorbeeld mensen met een licht verstandelijke beperking, ouderen; en,
 - anderen met weinig tot geen digitale vaardigheden.

8.2.1 Relevante maatschappelijke ontwikkelingen in Nederland

- **Ontwikkeling van medische technologie en hulpmiddelen.** De technologie blijft zich ontwikkelen en er zijn steeds betere hulpmiddelen beschikbaar. Dit leidt tot hogere kosten voor gemeenten. Faciliterende technologieën, zoals robotica, domotica, thuismonitoring en eHealth kunnen hulpverleners ondersteunen en bevorderen dat mensen langer zelfstandig thuis kunnen blijven wonen. In tegenstelling tot wat beleidsmatig vaak wordt gehoopt, levert technologische innovatie in de zorg doorgaans geen besparing op.
- **De beleidswens om de beweging naar de voorkant te maken:** zorg voor jezelf en zorg dat de omgeving dat ondersteunt. Met de decentralisaties is van mensen gevraagd om meer na te denken over voorzienbare zorg, onder andere ontvangen vanuit de eigen omgeving. Beweging naar de voorkant lukt alleen als je de voorkant versterkt. Dat betekent investeren in preventie. Investeren in jeugd en preventie en Wmo (sociale basis) levert potentieel de meeste gezondheidswinst op. We investeren echter momenteel vooral in de curatieve zorg (zie ook IBO ouderenzorg⁵⁴). De trend van individualisering vraagt extra aandacht voor de beweging naar de voorkant.
- **Woningnood en tekort aan intramurale voorzieningen** maken dat mensen langer in een ongeschikte woning blijven wonen die door de gemeente moet worden aangepast. De woningnood leidt ook tot een druk op de maatschappelijke opvang en beschermd wonen voorzieningen (aantal economisch daklozen stijgt).
- De afgelopen jaren is er steeds meer bewustwording en **aandacht voor een klimaat neutrale zorgsector**, denk hierbij aan Greendeal Duurzame Zorg. Dit wordt ook voor de Wmo 2015 of beter in het sociaal domein steeds belangrijker. Hierbij kan gedacht worden aan energiekosten, de circulaire economie van woningaanpassingen en milieubelasting voor vervoer.
- Tot slot is ook de **politiek-bestuurlijke context** van belang als we nadenken over de toekomst van de Wmo 2015. De verhoudingen tussen Rijk en gemeenten staan onder druk, onder andere door discussies over (financiële) houdbaarheid van het Wmo-stelsel. Breder is zichtbaar dat de kloof in de samenleving tussen arm en rijk, stad en platteland en jong en oud toeneemt (polarisatie). En die uit zich ook in de politieke arena (versnippering, incidentenpolitiek, zie hieronder) En ook staat (zeker sinds de Toeslagenaffaire) de vertrouwensrelatie tussen overheid en burger zwaar onder druk.
- Daar komt bij dat er sprake is van **versplintering van het politieke landschap**. Er zijn steeds meer en steeds kleinere partijen in de Tweede Kamer. Mede daardoor gaat de politieke aandacht vooral uit naar incidenten en lukt het minder goed om een lange termijnvisie te ontwikkelen en consequent uit te dragen. Ook moet er telkens onderhandeld worden om meerderheden te krijgen voor wetgeving in de Eerste Kamer.

8.3 Dubbele vergrijzing 2025 - 2040

Explosieve groei 65-plussers

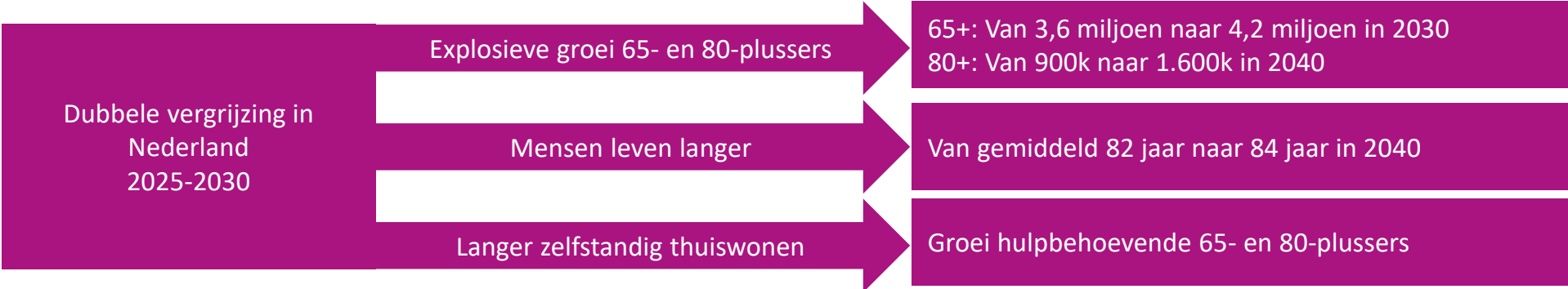
Jaar	Aantal inwoners	%	Leeftijd 0 tot 20 jaar	%	Leeftijd 20 tot 65 jaar	%	Leeftijd 65 jaar en ouder	%
1950	10.026.773	100%	3.742.449	37%	5.513.680	55%	770.594	8%
1960	11.417.254	100%	4.331.042	38%	6.067.390	53%	1.018.822	9%
1970	12.957.621	100%	4.657.606	36%	6.989.040	54%	1.310.975	10%
1980	14.091.014	100%	4.431.785	31%	8.043.905	57%	1.615.324	11%
1990	14.892.574	100%	3.822.205	26%	9.164.745	62%	1.905.624	13%
2000	15.863.950	100%	3.873.008	24%	9.838.500	62%	2.152.442	14%
2010	16.574.989	100%	3.928.334	24%	10.108.327	61%	2.538.328	15%
2020	17.407.585	100%	3.775.257	22%	10.239.773	59%	3.392.555	19%
2025	18.069.156	100%	3.710.325	21%	10.600.664	59%	3.758.168	21%
2030	18.474.560	100%	3.652.909	20%	10.634.432	58%	4.187.219	23%
2040	19.176.084	100%	3.822.852	20%	10.589.743	55%	4.773.489	25%

Explosieve groei 80-plussers

Inwoners	2025	2040
Aantal 80-plussers	900.000	1.600.000
Aantal mensen met dementie	300.000	520.000
Aantal verpleeghuisplekken (intramuraal)	130.000	130.000
Aantal verzorgenden in de VVT	500.000	???

Bron: CBS

9. Beleidsaanpassingen sinds 2015

9.1 Beleidsaanpassingen sinds 2015

In dit hoofdstuk paragraaf worden de belangrijkste beleidswijzigingen voor de Wmo 2015 beschreven. Dit kan gaan om (voorgenomen) wijzigingen in wet- en regelgeving maar ook om bestuurlijke akkoorden.

Invoering abonnementstarief in 2019

Per 1 januari 2019 is het abonnementstarief Wmo 2015 ingevoerd voor Wmo-maatwerkvoorzieningen.

Het abonnementstarief verving de inkomensafhankelijke eigen bijdrage die daarvoor van toepassing was. Per 1 januari 2020 is het abonnementstarief ook gaan gelden voor algemene voorzieningen met een duurzame hulpverleningsrelatie. Het abonnementstarief is destijds ingevoerd om de stapeling van zorgkosten voor middeninkomens te beperken en de uitvoering van de bijdrage te vereenvoudigen.

In de volgende gevallen hoeven inwoners geen abonnementstarief (eigen bijdrage) te betalen:

- De inwoner betaalt al een eigen bijdrage voor beschermd wonen of voor de Wlz;
- Huishoudens waarvan één of beide de pensioengerechtigde leeftijd nog niet heeft bereikt, wordt vrijgesteld van de eigen bijdrage;
- Daarnaast kan de gemeente in de verordening aanvullende voorwaarden voor een vrijstelling van de eigen bijdrage opnemen.

Herinvoering inkomensafhankelijke eigen bijdrage Wmo 2015 per 2026

In de Voorjaarsnota 2023 heeft het kabinet bekend gemaakt het abonnementstarief Wmo 2015 per 2026 te willen afschaffen en in plaats daarvan de inkomensafhankelijke eigen bijdrage Wmo 2015 te herintroduceren. Daarbij is het uitgangspunt dat zoveel mogelijk wordt aangesloten bij de vormgeving zoals die voorheen was met oog voor inkomenseffecten en (de effecten op) het beroep dat wordt gedaan op de Wmo 2015. De belangrijkste inhoudelijke reden van het kabinet voor deze maatregel is dat de invoering van het abonnementstarief per 2019, in de afgelopen jaren tot een grotere stijging van het gebruik van Wmo-voorzieningen heeft geleid dan waar bij de invoering van werd uitgegaan.

Het herintroduceren van de inkomensafhankelijke eigen bijdrage in de Wmo 2015 zal helpen om de druk op (het gebruik van) Wmo-voorzieningen te verlagen en de financiële houdbaarheid van de Wmo 2015 te verbeteren. Door het inkomens- en vermogensafhankelijke karakter van de eigen bijdrage wordt daarbij rekening gehouden met de financiële draagkracht van burgers.

9.2 Beleidsaanpassingen sinds 2015

Openstelling Wlz voor langdurige GGZ in 2021

Vanaf 1 januari 2021 is de Wlz opengesteld voor mensen met een psychische stoornis die blijvend behoefte hebben aan permanent toezicht of 24 uur per dag zorg nabij. Het gevolg van deze openstelling is een verschuiving van de Wmo 2015 naar de Wlz en deze verschuiving is groter dan verwacht. Naar verwachting hebben niet alle mensen die van de Wmo 2015 naar de Wlz stromen permanent toezicht nodig en kan het overgrote deel van deze groep nog stappen maken. Significant heeft onderzoek gedaan naar de verschillen en overeenkomsten tussen mensen in de Wmo 2015 en Wlz.

De belangrijkste punten uit het onderzoek:

- Per 1 januari 2023 hebben in totaal ca. 27.000 mensen een indicatie voor ggz wonen in de Wlz ontvangen. Er zijn aanzienlijke verschillen in aantallen tussen gemeenten.
- Uit onderzoek blijkt dat het vaak mensen met een zeer intensieve zorgvraag zijn die toegang hebben gekregen tot de Wlz. Uit het onderzoek komt ook naar voren dat mensen meer rust en stabiliteit ervaren als zij zorg ontvangen en/of verblijven in een instelling op grond van de Wlz. Tegelijkertijd blijkt uit de interviews met veldpartijen, dat niet voor iedereen die in aanmerking komt voor Wlz zorg, zoals verblijf in een instelling, geldt dat dit ook de beste oplossing is. Daarnaast benoemt Significant, op basis van interviews met veldpartijen, dat het voor een deel van de mensen met een psychische aandoening die aan de toegangscriteria voor de Wlz voldoen niet vanzelfsprekend is dat zij ook het beste op hun plek zijn in de Wlz. De zorg op grond van de Wlz vraagt doorgaans meer personele inzet dan op grond van de Wmo 2015, onder andere omdat in de Wmo 2015 (in tegenstelling tot in de Wlz) ook de sociale contacten van cliënten worden betrokken en sociale context wordt meegewogen. Meer intensieve zorg vanuit de Wlz is niet altijd het meest passend voor de cliënt. Ook zet deze verschuiving naar meer inzet van intensieve zorg vanuit de Wlz de financiële houdbaarheid van de Wlz onder druk. Dergelijke ontwikkelingen zetten aan tot denken over alternatieven (zie bijvoorbeeld maatregelen uit IBO Ouderenzorg).
- Uit het onderzoek van Significant komt tevens naar voren dat er tussen Wmo en Wlz (voor vergelijkbare zorg en ondersteuning) verschillende tarieven bestaan en dat er tevens mogelijke prikkels bestaan voor gemeenten om 'snel' door te geleiden naar CIZ.
- De openstelling van de Wlz voor mensen met een psychische stoornis heeft geleid tot € 1 miljard aan extra uitgaven bovenop de oorspronkelijke raming. Dit is (financieel) niet houdbaar in de toekomst. Er worden daarom op dit moment bestuurlijke afspraken opgesteld met MIND, de Nederlandse ggz, Valente, ZN en de VNG waarmee wordt ingezet op passende zorg en ondersteuning voor mensen met een psychische aandoening en een langdurige, intensieve zorgvraag.
- Uitgaande van het meest aannemelijke scenario komt de opgave van gemeenten voor 2022 voor de gehele doelgroep op € 1,25 miljard, met een bandbreedte tussen de € 1,15 miljard en de € 1,4 miljard. De integratie uitkering beschermd wonen ligt in 2021 op € 1.489 miljoen en in 2022 op € 1.495 miljoen.

9.3 Beleidsaanpassingen sinds 2015

Scheiden wonen en zorg

In het coalitieakkoord van het kabinet Rutte IV staat het voornemen om scheiden wonen en zorg door te voeren voor de ouderenzorg. Dit houdt in dat het aantal verpleegzorgplekken intramuraal in een verpleeghuis is bevroren. De groei van de vraag naar verpleegzorg wordt opgevangen doordat steeds meer mensen zullen gebruik gaan maken van Wlz verpleegzorg in de thuissetting (VPT). Deze mensen zullen een beroep doen op Wmo-voorzieningen, waar in de huidige situatie vergelijkbare cliënten intramuraal vanuit de Wlz zorg krijgen en geen beroep doen op de Wmo 2015. Scheiden wonen en zorg in de ouderenzorg brengt hoogstwaarschijnlijk kosten voor de gemeenten met zich mee. Ook de inpasbaarheid in gemeenschappen is een punt van aandacht. In dit kader is het ook van belang het WOZO-programma (Programma Wonen, Ondersteuning en Zorg voor Ouderen) te noemen.

Hoewel het langer thuis wonen (van ouderen) al langer een op zichzelf staand beleidsvoornemen is (Programma Langer Thuis onder kabinet Rutte III), wordt met het WOZO-programma op dit voornemen gecontinueerd: Waar nu nog vaak veel uit de handen van ouderen wordt genomen als zij in zorg komen, gaan ondersteuning en zorg meer aansluiten bij wat mensen (en hun omgeving) willen en kunnen.

Daarbij zullen digitale hulpmiddelen deel gaan uitmaken van de invulling van de ondersteuningsbehoefte die mensen hebben. Dat gebeurt al op veel plekken in Nederland tot tevredenheid van cliënten, mantelzorgers en personeel (zie voorbeelden op www.zorgvannu.nl).

Met het WOZO-programma wil ik samen met partners bereiken dat ondersteuning en zorg zich aanpassen op de voorkeur van ouderen om zo lang mogelijk regie op het eigen leven te houden. Hierdoor kunnen zware, complexe zorgvragen zo lang mogelijk worden uitgesteld of zelfs worden voorkomen. Daarom is het belangrijk om uit te blijven gaan van hetgeen ouderen willen en nodig hebben en (persoonsgerichte) en passende ondersteuning en zorg in te zetten, ongeacht iemands culturele achtergrond. Wat passend is kunnen de ouderen, hun netwerk en de zorgverleners op basis van goede kennis het beste samen bepalen.

Voor ouderen met de meest complexe zorgvragen blijft waar nodig een plek in een verpleeghuis beschikbaar waar integrale zorg en ondersteuning geleverd wordt en het zorgaanbod samenhangt met de fysieke locatie. Tegelijkertijd is een nieuwe norm nodig die duidelijk maakt hoe we het anders willen, moeten en kunnen. De norm wordt: zelf als het kan; thuis als het kan; digitaal als het kan. Deze norm is richtinggevend in de aanpak van de maatschappelijke opgave en zal de inspanning van veel partijen gedurende meerdere jaren (ook na deze kabinetsperiode) vergen.

9.4 Beleidsaanpassingen sinds 2015

AMvB reële prijzen uit 2018

De Wmo 2015 verplicht de gemeenteraad om regels te stellen ter waarborging van een goede verhouding tussen de prijs voor de levering van een voorziening en de eisen die worden gesteld aan de kwaliteit van diezelfde voorziening. De opdracht aan de gemeenten om te komen tot een reële prijs is daarmee niet nieuw. Wel geeft de AMvB 'reële prijs Wmo 2015' nadere regels die invulling geven aan deze gemeentelijke opdracht. In de inkooppraktijk hebben veel gemeenten ook al ervaring opgedaan met kostprijsonderzoeken of gesprekken met aanbieders over een reële prijs.

De aanleiding voor de AMvB is de hoogte van de vergoedingen die gemeenten en aanbieders hanteren voor dienstverlening in het kader van maatschappelijke ondersteuning. Aanbieders uitten zorgen over de kwaliteit en continuïteit van de dienstverlening vanwege (mogelijk) te laag gehanteerde tarieven door gemeenten. Een race naar de bodem wordt door alle partijen als onwenselijk beschouwd. Dit heeft in eerste instantie geleid tot de Code verantwoord marktgedrag thuisondersteuning.

Het onderschrijven van deze code was echter vrijwillig, doch niet vrijblijvend. In april 2016 hadden 90 gemeenten de code onderschreven en daarmee was het effect van de code te beperkt. Derhalve was het noodzakelijk nadere landelijke regels te stellen per AMvB. Met deze AMvB is de doelstelling van de code in nadere regelgeving verankerd en van kracht voor alle gemeenten. Een dergelijke ingreep in het stelsel blijkt op zichzelf ook succesvol; uit een uitgebreide evaluatie blijkt namelijk dat de uitvoeringspraktijk (fors) veranderd is.

Wet domeinoverstijgende samenwerking

Verwacht wordt dat de Wet domeinoverstijgende samenwerking (DOS) op 1 januari 2024 in werking zal treden. Dit wetsvoorstel beoogt de samenwerking tussen de inkopende partijen vanuit diverse zorgwetten te bevorderen door zorgkantoren de financiële flexibiliteit te bieden om overeenkomst te sluiten die zich uitstrekken over verschillende zorgdomeinen. Bovendien stelt dit wetsvoorstel in specifieke situaties zorgaanbieders in de langdurige zorg in staat om, naast de reguliere financiering, aanvullende vergoedingen te onderhandelen voor de verleende zorgdiensten.

9.5 Beleidsaanpassingen sinds 2015

Bestuurlijke akkoorden: Integraal Zorg Akkoord (IZA), Gezond en Actief leven Akkoord (GALA), programma Wonen, Ondersteuning en Zorg voor Ouderen (WOZO), programma Toekomstbestendige Arbeidsmarkt Zorg en Welzijn (TAZ)

De (zorg)akkoorden zijn gesloten vanuit de overtuiging dat zorg en ondersteuning passender en meer houdbaar wordt als deze laagdrempelig, preventief, dicht bij mensen geboden wordt en dat medische en sociale vraagstukken waar mensen mee te maken hebben meer in samenhang moeten worden gezien. Daarbij is het vanwege schaarste op de arbeidsmarkt ook noodzakelijk om zorg en ondersteuning anders vorm te geven, waarbij het vooral de uitdaging is om meer te kijken naar wat mensen zelf en met elkaar kunnen organiseren ('omzien naar elkaar') en meer in te zetten op het slimmer (met behulp van digitale en technologische mogelijkheden) organiseren van de ondersteuning en zorg.

Samen met gemeenten en andere partners wordt gekeken naar verbetering van de ondersteuning en zorg aan (kwetsbare) mensen omdat de vraagstukken waar van organiseerbaarheid van zorg en ondersteuning en de (financiële) houdbaarheid van het zorgstelsel als geheel onder druk staat. Deze opgave staat centraal in de drie grote (zorg)akkoorden (WOZO, IZA en GALA) en trajecten die het kabinet, onder andere samen met gemeenten, vanaf 2022 heeft gesloten en is gestart. Met het sluiten van de akkoorden zijn inhoudelijke afspraken en extra financiële middelen gemoeid om de geformuleerde afspraken verder uit te werken, te intensiveren en te realiseren.

In het IZA is afgesproken dat structureel € 150 miljoen per jaar beschikbaar wordt gesteld voor de inzet van gemeenten om de doelen uit het IZA te verwezenlijken. In februari 2023 is in het GALA de werkagenda VNG gepubliceerd. In deze werkagenda schetst de VNG wat de IZA-partijen van gemeenten mogen verwachten aan inzet ten behoeve van de in het IZA gestelde doelen en gemaakte afspraken. De middelen voor de inzet van gemeenten ten behoeve van het IZA worden middels een SPUK uitgekeerd aan de samenwerkingsregio's. Dat houdt in dat per regio één gemeente namens de regio de middelen aanvraagt, ontvangt en beheert. De gemeente die met het (bestuurlijk) mandaat van de andere gemeenten in de regio de middelen aanvraagt en beheert, draagt zorg voor een evenwichtige verdeling van de middelen gebaseerd op de lokale en regionale inzet van afgesproken acties en activiteiten in het regioplan.

Het WOZO-programma – zoals eerder genoemd – markeert een nieuwe norm in de ouderenzorg: zelf als het kan, thuis als het kan en digitaal als het kan. Het programma omvat diverse maatregelen en initiatieven om de zorg voor ouderen beter aan te laten sluiten op hun wensen en behoeften. Dit is cruciaal vanwege eerder omschreven vergrijzing en het tekort aan zorgpersoneel. De speerpunten uit het WOZO-programma vereisen geschikte ouderenzorgwoningen en technologische innovaties in de zorg. Het WOZO-programma bevat ruim € 770 miljoen om in de komende vijf jaar investeringen te doen waarmee ouderen langer thuis kunnen blijven wonen, langer zelfredzaam blijven en meer gebruik kunnen maken van technologische innovatie.

9.6 Beleidsaanpassingen sinds 2015

Hervormingsagenda Jeugd

Het kabinet heeft met gemeenten, cliëntorganisaties, zorgaanbieders en professionals een akkoord gesloten over de hervormingsagenda Jeugd. De Hervormingsagenda Jeugd bevat een groot pakket maatregelen om de jeugdzorg te verbeteren en financieel houdbaar te krijgen. Er zal structureel worden geïnvesteerd in de landelijke kwaliteit en effectiviteit van jeugdhulp. Ook komt er een aanpassing van de Jeugdwet, waardoor duidelijker wordt waarvoor kinderen en ouders hulp kunnen krijgen. Gemeenten worden verplicht bepaalde specialistische zorg regionaal in te kopen om beschikbaarheid en continuïteit van zorg beter te organiseren. Er zal minder papierwerk en administratie nodig zijn, zodat medewerkers daar zo min mogelijk tijd aan kwijt zijn. Ook zullen wijkteams worden versterkt en moet betere samenwerking met bijvoorbeeld het onderwijs er voor zorgen dat kinderen en jongeren meer met collectieve voorzieningen worden ondersteund. Het akkoord betreft ook een nadere verkenning van een passend financieel/bestuurlijk instrumentarium.

Forensische zorg

Een (zeer) klein gedeelte van de Beschermd Wonen populatie heeft een forensische achtergrond en kan daarmee getypeerd worden als een groep die forse ondersteuning nodig heeft om weer zelfstandig in de maatschappij verder te kunnen. Er zijn indicaties dat het verschil tussen het meer dwingende kader van de forensische zorg en het vrijwillige kader van de Wmo 2015 niet altijd goed op elkaar aansluiten.

10. Beleidsinterventies en intensiveringen vanuit het Rijk/Departement

10.1 Beleidsinterventies en intensiveringen vanuit het Rijk/Departement

Naast wetgeving is er sinds de decentralisatie in 2015 ook sprake van beleidsinterventies en zogenoemde intensiveringen. Met deze interventies en (financiële) intensiveringen heeft het departement (vaak op instigatie van de Tweede Kamer en soms op instigatie van een bewindspersoon zelf) willen sturen op specifieke thema's in de uitvoeringspraktijk. Door middel van het bij elkaar brengen van partijen, bestuurlijke afspraken, convenanten en/of het beschikbaar stellen van aanvullend budget (voor onderzoek of handreikingen) wordt vanuit het departement bijgestuurd op de uitvoering. Daarnaast wordt ook voortdurend gewerkt aan mogelijke interventies die wetgeving vergen. Hieronder worden enkele voorbeelden genoemd.

Onafhankelijke Cliëntondersteuning

In de Wmo 2015 is een belangrijk instrument opgenomen om inwoners/cliënten te helpen bij het zoeken naar de juiste ondersteuning en om eventueel te ondersteunen bij de contacten met de gemeente, zoals het zogenaamde keukentafelgesprek of het doen van een aanvraag. Gemeenten zijn verplicht om onafhankelijke cliëntondersteuning te organiseren en beschikbaar te stellen (artikel 2.2.4. Wmo 2015). Er bleek (te) weinig bekendheid met deze voorziening, waardoor inwoners die cliëntondersteuning nodig hadden, geen gebruik maakten van deze voorziening.

Om deze knelpunten op te lossen werd het 'koploperstraject' opgezet, waarbij gemeenten werken aan het verbeteren van het aanbod, de vindbaarheid en de kwaliteit van cliëntondersteuning. Ook werd geld beschikbaar gesteld.

Cliëntondersteuning is in alle gemeenten beschikbaar, maar nog niet van voldoende kwaliteit. Het aanbod aan cliëntondersteuning dient voldoende breed geschakeerd te zijn om recht te doen aan de variëteit aan hulpvragen waarmee inwoners een cliëntondersteuner kunnen benaderen. Ten slotte, zijn door de beroepsgroep BCMB (Beroepsvereniging van Cliëntondersteuners met kennis van beperkingen) zijn initiatieven ontplooid onder andere op het gebied van trainingen, verbeteren bekendheid en beschikbaarheid van onafhankelijke cliëntondersteuning en netwerkvorming om het beroep te versterken.

10.2 Beleidsinterventies en intensiveringen vanuit het Rijk/Departement

Doorontwikkeling toegang

Het verbetertraject toegang is afgerond. De VNG, Movisie en gemeenten zijn doorgegaan met het werken aan verbetering van de toegang tot hulp en ondersteuning binnen het sociaal domein. Dit doen ze door lokaal te leren en verbeteren. Gemeenten formuleren eigen verbeteropgaven en gaan daarmee aan de slag.

Bestaande en nieuwe kennis wordt gedeeld en toegepast. Deelnemende gemeenten wisselen regionaal en landelijk kennis en ervaringen uit. Landelijke ontwikkelingen zoals het toekomstscenario kind- en gezinsbescherming, de hervormingsagenda jeugd, het integraal zorgakkoord en het gezond en actief leven akkoord hebben invloed op het sociaal domein, het lokale team en de toegang. De beweging is naar de voorkant toe, het lokale team als spil rond een persoon of huishouden die ook langer betrokken blijft en waar specialismes aan toegevoegd worden in plaats van dat een persoon of huishouden wordt overgedragen. Om zich voor te bereiden op deze ontwikkelingen heeft de VNG in juni 2023 een propositie vastgesteld met daarin drie uitgangspunten⁶⁸ (met ruimte voor lokale invulling):

1. De ervaringspraktijk (van inwoners en uitvoeringsmedewerkers) wordt betrokken bij het vormgeven van beleid en uitvoering;
2. Integrale toegang en meer inzet voor de dienstverlening voor inwoners in kwetsbare situaties;
3. Actieve lokale teams volgens de kenmerken van de stevige lokale teams van de Hervormingsagenda Jeugd.

Deze propositie wordt als uitgangspunt gebruikt voor een richtinggevend kader waarin minimale vereisten aan lokale teams en toegang worden geformuleerd. De VNG ontwikkelt een verkenninginstrument toegang waarbij gemeenten kunnen toetsen hoe zij staan ten opzichte van het richtinggevend kader en waar zij verder op kunnen ontwikkelen. Zij brengen dan ook alle ondersteuningsmiddelen in kaart die er zijn, zodat gemeenten weten hoe zij zich verder kunnen ontwikkelen.

De doorontwikkeling van de toegang wordt integraal uitgevoerd (Jeugdwet en Wmo 2015) omdat domein overstijgende samenwerking belangrijk is voor kwalitatief goede ondersteuning. Binnen de doorontwikkeling van de toegang en lokale teams zijn er drie hoofdonderwerpen waar op ingezet wordt de komende periode:

1. Veiligheidsdomein – de uitwerking van de Hervormingsagenda en het Toekomstscenario (in relatie tot regionale veiligheidsteam maar aandacht voor verschil dwang drang);
2. Medisch sociaal – nu vooral nog in relatie tot de visie eerstelijnszorg;
3. Bestaanszekerheid – armoede en schulden zijn vaak een katalysator voor andere problemen.

10.3 Beleidsinterventies en intensiveringen vanuit het Rijk/Departement

Wmo-toezicht

Bij de inwerkingtreding van de Wmo 2015 is door de wetgever de bewuste keuze gemaakt, mede op basis van de Wet revitalisering generiek toezicht, gemeenten zelf het toezicht op de Wmo 2015 te laten organiseren. Dit past bij beleidsruimte die gemeenten hebben om uitvoering te geven aan de Wmo 2015.

De afgelopen jaren is door de Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd (IGJ) meerdere malen gerapporteerd dat het Wmo-toezicht zich in te veel gemeenten onvoldoende heeft ontwikkeld en dat de kwaliteit van het toezicht in die gemeenten onvoldoende is. Ondanks verschillende pogingen om het Wmo-toezicht op een hoger niveau te brengen.

Om het proces tot verbetering sneller op gang te brengen is besloten een gezamenlijk beleidskader Wmo-toezicht (kwaliteit) op te stellen. In het beleidskader zijn verbetervoorstellen gedaan voor de taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden van de Wmo-toezichthouder en gemeenten. Hierin zijn de zes principes voor goed toezicht uit de Rijksbrede kaderstellende visie op toezicht geoperationaliseerd voor de Wmo 2015. In het beleidskader worden verbetermaatregelen voorgesteld met betrekking tot de inrichting en organisatie van het Wmo-toezicht, waarbij verschillende beleidsinterventies worden gehanteerd, wetswijziging en verbeterprogramma's voor de uitvoering.

- Onafhankelijke uitvoering Wmo-toezicht: De onafhankelijke uitvoering van het Wmo-toezicht wordt nadrukkelijker en meer expliciet verankerd in de Wmo 2015. Waarborgen daartoe worden uitgewerkt in overleg met het ministerie van BZK:
- Transparant Wmo-toezicht: Het uitgangspunt dat gemeenten in beginsel toezichtrapportages openbaar dienen te maken wordt opgenomen in de Wmo 2015. Gemeenten worden toegerust bij het vormgeven van het proces van openbaarmaking in de praktijk.
- Adequaat kwaliteitstoezicht: Gemeenten dienen op adequate wijze invulling te geven aan het kwaliteitstoezicht. In de Wmo 2015 wordt als wettelijk verplicht onderdeel van het (lokale) beleidsplan, als bedoeld in artikel 2.1.2. Wmo 2015, opgenomen dat gemeenten dienen te beschrijven hoe zij op adequate wijze vorm en invulling geven aan het kwaliteitstoezicht. Dit betekent voor gemeenten in ieder geval, dat zij naast het in de wet genoemde calamiteitentoezicht, ook in het beleidsplan moeten aangeven hoe zij proactief (risicogestuurd en/of thematisch) toezicht houden.
- Stimuleren van een passend schaalniveau van samenwerking: uit de rapportages van Significant en de IGJ volgt dat het beleggen van de uitvoering van het Wmo-toezicht op een bepaald schaalniveau een aantal significante voordelen heeft.

10.4 Beleidsinterventies en intensiveringen vanuit het Rijk/Departement

Verbeteragenda hulpmiddelen

Om de toegang tot en levering van (Wmo-)hulpmiddelen merkbaar te verbeteren, richtte het ministerie van VWS een landelijk actieteam op. In de periode november 2019 tot en met januari 2020 is een normenkader en een actieplan hulpmiddelen vastgesteld. De VNG startte op 1 juni 2020 met het project Verbeteragenda hulpmiddelen; gemeenten werden toen opgeroepen hieraan mee te doen.

In vier werkgroepen bestaande uit een aantal betrokken partijen waaronder gemeenten, verzekeraars, zorgkantoren, VWS, Firevaned, Iederin en Per Saldo werd een actieplan uitgewerkt, waarbij twee convenanten voor de uitvoeringspraktijk zijn ontwikkeld:

1. Het Convenant meeverhuizen waarin afspraken gemaakt worden om hulpmiddelen mee te laten verhuizen met de cliënt. Het maakt daarbij niet uit of cliënt verhuist naar een andere gemeente of naar een Wlz instelling. Cliënt houdt de beschikking over eerder verstrekte hulpmiddelen en hoeft niet opnieuw een heel aanvraag traject door.
2. Het Convenant maatwerkprocedure toegang. Hierin staat dat als er sprake is van een complexe situatie of een complex hulpmiddel er casemanagement wordt ingezet om voor de cliënt één aanspreekpunt te hebben. Er wordt gewerkt met een zogenaamd functioneel advies waarin geformuleerd wat het hulpmiddel moet kunnen.

Nationaal Actieplan Dakloosheid: Eerst een Thuis

Ieder mens heeft recht op een veilige en betaalbare plek om te wonen. Daarom presenteerden staatssecretaris Maarten van Ooijen (VWS) samen met ministers Schouten (Armoedebeleid) en De Jonge (Volkshuisvesting) eind 2022 het Nationaal Actieplan Dakloosheid: Eerst een Thuis. Voor het interdepartementale plan is € 65 miljoen structureel beschikbaar gesteld vanuit het Coalitieakkoord Rutte IV, bovenop de reguliere € 385 miljoen (exclusief indexatie) die gemeenten ontvangen voor de maatschappelijke opvang. Het plan moet er voor zorgen dat in 2030 dakloosheid is beëindigd, waarmee Nederland invulling geeft aan haar commitment aan door de Lissabon Verklaring.

Voor het Actieplan Dakloosheid 2023-2030 zijn zes inhoudelijke actielijnen opgesteld. Deze zijn opgesteld op basis van de leidende principes en samen met vele partners en betrokkenen, waaronder mensen met ervaring:

1. Versterken bestaanszekerheid: borging van het bestaansminimum;
2. Preventie: voorkomen dakloosheid is altijd het beste;
3. Wonen Eerst: iedereen een eigen woonplek met ondersteuning op maat;
4. Integraal werken in de uitvoering: regie, snelheid en menselijke maat;
5. Geen beleid zonder ervaringskennis: beleid wordt gemaakt, getoetst en uitgevoerd met mensen met ervaringskennis;
6. Inclusieve aanpak: aandacht voor jongeren, LHBTIQ+ en dakloze EU-burgers.

10.5 Beleidsinterventies en intensiveringen vanuit het Rijk/Departement

Onbeperkt Meedoen

Het programma Onbeperkt meedoen! is gebaseerd op het VN (Verenigde Naties) (Verenigde Naties)-verdrag over de rechten van personen met een handicap. De ambitie van Onbeperkt Meedoen! is dat deze mensen meer naar eigen wens en vermogen kunnen deelnemen aan de samenleving, net als ieder ander. Het programma Onbeperkt meedoen! loopt nog steeds. In de afgelopen jaren is er gewerkt om Nederland toegankelijker te maken voor mensen met een beperking. Ook na deze periode is er structureel budget vrijgemaakt op de begroting van VWS (10 mln.) om blijvend aan de doelen van het programma te werken.

11. Relevante jurisprudentie sinds 2015

11.1 Beleidsinterventies en intensiveringen vanuit het Rijk/Departement

Uit de wetsgeschiedenis en uit de wet volgt dat de wetgever gemeenten beleidsruimte heeft willen toebedelen bij de lokale inrichting van de uitvoering van de Wmo 2015. Die ruimte hebben gemeenten benut. De beleidsruimte is door de rechtspraak begrensd in de loop der jaren. De rechter heeft in de jurisprudentie vooral de continuïteit willen benadrukken van de Wmo 2007 naar de Wmo 2015. De rechter maakt gebruik van de ruimte die de tekst van de Wmo 2015 biedt om soms verstreckende uitspraken te doen over het voorzieningenaanbod, pgb-tarieven en in invulling van 'open' begrippen.

Enkele voorbeelden van uitspraken die hebben gezorgd voor een nadere invulling en uitbreiding van de reikwijdte van de Wmo 2015 die in sommige gevallen ook heeft geleid tot meerkosten (en inperking van de beleidsruimte) voor gemeenten:

- De Wmo 2015 schrijft niet voor hoe het onderzoek door het college verricht moet worden. In 2018 heeft de Centrale Raad van Beroep (CRvB)⁷⁵ uiteen gezet hoe gemeenten aan de hand van een stappenplan onderzoek moeten doen in het kader van artikel 2.3.2 en 2.3.5 van de Wmo 2015.
- De begrippen zelfredzaamheid, eigen kracht en algemeen gebruikelijk in de Wmo 2015 zijn nader gedefinieerd.
- Onder 'eigen kracht' verstaat de CRvB dat wat binnen het vermogen van de betrokkene ligt om zelf tot verbetering van zijn zelfredzaamheid en participatie of tot een oplossing voor zijn behoefte aan beschermd wonen of opvang te komen. De betrokkene zal zich in hoge mate moeten inspannen om dat aan te wenden wat binnen zijn eigen bereik ligt om zelf in zijn behoefte op het gebied van maatschappelijke ondersteuning te voorzien. De Raad leidt verder uit de geschiedenis van de totstandkoming van de Wmo 2015 af dat bij de invulling van het begrip 'eigen kracht' ook gedacht is aan aanspraak maken op voorzieningen die op grond van een andere wettelijke regeling bestaan, waaronder de Zvw.
- Dit is op basis van de wet. Dus de Centrale Raad van Beroep oordeelt dat de wet(s)geschiedenis geen ruimte laat om op grond van eigen kracht als bedoeld in artikel 2.3.5 lid 3 Wmo 2015, rekening te houden met de financiële mogelijkheden van cliënt om de ondersteuning zelf te bekostigen en wijst daarbij op de inkomensafhankelijke eigen bijdrage die de wetgever heeft bepaald.
- De Centrale Raad van Beroep geeft aan dat een voorziening algemeen gebruikelijk is als deze (1) niet specifiek bedoeld is voor personen met een beperking; (2) daadwerkelijk beschikbaar is; (3) een passende bijdrage levert aan het realiseren van zelfredzaamheid of participatie en; (4) financieel kan worden gedragen met een inkomen op minimumniveau. Dit laatste criterium heeft er toe geleid dat gemeenten ook aanpassingen dienen te financieren aan keukens en badkamers die mogelijk al afgeschreven zijn. Voor deze uitspraak was de inwoner of de woningcorporatie hiervoor zelf verantwoordelijk vanuit het gelijkheidsbeginsel dat ook een niet gehandicapte inwoner een afgeschreven keuken of badkamer op eigen kosten zal moeten vervangen.
- De Centrale Raad van Beroep heeft geoordeeld over de reikwijdte van artikel 1.2.2 lid 1 Wmo 2015 in relatie tot de bed-bad-brood discussie. De vraag die bij de Raad voorlag was of niet rechtmatig in Nederland verblijvende vreemdelingen aanspraak kunnen maken op een maatwerkvoorziening op grond van de Wmo 2015. De Raad van State oordeelde dat het bieden van onderdak aan deze groep een taak is van het Rijk (buitenwettelijk begunstigend beleid). De Centrale Raad van Beroep bevestigde dat geen onderdak geboden hoeft te worden op grond van de Wmo 2015.⁷⁸ Bij huishoudelijke hulp en sportvoorzieningen bepaalde de rechter ook wat wel en niet onder de Wmo 2015 qua voorzieningen geboden zou moeten worden. Zoals gezegd werd dat vaak met de beoogde continuïteit van het beleid beargumenteerd.

11.2 Beleidsinterventies en intensiveringen vanuit het Rijk/Departement

- De Centrale Raad van Beroep heeft geoordeeld dat gemeenten een maatwerkvoorziening op grond van de Wmo 2015 mogen afwijzen of beëindigen indien en voor zover een betrokkene de betreffende zorg ook kan verkrijgen onder de Wet langdurige zorg (Wlz).⁷⁹ Ondersteuning op grond van zowel de Wmo 2015 als de Wlz is niet uitgesloten.⁸⁰ Het college mag een aanvraag om een maatwerkvoorziening weigeren als een cliënt een indicatie heeft op grond van de Wet langdurige zorg (Wlz) of die kan krijgen en weigert mee te werken aan het verkrijgen van een besluit hierover (artikel 2.3.5 lid 6 Wmo 2015). Het college heeft wel de bevoegdheid om alsnog een maatwerkvoorziening te verstrekken als de voorziening uit de Wlz of Zvw tekortschiet. Een wetswijziging is in voorbereiding om de samenwerking tussen de financiers in het stelsel van (langdurige) zorg en ondersteuning om de zorg rondom de burgers die zorg nodig hebben zo goed mogelijk te regelen. Er kan dan mogelijk onderscheid worden gemaakt in intra- en extramurale Wlz-zorg wat de uitvoering vergemakkelijkt. Oorspronkelijk was met de Wmo 2015 een harde scheiding voorgesteld tussen intra- en extramurale zorg. In de praktijk loopt dit door elkaar.
- De rechtbank Oost-Brabant en Gelderland oordeelden (onlangs) dat betrokken gemeenten niet verplicht zijn hulpmiddelen te verstrekken aan cliënten als er sprake is van een VPT-indicatie, omdat er de facto geen sprake is van 'thuis wonen'. De rechtbank heeft in beide zaken op grond van de feiten en omstandigheden evenwel geoordeeld dat, ondanks de Wlz-indicatie VPT, geen sprake is van thuis wonen, en er derhalve geen sprake is van de toepasselijkheid van artikel 8.6a Wmo 2015 en de gemeente niet hoefde te verstrekken. De onlosmakelijke combinatie van een huur- en zorgovereenkomst was in beide zaken van doorslaggevende betekenis.
- De gemeente mag het collectief Wmo vervoer als maatwerkvoorziening niet als voorliggend beschouwen op een individuele maatwerkvoorziening. In plaats van collectief vervoer kan de client ook voor een pgb kiezen. Met deze uitspraak werd het benodigde draagvlak voor het collectief vervoer ondermijnd. Collectief vervoer is alleen financieel haalbaar als een groot deel van de doelgroep ervan gebruik maakt.
- De Centrale Raad van Beroep heeft bepaald dat het niet op voorhand is uitgesloten dat tot verstrekking van een (opleiding tot) PTSS-hulphond wordt overgegaan als dat in een individuele situatie als het meest passend wordt ervaren ter verbetering van de zelfredzaamheid en participatie van een aanvrager. Gemeenten kunnen een (opleiding tot) hulphond niet weigeren omdat de effectiviteit van een hulphond niet kan worden aangetoond. Steeds zal (ook) goed naar de individuele omstandigheden van het geval gekeken moeten worden om vast te stellen of in het specifieke geval de toekenning van een hulphond toch als het meest passend moet worden ervaren. In zowel de uitspraak uit 2018 als die uit 2022 gaat de Centrale Raad namelijk vrij uitvoerig in op de al verrichte onderzoeken en naar de op korte termijn te verwachten onderzoeken.
- De CRvB stelt dat er niet kan worden gesproken van mantelzorg als de ondersteuning niet onbetaald vrijwillig geschiedt.
- Voorzienbaarheid moet concreet en duidelijk zijn, bijvoorbeeld omdat er al een beperking is die consequenties heeft. Voorzienbaarheid is volgens de CRvB beperkt tot de gevolgen van een reeds bestaand probleem. Van iemand die geen problemen heeft, kan een gemeente niet verwachten dat die gaat anticiperen op iets dat voor hem op dat moment nog onduidelijk is.
- De CRvB stelt dat het tarief dat gemeenten bepalen voor een pgb waarmee een persoon uit het sociale netwerk wordt ingehuurd, niet langer gebaseerd mag zijn op het minimum loon maar uit moet gaan van de volgende tarieven:

11.3 Beleidsinterventies en intensiveringen vanuit het Rijk/Departement

- De CRvB stelt dat het tarief dat gemeenten bepalen voor een pgb waarmee een persoon uit het sociale netwerk wordt ingehuurd, niet langer gebaseerd mag zijn op het minimum loon maar uit moet gaan van de volgende tarieven:
 - Bij huishoudelijke hulp: het uurloon van de hoogste periodiek behorende bij hulp bij het huishouden van de voor de betreffende periode geldende cao VVT (Verpleeg- en Verzorgingshuizen en Thuiszorg), te vermeerderen met vakantietoeslag en de tegenwaarde van de verlofuren.
 - Bij begeleiding: het uurloon van de hoogste periodiek behorende bij de Functie Waardering Gezondheidszorg (FWG 30) van de voor de betreffende periode geldende cao VVT, te vermeerderen met vakantietoeslag en de tegenwaarde van de verlofuren.

De CRvB is van mening dat er in de Wmo 2015 géén grondslag is om een koppeling te maken met de Wet minimumloon. Hierdoor hebben gemeenten vrijwel geen mogelijk meer om onderscheid te maken tussen het tarief voor een niet opgeleide persoon uit het sociale netwerk en een professional.

Resultaatgericht beschikken

De Centrale Raad van Beroep liet zich ook uit over de de resultaatgerichte wijze waarop de maatwerkvoorziening werd toegekend. Dat houdt in dat in de beschikking (het besluit van het college naar aanleiding van een aanvraag op grond van de Wmo 2015) enkel een resultaatbeschrijving werd opgenomen en de omvang van de huishoudelijke hulp en individuele begeleiding niet werd uitgedrukt in tijd. De hoogste bestuursrechter oordeelde meermaals dat deze werkwijze in strijd is met het rechtszekerheidsgelijkheidsbeginsel⁸⁸ en dat rechtszekerheid niet anders tot stand gebracht kan worden, dan door de cliënt duidelijkheid in uren te bieden bij de toekenning van Wmo-ondersteuning. Het wetsvoorstel dat beoogde deze werkwijze met waarborgen voor de rechtszekerheid te verankeren in de Wmo 2015 is niet ingediend bij de Kamer.

Gemeenten experimenteerden vanaf de invoering van de Wmo 2015 (met de budgettaire kaders en de wens om tot nieuwe vormen voor de uitvoering van ondersteuning te komen) met nieuwe manieren van toekennen van maatschappelijke ondersteuning. Zo werden enkelvoudige huishoudelijke ondersteuning, begeleiding en niet gespecialiseerde dagbesteding aangeboden in de vorm van een algemene voorziening en niet specialistische dagbesteding (en voorliggend aan een eventueel aanvullend te verstrekken maatwerkvoorziening).

De rechter toetste enkele maatregelen van gemeenten die zij invoerden ter bevordering van de financiële beheersbaarheid van de uitvoering van de Wmo 2015. Bijvoorbeeld de inkomensgrenzen bij de toegang tot de Wmo 2015 die sommige gemeenten hanteren (of hanteerden) in relatie tot de volgens alle gemeenten en door de monitor uitgevoerd door Significant aangetoonde ongewenste aanzuigende werking die gepaard ging met invoering van het abonnementstarief waarvan de kosten door de gemeenten zelf gedragen dienden te worden.⁹⁰ Recentelijk oordeelde de rechter (nogmaals) dat het betrekken van financiële draagkracht bij de toegang tot de Wmo 2015 in strijd is met de Wmo 2015.

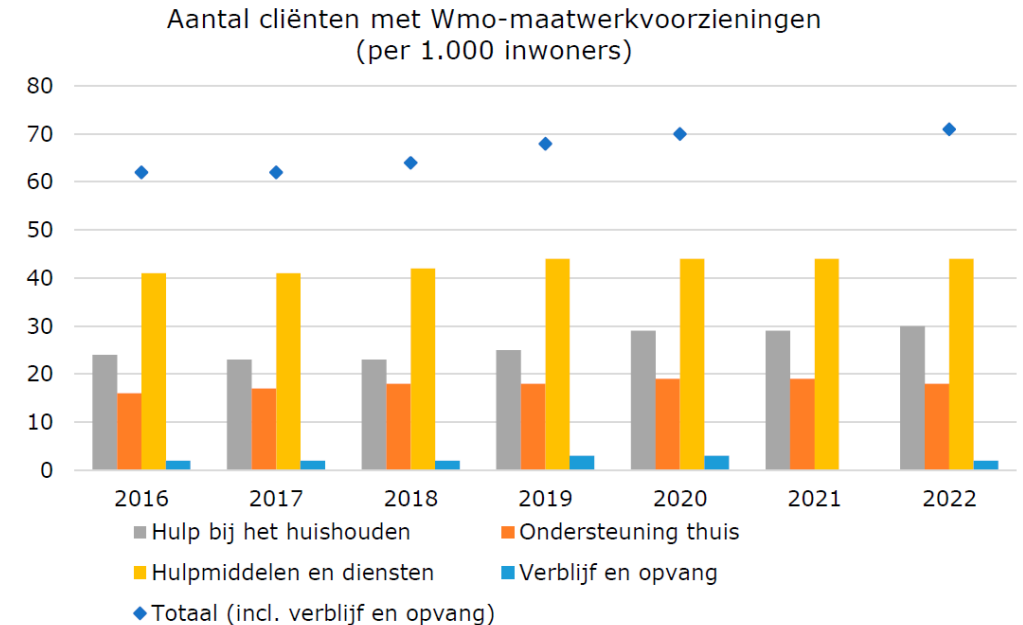
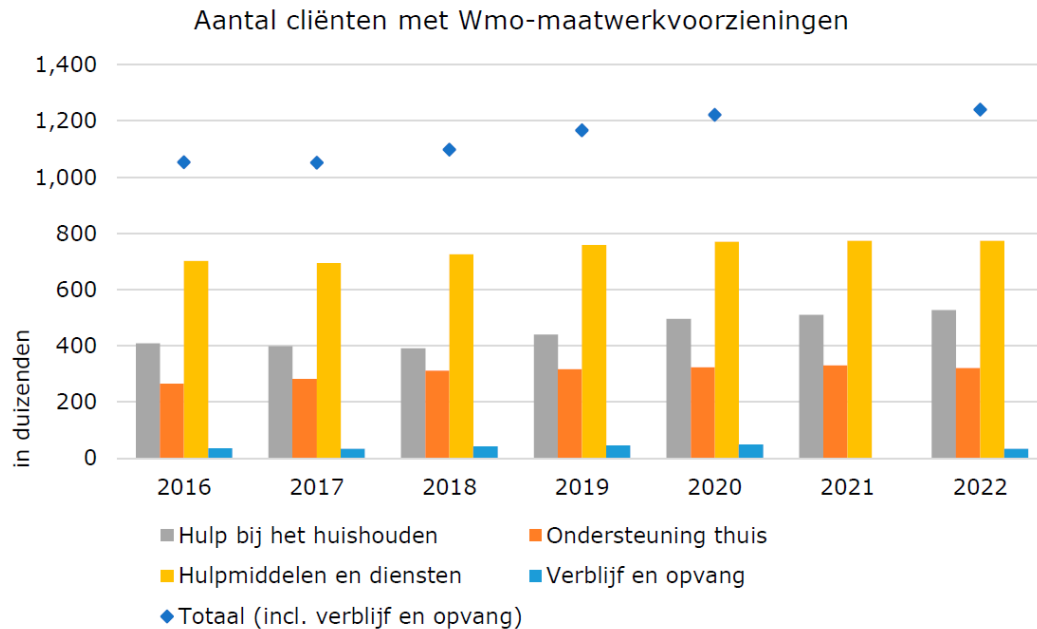
12. Feiten en cijfers vanuit Historische Analyse

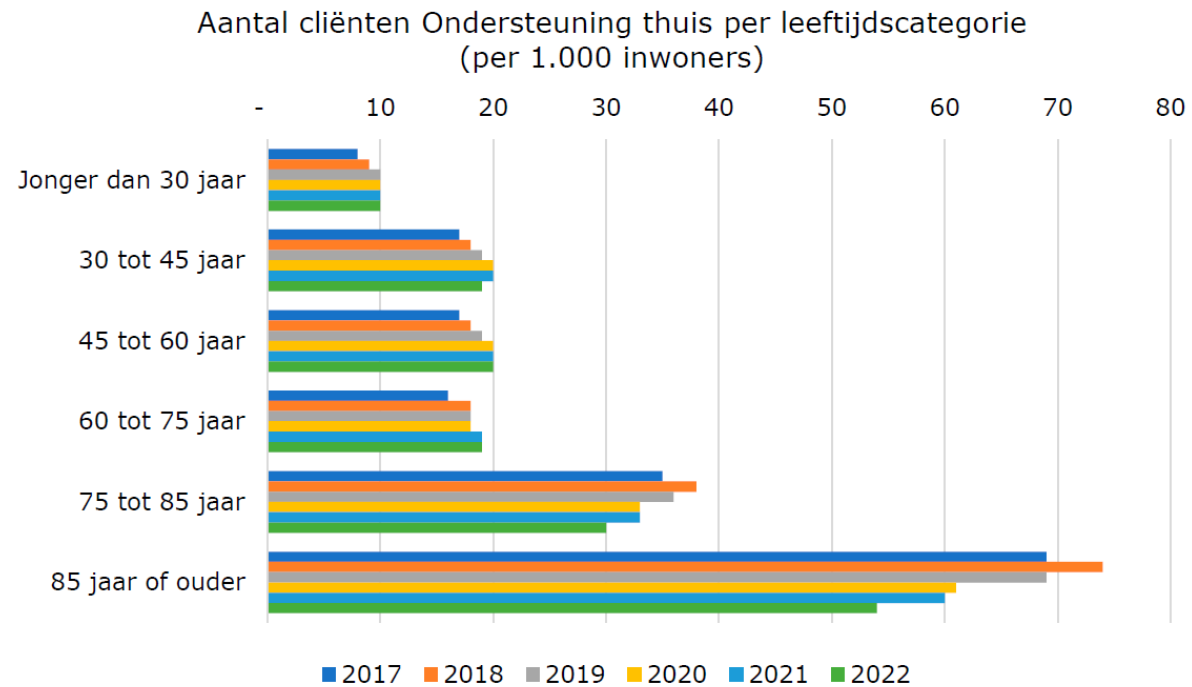
12.1 Gebruikers van de Wmo 2015 voor de jaren 2016 t/m 2022

Bij het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) is informatie beschikbaar over aantallen cliënten van maatwerkvoorzieningen voor de categorieën:

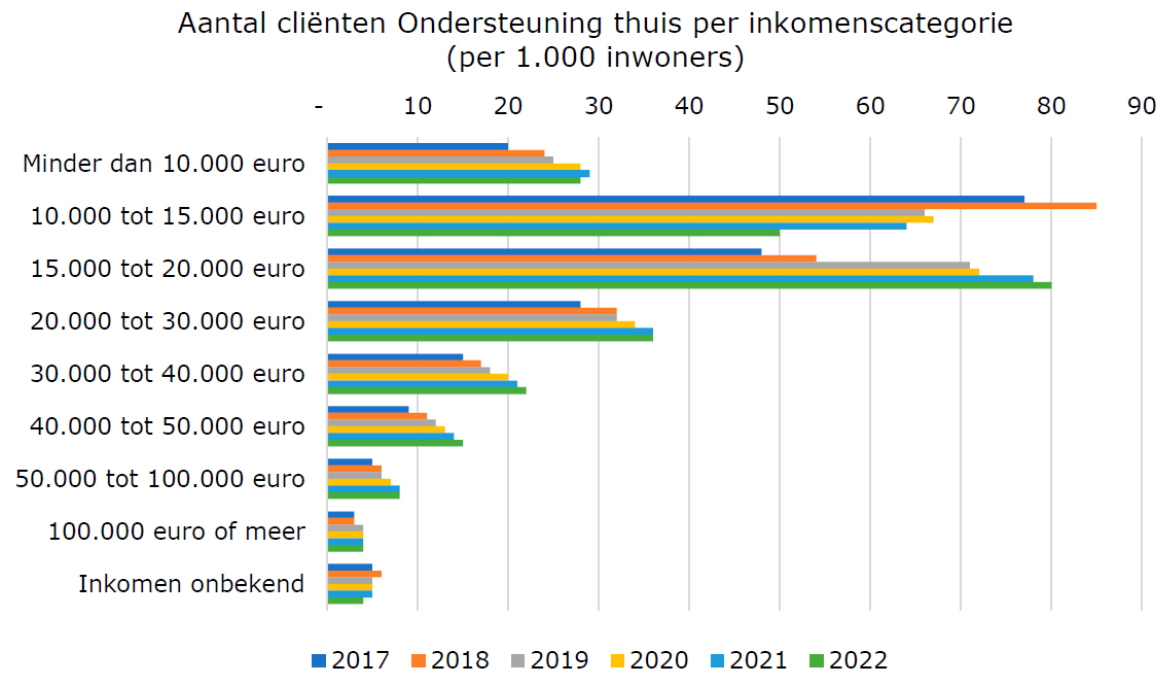
- Ondersteuning thuis, totaal;
- Hulp bij het huishouden;
- Verblijf en opvang, totaal;
- Hulpmiddelen en diensten, totaal..

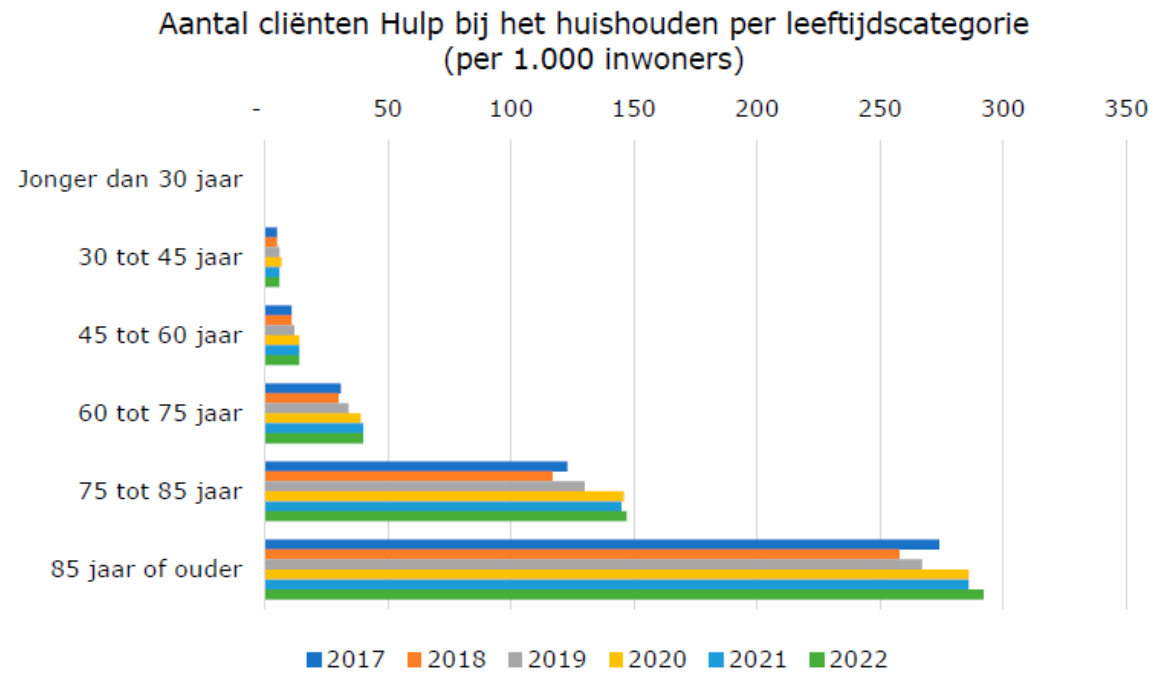
12.2 Gebruikers van 'Ondersteuning thuis' per leeftijdscategorie

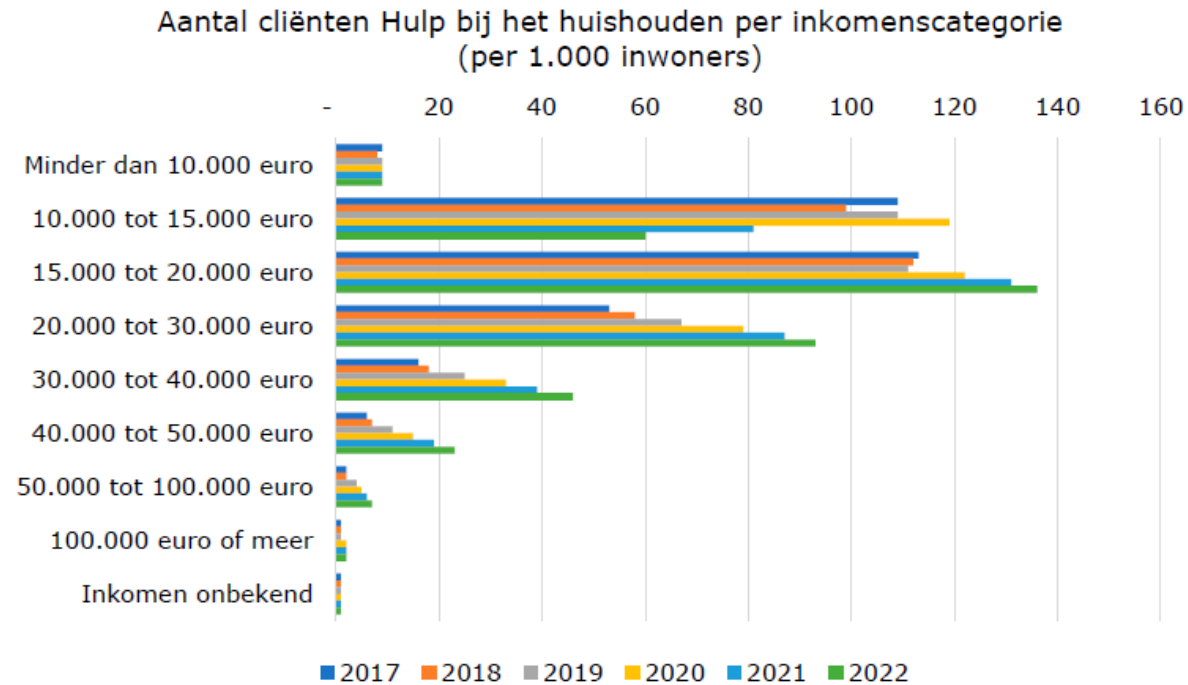
12.3 Gebruikers van 'Ondersteuning thuis' per inkomenscategorie

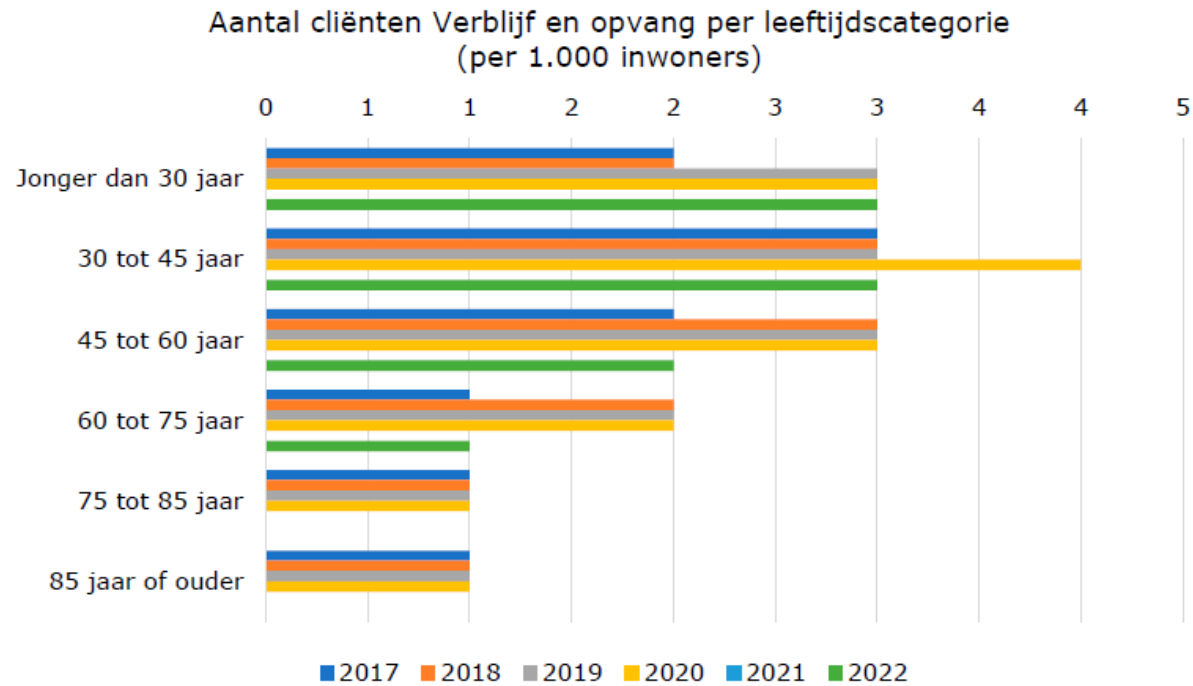
12.4 Gebruikers van 'Hulp bij het huishouden' per leeftijdscategorie

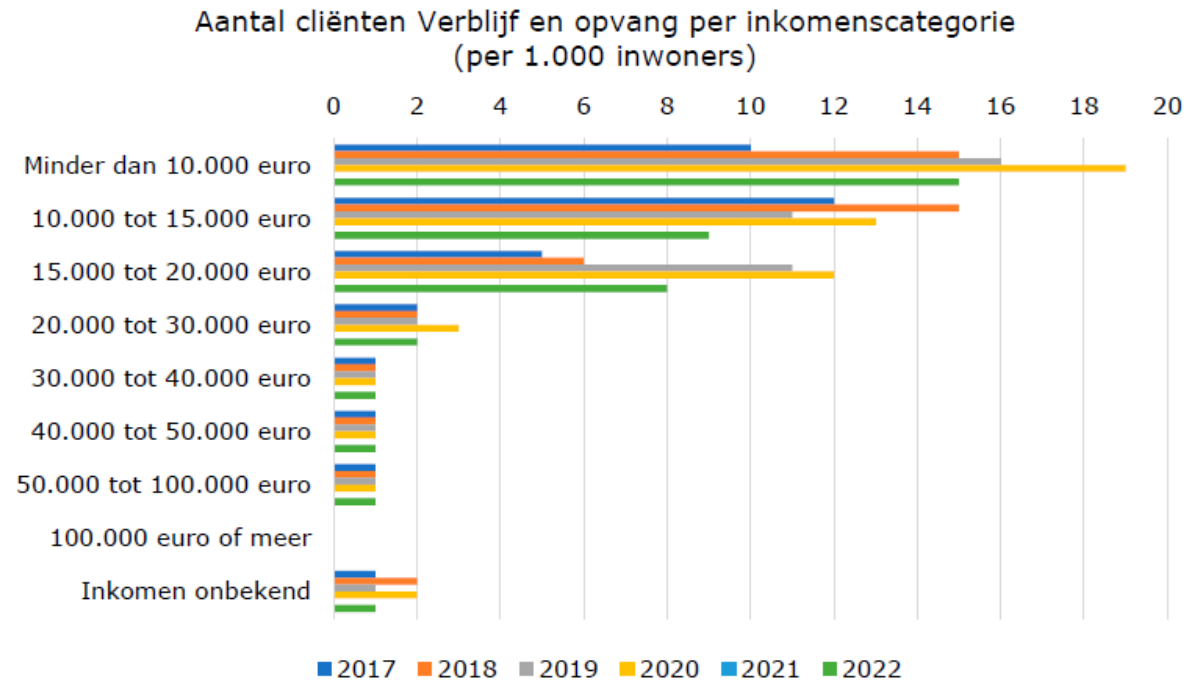
12.5 Gebruikers van 'Hulp bij het huishouden' per inkomenscategorie

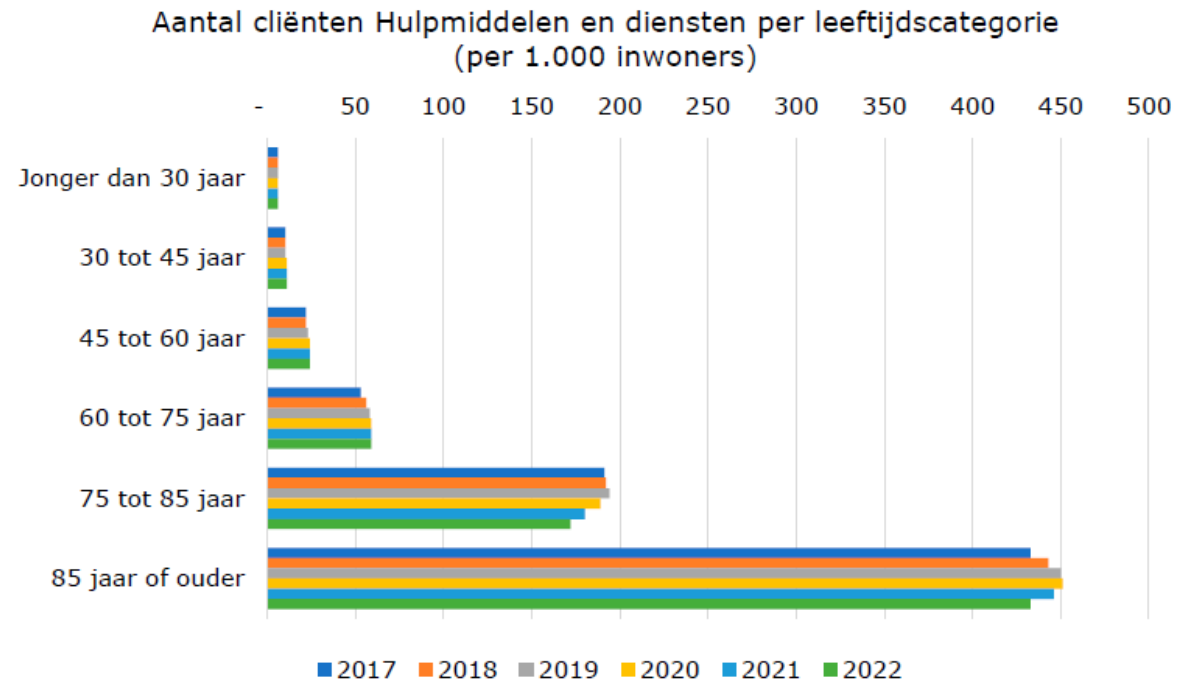
12.6 Gebruikers van 'Verblijf en opvang' per leeftijdscategorie

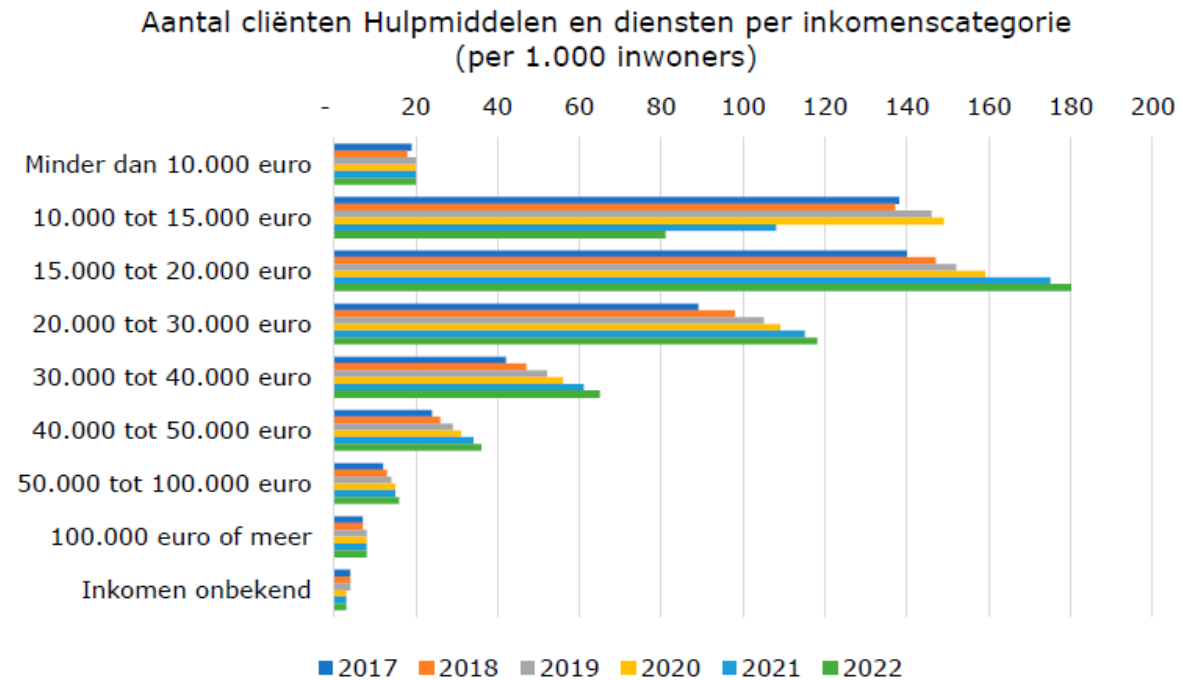
12.7 Gebruikers van 'Verblijf en opvang' per inkomenscategorie

12.7 Gebruikers van 'Hulpmiddelen en diensten' per leeftijdscategorie

12.8 Gebruikers van 'Hulpmiddelen en diensten' per inkomenscategorie

12.9 Werknemers die zich bezighouden met Wmo activiteiten

Naam wet	Verantwoordelijke overheidslaag	4 ^e kwartaal 2021	4 ^e kwartaal 2022
Totaal		162.800	169.400
GGZ	Begeleid wonen en Beschermd Wonen (RIBW)	12.800	10.100
	Ondersteuning en begeleiding van thuiswonende cliënten vanuit de WMO (niet zijnde Begeleid wonen of Beschermd wonen)	4.500	4.600
	Totaal	17.200	14.700
VVT	Dagbesteding of dagopvang voor ouderen, niet verbonden aan een verpleeg- of verzorgingshuis		
	Thuiszorg: hulp bij huishouden	31.300	38.700
	Thuiszorg: ondersteuning en begeleiding vanuit de Wmo	7.300	5.400
	Totaal	40.600	45.300
Gehandicaptenzorg	Overig sociaal domein	42.100	41.400
Sociaal werk	Maatschappelijke opvang met overnachting	14.200	14.100
	Welzijn breed	27.800	28.800
	Maatschappelijk werk	6.400	7.700
	Sociaal werk overig	7.000	8.400
	Totaal	55.500	59.000
Overige zorg en welzijn	Zorgboerderij of dagactiviteiten/dagopvang voor specifieke doelgroepen	7.300	9.100

12.10 Meest voorkomende beroepen van werknemers met Wmo activiteiten

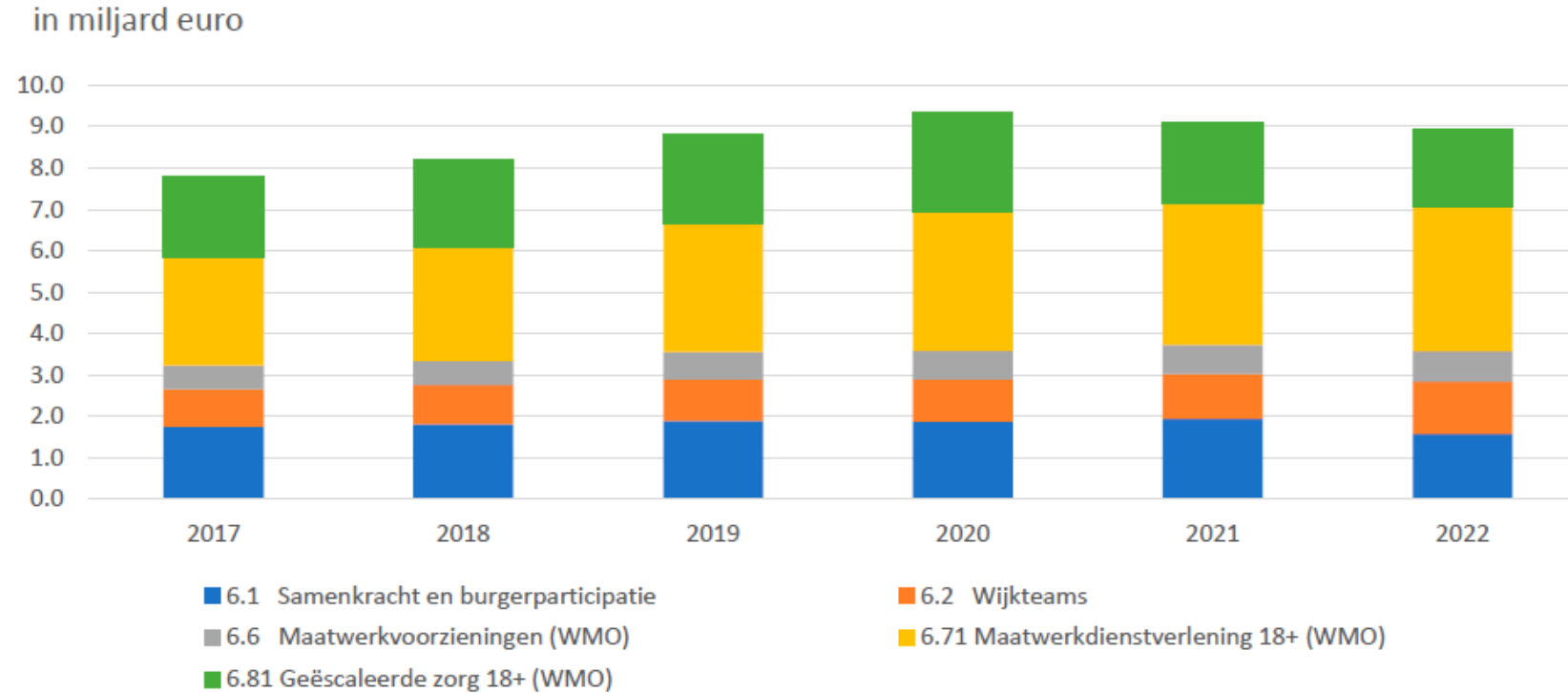
Totaal werknemers met Wmo activiteiten	%
Huishoudelijke hulp	16,7
Persoonlijke begeleider	10,9
Groeps- en woonbegeleider	8,4
Maatschappelijk werker	6,6
Ambulant begeleider	4,6
Activiteitenbegeleider	4,1
Administratief personeel, overig	3,8
Verzorgenden thuiszorg, exclusief kraamzorg	3,6
Coördinator sociaal-cultureel werk	2,7
Sociaal werker	2,4
Sociaal cultureel werker	1,8
(Sociaal) pedagogisch medewerker	1,7
Jeugdzorgwerker	1,6
Thuisbegeleider	1,6

Totaal werknemers met Wmo activiteiten	%
Zorghulpen en –assistenten thuiszorg	1,5
Schoonmakers en keukenhulpen, overig	1,5
Specialisten bedrijfsbeheer en administratie	1,4
Medewerkers persoonlijke dienstverlening	1,4
Basisverpleegkundige niveau 4	1,3
Vakspecialisten bedrijfsbeheer	1,2
Medewerker wijk- en buurtteam	1,2
Jobcoaches, re-integratie en werkbegeleiders	0,9
Managers op administratief en commercieel gebied	0,9
Docenten	0,8
Beleidsmedewerkers en –adviseurs	0,7
Sociaaljuridisch dienstverlener, sociaal raadsman	0,7
Manager sociale dienstverlening	0,6
Overig	15,4
Totaal	100,0

Sociaal werk	%
Maatschappelijk werker	15,5
Persoonlijk begeleider	7,9
Sociaal werker	6,1
Ambulant begeleider	5,6
Groeps- en woonbegeleider	5,4
Coördinator sociaal-cultureel werk	5,3
Sociaal cultureel werker	4,9
Jeugdzorgwerker	4,8
Activiteitenbegeleider	3,5
Medewerker wijk-, buurtteam	3,3
Administratief personeel, overig	3,2
Specialisten bedrijfsbeheer en administratie	2,7
(Sociaal) pedagogisch medewerker	2,3
Thuisbegeleider	2,1
Sociaaljuridisch dienstverlener, sociaal raadsman	2,0
Vakspecialisten bedrijfsbeheer en administratie	1,6
Beleidsmedewerkers en –adviseurs	1,5
Manager sociale dienstverlening	1,5
Jobcoaches, re-integratie en werkbegeleiders	1,2
Overig	19,6
Totaal	7300,0

12.11 Netto lasten Nederlandse gemeenten 2017 - 2022

13. Conclusies op basis van historische analyse

13.1 Beleidstheorie en beleidsdoelen: wat is beoogd?

De Wmo 2015 (Wmo) is een wet die decentraal wordt uitgevoerd en onderdeel is van een breder pakket aan hervormingen in de langdurige zorg en is de opvolger van de Wmo 2007.

Het doel van de (hele) hervorming van de langdurige zorg was om een transformatie in het zorg- en ondersteuningsdomein op gang te brengen; het terugbrengen van de ontstane claimcultuur, vernieuwende voorzieningen en nieuwe arrangementen, afstand nemen/ afstappen van de 'oude' AWBZ-zorgtypen en meer integrale ondersteuning (sociaal domein breed) van en voor inwoners.

- De Wmo 2015 beoogt burgers met een beperking, chronische psychische of psychologische of psychosociale problemen hulp- en ondersteuning te bieden, zodat zij zo lang mogelijk zelfstandig thuis kunnen blijven wonen en deel kunnen blijven nemen aan de maatschappij. Uitsluitend gemeenten geven Wmo-indicaties voor maatwerkvoorzieningen af, en gemeenten dienen (expliciet) de mogelijkheden van de 'eigen kracht' en de 'kracht van de sociale context' mee te wegen in het verstrekken/arrangeren van een voorziening. De Wmo 2015 is wat dit betreft een aanvulling op autonome taken van gemeenten die zich meer richten op de sociale infrastructuur in een buurt, gemeenschap, dorp of stad. In samenhang met de autonome taken en medebewindstaken wordt vooronderstelt dat gemeenten in staat zijn maatwerk voor inwoners te kunnen bieden.
- In 2015 geldt voor cliënten die 'overkomen' van de AWBZ het zogenoemde overgangsrecht. Dit betekent dat gemeenten verplicht zijn deze cliënten dezelfde of vergelijkbare voorziening te verstrekken als onder de AWBZ. Een groot gedeelte van de focus van gemeenten komt hierbij te liggen op het inkopen en verstrekken van maatwerkvoorzieningen.
- Een bijkomende factor ten tijde van de decentralisatie is dat het vooronderstelde maatwerk ook zou kunnen leiden tot grotere doelmatigheid. Met het overhevelen van taken is die doelmatigheid ook (gelijk) meerjarig verwerkt in de rijksbegroting.
- In de loop van de jaren is ook de financieringssysteematiek aangepast. Waar eerst sprake was van verschillende meer geormerkte uitkeringen is vanaf 2019 sprake van een generieke niet-geormerkte storting in het Gemeentefonds. Daarmee wordt de uitvoering van de Wmo 2015 gekoppeld aan de beleidstheorie van het gemeentefonds en dienen beide (beleids)theorieën zich tot elkaar te verhouden.

13.2 Vormgeving van het Wmo-beleid: hoe gaat het?

Hoewel de Wmo 2015 (lokale) beleidsruimte voor gemeenten beoogt, is de wet op zichzelf op verschillende niveaus en vanuit verschillende perspectieven aan verandering onderhevig:

- **Vanuit de wetgever**

De wet is meerdere malen op onderdelen aangepast. Hierbij valt te denken aan de introductie van het abonnementstarief voor de eigen bijdrage en de AMvB reële prijs Wmo 2015, waarmee de mogelijkheid tot nadere wetgeving vrij snel na de decentralisatie werd gebruikt.

- **Vanuit departementen**

En vaak op instigatie van de Tweede Kamer, zijn verschillende programma's opgestart om de uitvoeringspraktijk aan te passen (en/of te versterken). Denk hierbij aan verbetertrajecten op het Wmo-toezicht, inkoop en aanbesteden, toegang, cliëntondersteuning, hulpmiddelen enz.

- **Vanuit de rechterlijke macht**

Krijgt de wet nadere invulling, soms als gevolg van een bezwaar van burgers, soms als bewuste vraag vanuit gemeenten om te onderzoeken waar de grenzen van de wet liggen.

- **Door invulling op lokaal niveau**

Gemeenten maken – al dan niet – gebruik van de in wet verankerde beleidsruimte en de eigen bedrijfsvoering en dienstverleningsconcept. Dit onderdeel zal separaat onderzocht worden in de vervolgfase van de studie.

- **Door prikkels tussen verschillende systemen en stelsels:**

- Daarmee heeft flankerend beleid soms (onbedoeld) invloed op de Wmo 2015 en vice versa.
- De historische analyse laat (in paragraaf 3.2) zien dat er binnen het brede zorgstelsel en het sociaal domein tegengestelde prikkels zichtbaar zijn in de praktijk.
- Daarnaast is het van belang dat sommige prikkels en niet optimaal op elkaar afgestemde stelsels kunnen leiden tot strategisch (keuze)gedrag bij de inwoner, als ook de verantwoordelijke organisaties.

13.3 Uitgaven

Omdat gemeenten beleidsruimte hebben en op een eigen manier hun verantwoordelijkheden uitvoeren, en aangezien de middelen uit het gemeentefonds beleids- en bestedingsvrij inzetbaar zijn, is het moeilijk om gedetailleerd inzicht te verschaffen in de budgetten en uitgaven met betrekking tot de Wmo 2015. Gemeenten hebben echter de verplichting om financiële informatie te verstrekken volgens de Informatie voor derden-regeling (lv3). Dit levert informatie op een vrij hoog aggregatieniveau op.

Vanuit de beschikbare lv3 data is wel op te maken dat ca. 30% van de gemeentelijke Wmo lasten betrekking hebben op het voorliggende algemene Wmo-domein en ca. 70% op de meer specifieke maatwerkvoorzieningen, -dienstverlening 18+ en geëscaleerde zorg 18+. Voor de eerdergenoemde 30% is het niet precies vast te stellen of deze volledig toegerekend kan worden aan het Wmo-domein, aangezien dit mogelijk ook uitgaven betreft ten aanzien van het jeugd- en participatiedomein.

Hoewel het CPB pas op een later moment in 2024 een meer exacte raming ten aanzien van maatwerkvoorzieningen kan verstrekken, mag gesteld worden dat gemeenten momenteel te maken hebben met uitdagingen bij de uitvoering van de Wmo 2015. Uit de gegevens blijkt in ieder geval dat er jaarlijks een stijgende trend te zien aan uitgaven voor de Wmo 2015. Tevens is te zien dat een groot deel van uitgaven kunnen worden toegeschreven aan de maatwerkvoorzieningen, -dienstverlening en geëscaleerde zorg, hetgeen enigszins als paradoxaal ervaren kan worden gegeven de beleidsdoelstellingen van de Wmo 2015.

13.4 Reflectie: Wie zit nu (eigenlijk) aan het stuur?

In de historische analyse staat beschreven hoe de Wmo 2015 met specifieke bedoelingen (ondersteuning op maat en meer de maatschappij zelf inclusief focus op zelfredzaamheid) en op zichzelf logische achterliggende gedachten in de praktijk van alledag op alle niveaus, nader invulling krijgt. Op basis van de historische analyse kan geconstateerd worden dat de initiële doelen van de wet, langzamerhand meer naar de achtergrond lijken te verdwijnen.

Een aantal in het oog springende voorbeelden hiervan is het verdringen van autonomie van gemeenten (juist) door medebewindstaken en het daardoor niet van de grond krijgen van de gewenste transformatie/beweging vanwege:

- juist die verdringing,
- het geïntroduceerde overgangsrecht,
- de enorme verwachtingen waar gemeenten mee op pad zijn gestuurd en met verve hebben willen waarmaken (zie in dit kader ook bijgevoegde reflectie van gemeenten in de bijlage), en
- verschillende (mogelijke) tegenstrijdige prikkels in de verschillende op elkaar in werkende stelsels.

De gezamenlijke overtuiging van Rijk en gemeenten dat gemeenten deze taken beter op maat (en daarmee ook goedkoper) zouden kunnen uitvoeren en de noodzaak (gegeven de maatschappelijke ontwikkelingen) tot verandering waren mogelijk de belangrijkste motors achter de totstandkoming van de Wmo 2015. Grootschalig en objectief onderzoek om de vooronderstelde doelmatigheid te onderschrijven is er niet of nauwelijks.

Tevens kan geconstateerd worden dat met de Wmo 2015 ook enkele randvoorwaardelijke elementen om (eenduidige) landelijke beleidsmatige sturing en monitoring mogelijk te maken niet meegenomen is in de wetgeving, terwijl er wel degelijk behoefte is vanuit het parlement en departement (mede naar aanleiding van vragen van het parlement) om zicht te hebben op de uitvoeringspraktijk. In combinatie met het (redelijk) vrij te besteden (niet geoormerkt) budget is zodoende een wet ontstaan die verschillende beleidsideologieën en behoeftes moet verenigen (zie hoofdstuk 4). Binnen deze context is het tevens complex om de samenwerking met het medisch domein stevig vorm te geven. Dit zorgt voor een forse opgave voor zowel gemeenten als Rijk.

Gemeenten kunnen binnen de grenzen van hun eigen begroting sturen op de doelen van de Wmo 2015 en vanuit de Wmo 2015 en het gemeentefonds wordt ruimte geboden hierin eigen afwegingen te maken; tegelijkertijd sturen het parlement en het departement (vaak) op aanvullende voorwaarden, nadere invullingen van de wet of aanpalend beleid, binnen de grenzen van het beschikbare instrumentarium (denk hierbij bijvoorbeeld aan verbeterprogramma's, wetgeving en/of bestuurlijke afspraken). Met deze 'zijsturing' wordt het steeds moeilijker voor zowel Rijk als gemeenten de toegedichte rol in een decentraal bestel een zuivere invulling te geven (zie hoofdstuk 3.5). Daarnaast mist een totaaloverzicht of het beleid zoals bedoeld tot uitvoering komt en beleidsdoelen daadwerkelijk behaald worden. Wat dat betreft varen Rijk en gemeenten in feite gezamenlijk in de mist en zit iedereen slechts gedeeltelijk aan het stuur.

13.5 Reflectie vanuit gemeenten, hoe hebben gemeenten Wmo 2015 ervaren?

Gemengde gevoelens. Dat is terugkijkend het overheersend beeld van gemeenten bij de Wmo 2015.

Aan de ene kant zien gemeenten de Wmo als ‘hun wet’. Het is bij uitstek een wet die raakt aan het eigene van gemeenten, aan het hart van menig gemeentebestuurder: verschil maken met oog het welzijn van inwoners. Aan de andere kant voelen gemeenten dat de wet in de loop van de tijd is minder hun wet is geworden. Dat is gebeurd door rechterlijke uitspraken, door uniformerende rijksmaatregelen en door toenemende verwachtingen en eisen. De wet die bedoeld was om al naar gelang de situatie naast inwoners te gaan staan is geleidelijk aan een regeltjeswet geworden.

Gemeenten ervaren dan ook dat het speelveld van de wet in de loop van de tijd is veranderd. Door nieuwe regels, door beïnvloeding van buitenaf en door ‘oneigenlijke’ opstellingen van medespelers. En tegelijk is de ondersteuning aan inwoners in al zijn diversiteit gewoon doorgaan, mede omdat gemeenten al langere tijd ervaring hebben met deze vormen van ondersteuning.

Gemeenten wijzen graag op het oorspronkelijke karakter van de Wmo, helder terug te lezen in de Memorie van Toelichting bij de wettekst. De Wmo is (was) een kaderwet, met veel ruimte voor gemeentelijke verantwoordelijkheid. Zijn wetten doorgaans gericht op rechten en plichten met geprotocolleerde resultaten, de Wmo is geënt op een vanuit het perspectief van de hulpvrager gedragen en door de gemeente ingericht (onderzoek)proces waardoor er voor inwoners (binnen én tussen gemeenten) ook wisselende uitkomsten kunnen ontstaan.

De Memorie van Toelichting spreekt van lokale beleidsruimte, ingevuld door eigen keuzes van gemeenteraden, van individuele afwegingen en van maatwerk in relatie met bijvoorbeeld het domein van werk en inkomen. Wmo-ondersteuning staat bovendien weliswaar open voor iedereen, ongeacht inkomen of vermogen, maar het staat gemeenten vrij om via eigen bijdragen – weliswaar binnen het wettelijk kader van de maximale daarin – hierop zelf beleid te maken.

Het principe van ‘ieder hetzelfde’ is bij de Wmo veranderd in ‘ieder het zijne’, gebaseerd op lokale politieke keuzes en het meewegen van de eigen situatie van de hulpvrager. Het heeft een ander vertrekpunt dan wetten die uitgaan van (landelijk) individueel verzekerde rechten.

13.5.1 Reflectie vanuit gemeenten, hoe hebben gemeenten Wmo 2015 ervaren?

Na de invoering in 2015 moesten gemeenten constateren dat het eigen (historisch) karakter van de Wmo geleidelijk aan banden werd gelegd. Dat begon al met een scheefgroei in rolopvatting. De nieuwe decentralisaties, waarvan de Wmo 2015 deel uitmaakt, beoogden nieuwe interbestuurlijke verhoudingen. Niet langer hogere en lagere overheden, maar gelijkwaardige medeoverheden, met ieder zijn eigen taken en verantwoordelijkheden. Het Rijk zou zich vooral moeten richten op het bewaken van het stelsel, op de bestuurlijke en financiële randvoorwaarden, op de check and balances en zo op de voortgang van het geheel. De inhoud, politieke afwegingen en uiteindelijke keuzes voor inwoners zouden bij gemeenten komen te liggen.

Maar de rollen draaiden zich in de jaren al snel om. Natuurlijk was het voor gemeenten, zeker in het begin, zoeken, tasten en vinden – het was dan ook een historische taakverschuiving. Maar soms leek er nauwelijks tijd voor aanpassing het leek het steeds sneller te moeten. Al snel buitelden er allerlei vernieuwingsprogramma's over elkaar. Waar gemeenten vanaf het begin worstelden met gebrekkige financiële en staatkundige randvoorwaarden (de rol van het Rijk), daar legde het Rijk met deze talloze inhoudelijke programma's zich toe op de inhoud (de rol van gemeenten).

Zo ontstond een situatie, die de decentralisatie-paradox is gaan heten:

hoe meer het Rijk overlaat aan gemeenten (waardoor verschil ontstaat), hoe meer ze juist vanwege dat verschil zich ermee gaat bemoeien. Hoe diffuser en gevarieerder de uitkomsten (wat de bedoeling was), hoe meer het verlangen naar grip, controle en beïnvloeding. Het is een oerkracht die onvoldoende werd onderkend. De beweging van loslaten roept vrijwel altijd in één adem de tegenbeweging van beheersing op. Illustratief was de verzuchting van Rijkszijde: “toen we er nog over gingen, bemoeiden we er ons veel minder mee”.

13.5.2 Reflectie vanuit gemeenten, hoe hebben gemeenten Wmo 2015 ervaren?

Voor gemeenten werd die inhoudelijke bemoeienis steeds meer last en hinderpaal. Ze waren akkoord gegaan met de bij de wetintrede ingeboekte bezuinigingen (20 procent op nieuwe taken behoudens Beschermd Wonen en 30 procent op huishoudelijke hulp), onder voorwaarde van sturing- en beleidsruimte. De decentralisaties werden door gemeenten tegelijkertijd ook met enthousiasme ontvangen, vanuit het geloof dat gemeenten deze taken met verve en doelmatiger zouden kunnen organiseren en uitvoeren.

In de loop van de tijd werd het eigen karakter van de Wmo echter meer een meer ingeperkt, zowel door jurisprudentie als door Rijksinterventies, vaak op instigatie van zorgbranches, cliëntorganisaties en de Tweede Kamer. Vanuit het Rijk waren vooral de Amvb reële tarieven en de invoering van het abonnementstarief een streep door de gemeentelijke rekening, niet een zozeer door de toename van kosten (dat natuurlijk ook), maar ook omdat het zo strijdig was met waar de Wmo voor stond: keuzes maken voor inwoners die ondersteuning het meest hard nodig hebben.

De aanzuigende werking van het abonnementstarief op mensen die hun huishoudelijke hulp eerder zelf financierden, stond haaks op alles waarop de Wmo was gericht. Opvallend genoeg gold dat ook voor diverse rechterlijke uitspraken.

Voor de afwijzing van het resultaatsgericht indiceren (in de volksmond 'schoon huis') ervoeren gemeenten, die deze uitvoeringspraktijk hadden ingericht, als ongepast, mede omdat de wetgever in aanloop naar 2015 hiertoe letterlijk de mogelijkheid bood: "Het resultaat dat wordt geleverd kan bijvoorbeeld een schoon huis zijn in plaats van het aantal uren geleverde zorg en ondersteuning."

13.5.3 Reflectie vanuit gemeenten, hoe hebben gemeenten Wmo 2015 ervaren?

Deze en andere maatregelen en uitspraken (zoals recent over het minimale pgb-uurtarief voor hulp uit het sociaal netwerk) leidde ertoe dat gemeenten het unieke karakter van de Wmo als kaderwet met veel beleidsruimte in de praktijk langzaam aan zagen verdampen (waardoor ze zelf ook van de weeromstuit overgingen tot beheersing en controle via strakkere criteria en indicaties).

Paradoxaal genoeg bleef het open karakter van de Wmo wél overeind in relatie tot andere wet- en regelgeving. Wetten als de Wlz en de Zvw hebben in vergelijking met de Wmo duidelijke poortjes. Voldoe je als inwoner niet aan de gestelde criteria, dan kom je er simpelweg niet voor in aanmerking.

De Wmo daarentegen is een open-einde-wet, waardoor in de praktijk alles wat elders geen toegang kreeg op het bordje bij de Wmo terecht kwam.

Voor gemeenten werd de Wmo zo tegen de bedoeling in – het was gericht op positieve ondersteuning van inwoners – een restcategorie van wat elders tot geen ondersteuning leidde. Daar komt bij dat wijzigingen elders (WOZO, IZA, Wlz, zorgakkoorden GGZ, wijkverpleging etc.) telkens tot een groter Wmo-beroep leiden, zonder dat die vooraf kwantificeerbaar of achteraf door alle inperkende maatregelen hanteerbaar zijn.

Gemeenten konden weliswaar meedenken met een aantal wetsaanpassingen, maar door onder andere gedetailleerde coalitieakkoorden was er nauwelijks ruimte om suggesties over te nemen. Mee mogen praten krijgt dan een andere betekenis en leidt eerder tot frustratie dan tot vertrouwen.

13.5 Reflectie vanuit gemeenten, hoe hebben gemeenten Wmo 2015 ervaren?

Al met al hebben gemeenten hun eigen sturingsmogelijkheden in de loop van de jaren fors zien inkrimpen, enerzijds dus door het open karakter in relatie tot andere wetten, anderzijds door uniformerende maatregelen waardoor ánderen en niet gemeenten invulling geven aan welke ondersteuning voor inwoners voor handen is.

Diverse partijen hebben hier hun eigen rol in gespeeld, niet in de laatste plaats het parlement. Terugkijkend heeft het er veel van weg dat er vanaf begin af aan het nodige wantrouwen richting gemeenten bestond.

Door landelijke organisaties aangedragen incidenten – waarvan iedereen wist dat die zouden komen – werden breeduit in het parlement besproken en leidden steevast tot een ter verantwoording roepen van de desbetreffende bewindspersoon, waar die in feite op lokaal niveau thuishoorden (“kunt u garanderen dat het pgb in gemeente x toereikend is”). De wezenlijke vraag is of de consequenties van de decentralisaties van het begin af aan ten diepste wel zijn geaccepteerd.

In elk geval heeft deze landelijke (re)acties de vertrouwensrelatie tussen gemeenten en Rijk niet bevorderd, al zien gemeenten ook wel dat departementen soms mede verrast worden door politieke maatregelen en/of rechterlijke uitspraken en lukt het gemeenten ook niet altijd dat vertrouwen te (her)winnen.

Het speelveld is er voor alle deelnemers al met al niet stabiel op geworden.

14. Wet Maatschappelijke Ondersteuning 2015 (Wmo 2015)

Wet maatschappelijke ondersteuning 2015

Toekomstige wijziging(en) op 01-07-2025.

Wijziging(en) op nader te bepalen datum(s); laatste bekendgemaakt in 2020.

Zie het overzicht van wijzigingen.

Geraadpleegd op 21-06-2025.

Geldend van 01-01-2025 t/m heden

Wet van 9 juli 2014, houdende regels inzake de gemeentelijke ondersteuning op het gebied van zelfredzaamheid, participatie, beschermd wonen en opvang (Wet maatschappelijke ondersteuning 2015)

Wij Willem-Alexander, bij de gratie Gods, Koning der Nederlanden, Prins van Oranje-Nassau, enz. enz. enz.

Allen, die deze zullen zien of horen lezen, saluut! doen te weten:

Alzo Wij in overweging genomen hebben, dat burgers een eigen verantwoordelijkheid dragen voor de wijze waarop zij hun leven inrichten en deelnemen aan het maatschappelijk leven, en dat van burgers mag worden verwacht dat zij elkaar naar vermogen daarin bijstaan; dat het tevens wenselijk is nieuwe regels te stellen om de rechten en plichten van de burger meer met elkaar in evenwicht te brengen; dat burgers die zelf dan wel samen met personen in hun naaste omgeving onvoldoende zelfredzaam zijn of onvoldoende in staat zijn tot participatie, een beroep moeten kunnen doen op door de overheid georganiseerde ondersteuning; dat de ondersteuning van de zelfredzaamheid en de participatie van personen met een beperking, chronische psychische of psychosociale problemen, erop gericht moet zijn dat burgers zo lang mogelijk in de eigen leefomgeving kunnen blijven; dat het in de rede ligt de overheidsverantwoordelijkheid voor het ondersteunen van de zelfredzaamheid en de participatie zo dicht mogelijk bij de burger te beleggen; dat het daarom wenselijk is nieuwe regels te stellen inzake de gemeentelijke verantwoordelijkheid voor de ondersteuning van personen met een beperking en personen met psychische of psychosociale problemen; dat het voorts wenselijk is dat daarbij zorg wordt gedragen voor een goede toegankelijkheid van voorzieningen, diensten en ruimten voor mensen met een beperking;

Zo is het, dat Wij, de Afdeling advisering van de Raad van State gehoord, en met gemeen overleg der Staten-Generaal, hebben goedgevonden en verstaan, gelijk Wij goedvinden en verstaan bij deze:

Wet maatschappelijke ondersteuning 2015

Hoofdstuk 1. Begripsbepalingen en algemene bepalingen

§ 1. Begripsbepalingen

Artikel 1.1.1

1. In deze wet en de daarop berustende bepalingen wordt verstaan onder:

- aanbieder: natuurlijke persoon of rechtspersoon die jegens het college gehouden is een algemene voorziening of een maatwerkvoorziening te leveren;
- algemene voorziening: aanbod van diensten of activiteiten dat, zonder voorafgaand onderzoek naar de behoeften, persoonskenmerken en mogelijkheden van de gebruikers, toegankelijk is en dat is gericht op maatschappelijke ondersteuning;
- begeleiding: activiteiten gericht op het bevorderen van zelfredzaamheid en participatie van de cliënt opdat hij zo lang mogelijk in zijn eigen leefomgeving kan blijven.
- beschermd wonen: wonen in een accommodatie van een instelling met daarbij behorende toezicht en begeleiding, gericht op het bevorderen van zelfredzaamheid en participatie, het psychisch en psychosociaal functioneren, stabilisatie van een psychiatrisch ziektebeeld, het voorkomen van verwaarlozing of maatschappelijke overlast of het afwenden van gevaar voor de cliënt of anderen, bestemd voor personen met psychische of psychosociale problemen, die niet in staat zijn zich op eigen kracht te handhaven in de samenleving;
- beroepskracht: natuurlijke persoon die in persoon beroepsmatig werkzaam is voor een aanbieder;
- bijzondere categorieën van persoonsgegevens: bijzondere categorieën van persoonsgegevens als bedoeld in paragraaf 3.1 van de Uitvoeringswet Algemene verordening gegevensbescherming;
- burgerservicenummer: burgerservicenummer als bedoeld in artikel 1, onderdeel b, van de Wet algemene bepalingen burgerservicenummer;
- CAK: het CAK, genoemd in artikel 6.1.1, eerste lid, van de Wet langdurige zorg;
- calamiteit: niet-beoogde of onverwachte gebeurtenis, die betrekking heeft op de kwaliteit van een voorziening en die tot een ernstig schadelijk gevolg voor of de dood van een cliënt heeft geleid;
- ClZ: het ClZ, genoemd in artikel 7.1.1, eerste lid, van de Wet langdurige zorg;
- cliënt: persoon die gebruik maakt van een algemene voorziening of aan wie een maatwerkvoorziening of persoonsgebonden budget is verstrekt of door of namens wie een melding is gedaan als bedoeld in artikel 2.3.2, eerste lid;
- cliëntondersteuning: onafhankelijke ondersteuning met informatie, advies en algemene ondersteuning die bijdraagt aan het versterken van de zelfredzaamheid en participatie en het verkrijgen van een zo integraal mogelijke dienstverlening op het gebied van maatschappelijke ondersteuning, preventieve zorg, zorg, jeugdhulp, onderwijs, welzijn, wonen, werk en inkomen;
- college: college van burgemeester en wethouders;
- dossier: geheel van schriftelijk of elektronisch vastgelegde gegevens met betrekking tot het bieden van maatschappelijke ondersteuning, tolkvoorzieningen als bedoeld in artikel 3a.1.1 dan wel met betrekking tot een melding van huiselijk geweld of kindermishandeling of een vermoeden daarvan;
- gebruikelijke hulp: hulp die naar algemeen aanvaarde opvattingen in redelijkheid mag worden verwacht van de echtgenoot, ouders, inwonende kinderen of andere huisgenoten;
- gegevens over gezondheid: gegevens over gezondheid als bedoeld in artikel 4, onderdeel 15 van de Algemene verordening gegevensbescherming;
- geweld bij de verstrekking van een voorziening: seksueel binnendringen van het lichaam van of ontucht met een cliënt, alsmede lichamelijk en geestelijk geweld jegens een cliënt, door een beroepskracht dan wel door een andere cliënt met wie de cliënt gedurende het etmaal of een dagdeel in een accommodatie van een aanbieder verblijft;
- huiselijk geweld: lichamelijk, geestelijk of seksueel geweld of bedreiging daarmee door iemand uit de huiselijke kring;
- huiselijke kring: een familielid, een huisgenoot, de echtgenoot of voormalig echtgenoot of een mantelzorger;
- hulpmiddel: roerende zaak die bedoeld is om beperkingen in de zelfredzaamheid of de participatie te verminderen of weg te nemen;

Wet maatschappelijke ondersteuning 2015

- Inlichtingenbureau: als zodanig door Onze Minister aangewezen instelling die is belast met de coördinatie en dienstverlening ten behoeve van de colleges bij de verwerking van gegevens, voor zover dit noodzakelijk is voor de uitvoering van taken van de colleges op het gebied van de Jeugdwet en Wet maatschappelijke ondersteuning 2015;
- kindermishandeling: elke vorm van voor een minderjarige bedreigende of gewelddadige interactie van fysieke, psychische of seksuele aard, die de ouders of andere personen ten opzichte van wie de minderjarige in een relatie van afhankelijkheid of van onvrijheid staat, actief of passief opdringen, waardoor ernstige schade wordt berokkend of dreigt te worden berokkend aan de minderjarige in de vorm van fysiek of psychisch letsel;
- maatschappelijke ondersteuning:
 - 1°. bevorderen van de sociale samenhang, de mantelzorg en vrijwilligerswerk, de toegankelijkheid van voorzieningen, diensten en ruimten voor mensen met een beperking, de veiligheid en leefbaarheid in de gemeente, alsmede voorkomen en bestrijden van huiselijk geweld,
 - 2°. ondersteunen van de zelfredzaamheid en de participatie van personen met een beperking of met chronische psychische of psychosociale problemen zoveel mogelijk in de eigen leefomgeving,
 - 3°. bieden van beschermd wonen en opvang;
 - maatwerkvoorziening: op de behoeften, persoonskenmerken en mogelijkheden van een persoon afgestemd geheel van diensten, hulpmiddelen, woningaanpassingen en andere maatregelen:
- 1°. ten behoeve van zelfredzaamheid, daaronder begrepen kortdurend verblijf in een instelling ter ontlasting van de mantelzorger, het daarvoor noodzakelijke vervoer, alsmede hulpmiddelen, woningaanpassingen en andere maatregelen,
- 2°. ten behoeve van participatie, daaronder begrepen het daarvoor noodzakelijke vervoer, alsmede hulpmiddelen en andere maatregelen,
- 3°. ten behoeve van beschermd wonen en opvang;
 - mantelzorg: hulp ten behoeve van zelfredzaamheid, participatie, beschermd wonen, opvang, jeugdhulp, het opvoeden en opgroeien van jeugdigen en zorg en overige diensten als bedoeld in de Zorgverzekeringswet, die rechtstreeks voortvloeit uit een tussen personen bestaande sociale relatie en die niet wordt verleend in het kader van een hulpverlenend beroep;
 - Onze Minister: Onze Minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport;
 - opvang: onderdak en begeleiding voor personen die de thuissituatie hebben verlaten, al dan niet in verband met risico's voor hun veiligheid als gevolg van huiselijk geweld, en niet in staat zijn zich op eigen kracht te handhaven in de samenleving;
 - participatie: deelnemen aan het maatschappelijke verkeer;
 - persoonsgebonden budget: bedrag waaruit namens het college betalingen worden gedaan voor diensten, hulpmiddelen, woningaanpassingen en andere maatregelen die tot een maatwerkvoorziening behoren, en die een cliënt van derden heeft betrokken;
 - persoonsgegevens, gegevens over gezondheid, verwerking van persoonsgegevens, bestand, verwerkingsverantwoordelijke en verwerker: hetgeen daaronder wordt verstaan in artikel 4 van de Algemene verordening gegevensbescherming;
 - persoonsgegevens van strafrechtelijke aard: persoonsgegevens van strafrechtelijke aard als bedoeld in paragraaf 3.2 van de Uitvoeringswet Algemene verordening gegevensbescherming;
 - Richtlijn 2004/38/EG: Richtlijn nr. 2004/38/EG van het Europees Parlement en de Raad van 29 april 2004 betreffende het recht van vrij verkeer en verblijf op het grondgebied van de lidstaten voor de burgers van de Unie en hun familieleden, tot wijziging van Verordening (EEG) 1612/68 en tot intrekking van Richtlijnen 64/221/EEG, 68/360/EEG, 72/194/EEG, 73/148/EEG, 75/34/EEG, 75/35/EEG, 90/364/EEG, 90/365/EEG en 93/96/EEG (PbEU L 158);
 - sociaal netwerk: personen uit de huiselijke kring of andere personen met wie de cliënt een sociale relatie onderhoudt;
 - toezichthoudende ambtenaar: persoon als bedoeld in de artikelen 4.3.1, 6.1 en 6.2;
 - Uitvoeringsinstituut werknemersverzekeringen: Uitvoeringsinstituut werknemersverzekeringen als bedoeld in hoofdstuk 5 van de Wet structuur uitvoeringsorganisatie werk en inkomen;
 - Veilig Thuis: Veilig Thuis-organisatie als bedoeld in artikel 4.1.1;
 - vertegenwoordiger: persoon of rechtspersoon die een cliënt vertegenwoordigt die niet in staat kan worden geacht tot een redelijke waardering van zijn belangen ter zake;

Wet maatschappelijke ondersteuning 2015

- vertrouwenspersoon:

1°. persoon die beroepsmatig of niet incidenteel als vrijwilliger personen die bij een melding aan een Veilig Thuis-organisatie betrokken zijn op hun verzoek ondersteunt bij de uitoefening van hun rechten jegens Veilig Thuis;

2°. die onafhankelijk is van de Veilig Thuis-organisatie waarmee de persoon die bij een melding betrokken is, te maken heeft, en

3°. voor wie een verklaring omtrent het gedrag als bedoeld in artikel 28 van de Wet justitiële en strafvorderlijke gegevens is afgegeven;

- voorziening: algemene voorziening of maatwerkvoorziening;
- woningaanpassing: bouwkundige of woontechnische ingreep in of aan een woonruimte;
- zelfredzaamheid: in staat zijn tot het uitvoeren van de noodzakelijke algemene dagelijkse levensverrichtingen en het voeren van een gestructureerd huishouden.

2. Personen of rechtspersonen die als vertegenwoordiger als bedoeld in het eerste lid kunnen optreden zijn de curator, de mentor of de gevolmachtigde van de cliënt, dan wel, indien zodanige persoon of rechtspersoon ontbreekt, diens echtgenoot, de geregistreerde partner of andere levensgezel van de cliënt, tenzij deze persoon dat niet wenst, dan wel, indien ook zodanige persoon ontbreekt, diens ouder, kind, broer, zus, grootouder of kleinkind, tenzij deze persoon dat niet wenst.

Wet maatschappelijke ondersteuning 2015

Artikel 1.1.2

1. Voor de toepassing van deze wet en de daarop berustende bepalingen wordt gelijkgesteld met:

- a. echtgenoot: geregistreerde partner;
- b. gehuwd: als partner geregistreerd.

2. Voor de toepassing van deze wet en van de tot haar uitvoering genomen besluiten wordt:

- a. als gehuwd of als echtgenoot mede aangemerkt de ongehuwde meerderjarige die met een andere ongehuwde meerderjarige een gezamenlijke huishouding voert, tenzij het betreft een bloedverwant in de eerste graad;
- b. als ongehuwd mede aangemerkt degene die duurzaam gescheiden leeft van de persoon met wie hij gehuwd is.

3. Van een gezamenlijke huishouding is sprake indien twee personen hun hoofdverblijf in dezelfde woning hebben en zij blijken geven zorg te dragen voor elkaar door middel van het leveren van een bijdrage in de kosten van de huishouding dan wel anderszins.

4. Een gezamenlijke huishouding wordt in ieder geval aanwezig geacht indien de betrokkenen hun hoofdverblijf hebben in dezelfde woning en:

- a. zij met elkaar gehuwd zijn geweest of eerder voor de toepassing van deze wet daarmee gelijk zijn gesteld,
- b. uit hun relatie een kind is geboren of erkenning heeft plaatsgevonden van een kind van de een door de ander,
- c. zij zich wederzijds verplicht hebben tot een bijdrage aan de huishouding krachtens een geldend samenlevingscontract, of
- d. zij op grond van een registratie worden aangemerkt als een gezamenlijke huishouding die naar aard en strekking overeenkomt met de gezamenlijke huishouding, bedoeld in het derde lid.

5. Bij algemene maatregel van bestuur wordt vastgesteld welke registraties, en gedurende welk tijdvak, in aanmerking worden genomen voor de toepassing van het vierde lid, onderdeel d.

6. Bij algemene maatregel van bestuur kunnen regels worden gesteld ten aanzien van hetgeen wordt verstaan onder het blijken geven zorg te dragen voor een ander, zoals bedoeld in het derde lid.

§ 2. Algemene bepalingen

Artikel 1.2.1

Een ingezetene van Nederland komt overeenkomstig de bepalingen van deze wet in aanmerking voor een maatwerkvoorziening, bestaande uit:

- a. door het college van de gemeente waarvan hij ingezetene is, te verstrekken ondersteuning van zijn zelfredzaamheid en participatie, voor zover hij in verband met een beperking, chronische psychische of psychosociale problemen niet op eigen kracht, met gebruikelijke hulp, met mantelzorg of met hulp van andere personen uit zijn sociale netwerk voldoende zelfredzaam is of in staat is tot participatie,
- b. beschermd wonen, te verstrekken door het college van de gemeente tot welke hij zich wendt, voor zover hij in verband met psychische of psychosociale problemen niet in staat is zich op eigen kracht, met gebruikelijke hulp, met mantelzorg of met hulp van andere personen uit zijn sociale netwerk te handhaven in de samenleving, dan wel
- c. opvang, te verstrekken door het college van de gemeente tot welke hij zich wendt, indien hij de thuissituatie heeft verlaten, al dan niet in verband met risico's voor zijn veiligheid als gevolg van huiselijk geweld, en niet in staat is zich op eigen kracht, met gebruikelijke hulp, met mantelzorg of met hulp van andere personen uit zijn sociale netwerk te handhaven in de samenleving.

Wet maatschappelijke ondersteuning 2015

Artikel 1.2.2

1. Een vreemdeling komt voor het verstrekken van een maatwerkvoorziening slechts in aanmerking indien hij rechtmatig verblijf houdt in de zin van artikel 8, onderdelen a tot en met e en l, van de Vreemdelingenwet 2000.
2. Een vreemdeling komt in afwijking van het eerste lid niet in aanmerking voor een maatwerkvoorziening bestaande uit opvang in de gevallen, bedoeld in artikel 24, tweede lid, van Richtlijn 2004/38/EG. De eerste volzin is niet van toepassing op opvang in verband met risico's voor de veiligheid van betrokkene als gevolg van huiselijk geweld.
3. In afwijking van het eerste of het tweede lid kan worden bepaald dat in bij of krachtens algemene maatregel van bestuur te noemen gevallen, zo nodig in afwijking van artikel 10 van de Vreemdelingenwet 2000, bij of krachtens die maatregel aan te geven categorieën in Nederland verblijvende vreemdelingen, geheel of gedeeltelijk in aanmerking komen voor bij die maatregel aan te geven maatwerkvoorzieningen.
4. In de in het derde lid genoemde maatregel kan worden bepaald dat het college zorg draagt voor het verstrekken van bij die maatregel aangewezen voorzieningen.

Wet maatschappelijke ondersteuning 2015

Hoofdstuk 2. Maatschappelijke ondersteuning

§ 1. Opdracht gemeente

Artikel 2.1.1

1. Het gemeentebestuur draagt zorg voor de maatschappelijke ondersteuning.
2. Het gemeentebestuur draagt zorg voor de kwaliteit en de continuïteit van de voorzieningen.

Artikel 2.1.2

1. De gemeenteraad stelt periodiek een plan vast met betrekking tot het door het gemeentebestuur te voeren beleid met betrekking tot maatschappelijke ondersteuning.
2. Het plan beschrijft de beleidsvoornemens inzake door het college te nemen besluiten of te verrichten handelingen die erop gericht zijn:
 - a. de sociale samenhang, de toegankelijkheid van voorzieningen, diensten en ruimten voor mensen met een beperking te bevorderen, de veiligheid en leefbaarheid in de gemeente te bevorderen, alsmede huiselijk geweld te voorkomen en te bestrijden;
 - b. de verschillende categorieën van mantelzorgers, en vrijwilligers, zoveel mogelijk in staat te stellen hun taken als mantelzorger of vrijwilliger uit te voeren;
 - c. vroegtijdig vast te stellen of ingezetenen maatschappelijke ondersteuning behoeven;
 - d. te voorkomen dat ingezetenen op maatschappelijke ondersteuning aangewezen zullen zijn;
 - e. algemene voorzieningen te bieden aan ingezetenen die maatschappelijke ondersteuning behoeven;
 - f. maatwerkvoorzieningen te bieden ter ondersteuning van de zelfredzaamheid en participatie aan ingezetenen van de gemeente die daartoe op eigen kracht, met gebruikelijke hulp, met mantelzorg of met hulp van andere personen uit hun sociale netwerk niet of onvoldoende in staat zijn;
 - g. maatwerkvoorzieningen te bieden aan personen die niet in staat zijn zich op eigen kracht te handhaven in de samenleving en beschermd wonen of opvang behoeven in verband met psychische of psychosociale problemen of omdat zij de thuissituatie hebben verlaten, al dan niet in verband met risico's voor hun veiligheid als gevolg van huiselijk geweld;
 - h. uitvoering te geven aan het op 13 december 2006 te New York tot stand gekomen Verdrag inzake de rechten van personen met een handicap (Trb. 2007, 169);
 - i. de participatie van ingezetenen die geestelijke gezondheidszorg nodig hebben, te versterken.
3. Het plan is erop gericht dat:
 - a. cliënten zo lang mogelijk in de eigen leefomgeving kunnen blijven;
 - b. cliënten die beschermd wonen of opvang ontvangen, een veilige woonomgeving hebben en, indien mogelijk, weer in staat zijn zich op eigen kracht te handhaven in de samenleving.
4. In het plan wordt bijzondere aandacht gegeven aan:
 - a. een zo integraal mogelijke dienstverlening op het gebied van maatschappelijke ondersteuning, publieke gezondheid, preventie, zorg, jeugdhulp, onderwijs, welzijn, wonen, werk en inkomen;
 - b. de samenwerking met zorgverzekeraars en zorgaanbieders als bedoeld in de Zorgverzekeringswet met het oog op een zo integraal mogelijke dienstverlening;
 - c. keuzemogelijkheden tussen aanbieders voor degenen aan wie een maatwerkvoorziening wordt verstrekt, waarbij rekening wordt gehouden met de godsdienstige gezindheid, de levensovertuiging en de culturele achtergrond van cliënten, in het bijzonder voor kleine doelgroepen;
 - d. de toegankelijkheid van voorzieningen, diensten en ruimten voor mensen met een beperking;
 - e. de wijze waarop de continuïteit van hulp wordt gewaarborgd, in het bijzonder ten aanzien van de persoon die door het bereiken van een bepaalde leeftijd geen jeugdhulp als bedoeld in de Jeugdwet meer kan ontvangen;
 - f. mogelijkheden om met inzet van begeleiding, waaronder dagbesteding, mensen zo lang mogelijk in de eigen leefomgeving te laten blijven;
 - g. de wijze waarop ingezetenen worden geïnformeerd over de personen die kunnen optreden als vertegenwoordiger van een cliënt die niet in staat kan worden geacht tot een redelijke waardering van zijn belangen ter zake.

Wet maatschappelijke ondersteuning 2015

5. In het plan wordt aangegeven op welke wijze de gemeente artikel 2.1.7 toepast dan wel de reden om dat artikel niet toe te passen.
6. In het plan wordt aangegeven welke resultaten het gemeentebestuur in de door het plan bestreken periode wenst te behalen, welke criteria worden gehanteerd om te meten hoe deze resultaten zijn behaald en welke prestatie-indicatoren worden gehanteerd ten aanzien van aanbieders.

Artikel 2.1.3

1. De gemeenteraad stelt bij verordening de regels vast die noodzakelijk zijn voor de uitvoering van het in artikel 2.1.2 bedoelde plan en de door het college ter uitvoering daarvan te nemen besluiten of te verrichten handelingen.
2. In de verordening wordt in ieder geval bepaald:
 - a. op welke wijze en op basis van welke criteria wordt vastgesteld of een cliënt voor een maatwerkvoorziening voor zelfredzaamheid, participatie, beschermd wonen of opvang in aanmerking komt;
 - b. op welke wijze de hoogte van een persoonsgebonden budget wordt vastgesteld waarbij geldt dat de hoogte toereikend moet zijn;
 - c. welke eisen worden gesteld aan de kwaliteit van voorzieningen, eisen met betrekking tot de deskundigheid van beroepskrachten daaronder begrepen;
 - d. ten aanzien van welke voorzieningen een regeling voor de afhandeling van klachten van cliënten vereist is;
 - e. ten aanzien van welke voorzieningen een regeling voor medezeggenschap van cliënten over voorgenomen besluiten van de aanbieder die voor de gebruikers van belang zijn, vereist is.
3. In de verordening wordt bepaald op welke wijze ingezetenen, waaronder in ieder geval cliënten of hun vertegenwoordigers, worden betrokken bij de uitvoering van deze wet, waarbij in ieder geval wordt geregeld de wijze waarop zij:
 - a. in de gelegenheid worden gesteld voorstellen voor het beleid te doen;
 - b. vroegtijdig in staat worden gesteld gevraagd en ongevraagd advies uit te brengen bij de besluitvorming over verordeningen en beleidsvoorstellen;
 - c. worden voorzien van ondersteuning om hun rol effectief te kunnen vervullen;
 - d. deel kunnen nemen aan periodiek overleg;
 - e. onderwerpen voor de agenda van dit overleg kunnen aanmelden;
 - f. worden voorzien van de voor een adequate deelname aan het overleg benodigde informatie.
4. In de verordening worden regels gesteld voor de bestrijding van het ten onrechte ontvangen van een maatwerkvoorziening of een persoonsgebonden budget, alsmede van misbruik of oneigenlijk gebruik van de wet.

Artikel 2.1.4

1. Bij verordening kan worden bepaald dat een cliënt een bijdrage in de kosten verschuldigd is voor het gebruik van een algemene voorziening.
2. Bij verordening kan de hoogte van de bijdrage voor het gebruik van een algemene voorziening worden vastgesteld. Bij die verordening kan de hoogte van de bijdrage per soort voorziening verschillen of kan een korting worden bepaald per in de verordening omschreven categorie van cliënten.
3. In afwijking van het tweede lid worden bij verordening algemene voorzieningen aangewezen, waaronder in ieder geval die voorzieningen ter compensatie van beperkingen in de participatie of zelfredzaamheid waarbij een duurzame hulpverleningsrelatie wordt aangegaan tussen degenen aan wie een voorziening wordt verstrekt en de betrokken hulpverlener. De hoogte van de bijdrage voor het gebruik van een of meerdere van die aangewezen voorzieningen tezamen bedraagt, onverminderd artikel 2.1.4a, vierde lid, € 19,— [per 1 januari 2025 € 21,00] per maand voor de ongehuwde cliënt of de gehuwde cliënt en diens echtgenoot tezamen.
4. Onverminderd het eerste lid en in afwijking van het derde lid kan bij verordening worden bepaald dat de hoogte van de bijdrage, bedoeld in dat lid:
 - a. op een lager bedrag wordt vastgesteld;
 - b. wordt verlaagd tot nihil voor bij algemene maatregel van bestuur aangewezen categorieën van cliënten, indien het inkomen over een bij algemene maatregel van bestuur aan te geven tijdsperiode van de ongehuwde cliënt of de gehuwde cliënt en diens echtgenoot tezamen niet meer bedraagt dan een bij verordening vastgesteld bedrag.

Wet maatschappelijke ondersteuning 2015

5. Voor het gebruik van de algemene voorziening cliëntondersteuning is geen bijdrage verschuldigd.
6. De bijdrage, bedoeld in het tweede lid, gaat de kostprijs van de voorziening niet te boven. Bij verordening wordt bepaald op welke wijze de kostprijs wordt berekend.

Artikel 2.1.4a

1. Bij verordening kan worden bepaald dat een cliënt een bijdrage in de kosten verschuldigd is voor een maatwerkvoorziening, dan wel een persoonsgebonden budget.
2. In afwijking van het eerste lid kan bij verordening worden bepaald dat de bijdrage voor een maatwerkvoorziening dan wel een persoonsgebonden budget verschuldigd is zolang de cliënt van de voorziening gebruik maakt onderscheidenlijk gedurende de periode waarvoor het persoonsgebonden budget wordt verleend.
3. Bij algemene maatregel van bestuur kunnen gevallen worden omschreven waarin bij verordening de hoogte van de bijdrage wordt vastgesteld of geen bijdrage is verschuldigd voor een maatwerkvoorziening, een krachtens artikel 2.1.4, derde lid, aangewezen voorziening, dan wel een persoonsgebonden budget.
4. De hoogte van de bijdrage voor één of meerdere maatwerkvoorziening, persoonsgebonden budgetten of krachtens artikel 2.1.4, derde lid, aangewezen voorzieningen, tezamen, met uitzondering van beschermd wonen, de maatwerkvoorziening opvang of andere bij algemene maatregel van bestuur omschreven maatwerkvoorzieningen, bedraagt € 19,— [per 1 januari 2025 € 21,00] per maand voor de ongehuwde cliënt of de gehuwde cliënt en diens echtgenoot tezamen.
5. Onverminderd het eerste lid en in afwijking van het vierde lid kan bij verordening de hoogte van de bijdrage, bedoeld in het vierde lid:
 - a. op een lager bedrag worden vastgesteld;
 - b. worden verlaagd tot nihil voor bij algemene maatregel van bestuur aangewezen categorieën van cliënten, indien het inkomen over een bij algemene maatregel van bestuur aan te geven tijdsperiode van de ongehuwde cliënt of de gehuwde cliënt en diens echtgenoot tezamen niet meer bedraagt dan een bij verordening vastgesteld bedrag.
6. De bijdrage voor een maatwerkvoorziening dan wel persoonsgebonden budget voor een hulpmiddel, een woningaanpassing of een bij algemene maatregel van bestuur omschreven maatwerkvoorziening als bedoeld in het vierde lid, gaat de kostprijs daarvan niet te boven. Bij verordening wordt bepaald op welke wijze de kostprijs wordt berekend.
7. Bij of krachtens algemene maatregel van bestuur worden regels gesteld over de bijdragen voor een maatwerkvoorziening dan wel persoonsgebonden budget voor beschermd wonen en opvang. Deze regels hebben in ieder geval betrekking op:
 - a. de hoogte van de bijdrage;
 - b. de wijze waarop het inkomen en het vermogen bij de vaststelling van de hoogte van de bijdrage worden betrokken.

Wet maatschappelijke ondersteuning 2015

Artikel 2.1.4b

1. De bijdragen als bedoeld in artikel 2.1.4, derde en vierde lid, en 2.1.4a, worden, met uitzondering van de krachtens het vierde lid van het laatstgenoemde artikel omschreven maatwerkvoorzieningen, vastgesteld en voor de gemeente geïnd door het CAK.
2. In afwijking van het eerste lid wordt bij verordening bepaald door welke instantie de bijdrage voor een maatwerkvoorziening dan wel een persoonsgebonden budget voor opvang wordt vastgesteld en geïnd. Het college draagt er zorg voor dat aan het CAK mededeling wordt gedaan van de bijdragen die door de bedoelde instantie zijn vastgesteld, voor zover niet betrekking hebbende op personen die de thuissituatie hebben verlaten in verband met risico's voor hun veiligheid als gevolg van huiselijk geweld.
3. Bij of krachtens algemene maatregel van bestuur worden regels gesteld over de wijze van innen van de in het eerste lid bedoelde bijdragen. Deze regels hebben in ieder geval betrekking op:
 - a. de termijn waarbinnen de verschuldigde bijdrage moet zijn voldaan;
 - b. het opschorten of beëindigen van de invordering bij het voldoen aan de kostprijs of bij het opschorten of beëindigen van gebruik als bedoeld in artikel 2.1.4a, tweede lid;
 - c. de wijze van invordering.
4. Bij ministeriële regeling kan het bedrag, bedoeld in de artikelen 2.1.4, derde lid, en 2.1.4a, vierde lid, jaarlijks worden geïndexeerd aan de hand van de consumentenprijsindex. De berekende bedragen worden naar beneden afgerond op een veelvoud van € 0,2. Bij de jaarlijkse toepassing van dit lid wordt de afronding buiten beschouwing gelaten.

Artikel 2.1.5

1. Indien een maatwerkvoorziening of een persoonsgebonden budget wordt verstrekt ten behoeve van een woningaanpassing voor een minderjarige cliënt, kan bij verordening worden bepaald dat de in artikel 2.1.4a, eerste lid, bedoelde bijdrage is verschuldigd door:
 - a. de onderhoudsplichtige ouders, daaronder begrepen degene tegen wie een op artikel 394 van Boek 1 van het Burgerlijk Wetboek gegrond verzoek is toegewezen, en
 - b. degene die anders dan als ouder samen met de ouder het gezag uitoefent over een cliënt.
2. Indien bijdrageplichtige ouders of stiefouders gescheiden wonen en geen bedrag is bepaald op de voet van de artikelen 406 of 407 van het Boek 1 van het Burgerlijk Wetboek of van artikel 822, eerste lid, onderdeel c, van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering, is de ouder of stiefouder die ingevolge de Algemene Kinderbijslagwet onmiddellijk voorafgaande aan de verstrekking van de maatwerkvoorziening of het persoonsgebonden budget recht op kinderbijslag heeft, de bijdrage verschuldigd.
3. In afwijking van het eerste lid is in ieder geval geen bijdrage verschuldigd indien de ouders van het gezag over de cliënt zijn ontheven of ontzet.
4. Indien meer dan één persoon een bijdrage is verschuldigd, is ieder der bijdrageplichtigen de bijdrage verschuldigd, met dien verstande dat indien de een heeft betaald, de ander is bevrijd.

Artikel 2.1.6

Bij verordening wordt bepaald op welke wijze het college zorg draagt voor een jaarlijkse blijk van waardering voor de mantelzorgers van cliënten in de gemeente.

Artikel 2.1.7

Bij verordening kan worden bepaald dat door het college aan personen met een beperking of chronische psychische of psychosociale problemen die daarmee verband houdende aannemelijke meerkosten hebben, een tegemoetkoming wordt verstrekt ter ondersteuning van de zelfredzaamheid en de participatie.

Wet maatschappelijke ondersteuning 2015

§ 2. Algemene maatregelen en algemene voorzieningen

Artikel 2.2.1

Het college bevordert en treft de algemene maatregelen om de sociale samenhang, de toegankelijkheid van voorzieningen, diensten en ruimten voor mensen met een beperking, de veiligheid en leefbaarheid in de gemeente te bevorderen, alsmede huiselijk geweld te voorkomen en te bestrijden, die noodzakelijk zijn ter uitvoering van het plan, bedoeld in artikel 2.1.2, tweede lid.

Artikel 2.2.2

1. Het college bevordert en treft de algemene maatregelen ter bevordering van mantelzorg en vrijwilligerswerk en ter ondersteuning van mantelzorgers en vrijwilligers, die noodzakelijk zijn ter uitvoering van het plan, bedoeld in artikel 2.1.2, tweede lid.

2. Het college bevordert en treft voorts de algemene voorzieningen die ter uitvoering van het plan, bedoeld in artikel 2.1.2, tweede lid, noodzakelijk zijn om de onderscheiden categorieën van mantelzorgers en vrijwilligers zoveel mogelijk in staat te stellen hun taken als mantelzorger en vrijwilliger uit te voeren.

Artikel 2.2.3

Het college bevordert en treft de algemene voorzieningen ter bevordering van de zelfredzaamheid, participatie, beschermd wonen en opvang, die noodzakelijk zijn ter uitvoering van het plan, bedoeld in artikel 2.1.2, tweede lid.

Artikel 2.2.4

1. Het college draagt er in ieder geval zorg voor dat voor ingezetenen cliëntondersteuning beschikbaar is.
2. Het college draagt er zorg voor dat bij de cliëntondersteuning het belang van betrokkene uitgangspunt is.

Wet maatschappelijke ondersteuning 2015

§ 3. Maatwerkvoorzieningen

Artikel 2.3.1

Het college draagt er zorg voor dat aan personen die daarvoor in aanmerking komen, een maatwerkvoorziening wordt verstrekt.

Artikel 2.3.2

1. Indien bij het college melding wordt gedaan van een behoefte aan maatschappelijke ondersteuning, voert het college in samenspraak met degene door of namens wie de melding is gedaan en waar mogelijk met de mantelzorger of mantelzorgers dan wel diens vertegenwoordiger, zo spoedig mogelijk, doch uiterlijk binnen zes weken, een onderzoek uit overeenkomstig het tweede tot en met achtste lid. Het college bevestigt de ontvangst van de melding.

2. Voordat het onderzoek van start gaat, kan de cliënt het college een persoonlijk plan overhandigen waarin hij de omstandigheden, bedoeld in het vierde lid, onderdelen a tot en met g, beschrijft en aangeeft welke maatschappelijke ondersteuning naar zijn mening het meest is aangewezen. Het college brengt de cliënt van deze mogelijkheid op de hoogte en stelt hem gedurende zeven dagen na de melding, bedoeld in het eerste lid, in de gelegenheid het plan te overhandigen.

3. Het college wijst de cliënt en zijn mantelzorger voor het onderzoek op de mogelijkheid gebruik te maken van gratis cliëntondersteuning.

4. Het college onderzoekt:

- a. de behoeften, persoonskenmerken en de voorkeuren van de cliënt;
- b. de mogelijkheden om op eigen kracht of met gebruikelijke hulp zijn zelfredzaamheid of zijn participatie te verbeteren of te voorzien in zijn behoefte aan beschermd wonen of opvang;
- c. de mogelijkheden om met mantelzorg of hulp van andere personen uit zijn sociale netwerk te komen tot verbetering van zijn zelfredzaamheid of zijn participatie of te voorzien in zijn behoefte aan beschermd wonen of opvang;
- d. de behoefte aan maatregelen ter ondersteuning van de mantelzorger van de cliënt;
- e. de mogelijkheden om met gebruikmaking van een algemene voorziening of door het verrichten van maatschappelijk nuttige activiteiten te komen tot verbetering van zijn zelfredzaamheid of zijn participatie, onderscheidenlijk de mogelijkheden om met gebruikmaking van een algemene voorziening te voorzien in zijn behoefte aan beschermd wonen of opvang;
- f. de mogelijkheden om door middel van samenwerking met zorgverzekeraars en zorgaanbieders als bedoeld in de Zorgverzekeringswet en partijen op het gebied van publieke gezondheid, jeugdhulp, onderwijs, welzijn, wonen, werk en inkomen, te komen tot een zo goed mogelijk afgestemde dienstverlening met het oog op de behoefte aan verbetering van zijn zelfredzaamheid, zijn participatie of aan beschermd wonen of opvang;
- g. welke bijdragen in de kosten de cliënt met toepassing van het bepaalde bij of krachtens de artikelen 2.1.4 en 2.1.4a, verschuldigd zal zijn.

5. Indien de cliënt een persoonlijk plan als bedoeld in het tweede lid aan het college heeft overhandigd, betreft het college dat plan bij het onderzoek als bedoeld in het vierde lid, onderdelen a tot en met g.

6. Bij het onderzoek wordt aan de cliënt dan wel diens vertegenwoordiger medegedeeld welke mogelijkheden bestaan om te kiezen voor de verstrekking van een persoonsgebonden budget. De cliënt dan wel diens vertegenwoordiger wordt in begrijpelijke bewoordingen ingelicht over de gevolgen van die keuze.

7. De cliënt dan wel diens vertegenwoordiger verschaft het college de gegevens en bescheiden die voor het onderzoek nodig zijn en waarover hij redelijkerwijs de beschikking kan krijgen.

8. Het college verstrekt de cliënt dan wel diens vertegenwoordiger een schriftelijke weergave van de uitkomsten van het onderzoek.

9. Een aanvraag als bedoeld in artikel 2.3.5 kan niet worden gedaan dan nadat het onderzoek is uitgevoerd, tenzij het onderzoek niet is uitgevoerd binnen de in het eerste lid genoemde termijn.

Wet maatschappelijke ondersteuning 2015

Artikel 2.3.3

In spoedeisende gevallen, daaronder begrepen de gevallen waarin terstond opvang noodzakelijk is, al dan niet in verband met risico's voor de veiligheid als gevolg van huiselijk geweld, beslist het college na een melding als bedoeld in artikel 2.3.2, eerste lid, onverwijld tot verstrekking van een tijdelijke maatwerkvoorziening in afwachting van de uitkomst van het onderzoek, bedoeld in artikel 2.3.2 en de aanvraag van de cliënt.

Artikel 2.3.4

1. Bij het onderzoek, bedoeld in artikel 2.3.2, vierde lid, stelt het college de identiteit van de cliënt vast aan de hand van een document als bedoeld in artikel 1 van de Wet op de identificatieplicht.
2. De cliënt die een aanvraag doet voor een maatwerkvoorziening, verstrekt het college desgevraagd terstond een document als bedoeld in artikel 1 van de Wet op de identificatieplicht ter inzage.

Artikel 2.3.5

1. Het college beslist op een aanvraag:
 - a. van een ingezetene van de gemeente om een maatwerkvoorziening ten behoeve van zelfredzaamheid en participatie;
 - b. van een ingezetene van Nederland om een maatwerkvoorziening ten behoeve van opvang en beschermd wonen.
2. Het college geeft de beschikking binnen twee weken na ontvangst van de aanvraag.
3. Het college beslist tot verstrekking van een maatwerkvoorziening ter compensatie van de beperkingen in de zelfredzaamheid of participatie die de cliënt ondervindt, voor zover de cliënt deze beperkingen naar het oordeel van het college niet op eigen kracht, met een algemeen gebruikelijke voorziening, met gebruikelijke hulp, met mantelzorg of met hulp van andere personen uit zijn sociale netwerk dan wel met gebruikmaking van algemene voorzieningen kan verminderen of wegnemen. De maatwerkvoorziening levert, rekening houdend met de uitkomsten van het in artikel 2.3.2 bedoelde onderzoek, een passende bijdrage aan het realiseren van een situatie waarin de cliënt in staat wordt gesteld tot zelfredzaamheid of participatie en zo lang mogelijk in de eigen leefomgeving kan blijven.
4. Het college beslist tot verstrekking van een maatwerkvoorziening ter compensatie van de problemen bij het zich handhaven in de samenleving van de cliënt met psychische of psychosociale problemen en de cliënt die de thuissituatie heeft verlaten, al dan niet in verband met risico's voor zijn veiligheid als gevolg van huiselijk geweld, voor zover de cliënt deze problemen naar het oordeel van het college niet op eigen kracht, met gebruikelijke hulp, met mantelzorg of met hulp van andere personen uit zijn sociale netwerk dan wel met gebruikmaking van algemene voorzieningen kan verminderen of wegnemen. De maatwerkvoorziening levert, rekening houdend met de uitkomsten van het in artikel 2.3.2 bedoelde onderzoek, een passende bijdrage aan het voorzien in de behoefte van de cliënt aan beschermd wonen of opvang en aan het realiseren van een situatie waarin de cliënt in staat wordt gesteld zich zo snel mogelijk weer op eigen kracht te handhaven in de samenleving.

Wet maatschappelijke ondersteuning 2015

5. De maatwerkvoorziening is, voor zover daartoe aanleiding bestaat, afgestemd op:

- a. de omstandigheden en mogelijkheden van de cliënt,
- b. zorg en overige diensten als bedoeld bij of krachtens de Zorgverzekeringswet,
- c. jeugdhulp als bedoeld in de Jeugdwet die de cliënt ontvangt of kan ontvangen,
- d. onderwijs dat de cliënt volgt dan wel zou kunnen volgen,
- e. betaalde werkzaamheden,
- f. scholing die de cliënt volgt of kan volgen,
- g. ondersteuning ingevolge de Participatiewet,
- h. de godsdienstige gezindheid, de levensovertuiging en de culturele achtergrond van de cliënt.

6. Het college kan een maatwerkvoorziening weigeren indien de cliënt aanspraak heeft op verblijf en daarmee samenhangende zorg in een instelling op grond van de Wet langdurige zorg, dan wel er redenen zijn om aan te nemen dat de cliënt daarop aanspraak kan doen gelden en weigert mee te werken aan het verkrijgen van een besluit dienaangaande.

7. Het zesde lid geldt niet voor verzekerden als bedoeld in artikel 11.1.1, derde lid, van de Wet langdurige zorg.

8. Bij algemene maatregel van bestuur kunnen regels worden gesteld over de beoordeling van het college bij de beslissing tot het verstrekken van een maatwerkvoorziening, bedoeld in het derde lid.

9. De voordracht voor een krachtens het achtste lid vast te stellen algemene maatregel van bestuur wordt niet eerder gedaan dan vier weken nadat het ontwerp aan beide kamers der Staten-Generaal is overlegd.

Wet maatschappelijke ondersteuning 2015

Artikel 2.3.6

1. Indien de cliënt dit wenst, verstrekt het college hem een persoonsgebonden budget dat de cliënt in staat stelt de diensten, hulpmiddelen, woningaanpassingen en andere maatregelen die tot de maatwerkvoorziening behoren, van derden te betrekken.
2. Een persoonsgebonden budget wordt verstrekt, indien:
 - a. de cliënt naar het oordeel van het college op eigen kracht voldoende in staat is te achten tot een redelijke waardering van zijn belangen ter zake dan wel met hulp uit zijn sociale netwerk of van zijn vertegenwoordiger, in staat is te achten de aan een persoonsgebonden budget verbonden taken op verantwoorde wijze uit te voeren;
 - b. de cliënt zich gemotiveerd op het standpunt stelt dat hij de maatwerkvoorziening als persoonsgebonden budget wenst geleverd te krijgen;
 - c. naar het oordeel van het college is gewaarborgd dat de diensten, hulpmiddelen, woningaanpassingen en andere maatregelen die tot de maatwerkvoorziening behoren, veilig, doeltreffend en cliëntgericht worden verstrekt.
3. Bij het beoordelen van de kwaliteit als bedoeld in het tweede lid, onder c, weegt het college mee of de diensten, hulpmiddelen, woningaanpassingen en andere maatregelen in redelijkheid geschikt zijn voor het doel waarvoor het persoonsgebonden budget wordt verstrekt.
4. Bij verordening kan worden bepaald onder welke voorwaarden betreffende het tarief, de persoon aan wie een persoonsgebonden budget wordt verstrekt, de mogelijkheid heeft om diensten, hulpmiddelen, woningaanpassingen en andere maatregelen te betrekken van een persoon die behoort tot het sociale netwerk.
5. Het college kan een persoonsgebonden budget weigeren:
 - a. voor zover de kosten van het betrekken van de diensten, hulpmiddelen, woningaanpassingen en andere maatregelen van derden hoger zijn dan de kosten van de maatwerkvoorziening of;
 - b. indien het college eerder toepassing heeft gegeven aan artikel 2.3.10, eerste lid, onderdeel a, d en e.
6. Op een persoonsgebonden budget is titel 4.2 van de Algemene wet bestuursrecht niet van toepassing.

Artikel 2.3.7

1. Indien het college heeft beslist tot verstrekking van een maatwerkvoorziening in de vorm van een woningaanpassing aan een woning waarvan de cliënt niet de eigenaar is, dan wel een persoonsgebonden budget daarvoor, is het college dan wel de cliënt, bevoegd zonder toestemming van de eigenaar deze woningaanpassing aan te brengen of te doen aanbrengen.
2. Alvorens de woningaanpassing aan te brengen of te doen aanbrengen, stelt het college de eigenaar van de woning in de gelegenheid zich te doen horen.
3. Het college dan wel de cliënt is niet gehouden de woningaanpassing ongedaan te maken, indien de cliënt niet langer gebruik maakt van de woning.

Wet maatschappelijke ondersteuning 2015

Artikel 2.3.8

1. De cliënt doet aan het college op verzoek of onverwijld uit eigen beweging mededeling van alle feiten en omstandigheden waarvan hem redelijkerwijs duidelijk moet zijn dat zij aanleiding kunnen zijn tot heroverweging van een beslissing als bedoeld in artikel 2.3.5 of 2.3.6.
2. De verplichting, bedoeld in het eerste lid, geldt niet indien die feiten en omstandigheden door het college kunnen worden vastgesteld op grond van bij wettelijk voorschrift als authentiek aangemerkte gegevens of kunnen worden verkregen uit bij regeling van Onze Minister aan te wijzen administraties.
3. De cliënt is verplicht aan het college desgevraagd de medewerking te verlenen die redelijkerwijs nodig is voor de uitvoering van deze wet.

Artikel 2.3.9

1. Het college onderzoekt periodiek of er aanleiding is een beslissing als bedoeld in artikel 2.3.5 of 2.3.6 te heroverwegen.
2. Artikel 2.3.2, tweede tot en met zesde lid, en artikel 2.3.5, zesde lid, zijn van overeenkomstige toepassing.

Wet maatschappelijke ondersteuning 2015

Artikel 2.3.10

1. Het college kan een beslissing als bedoeld in artikel 2.3.5 of 2.3.6 herzien dan wel intrekken, indien het college vaststelt dat:
 - a. de cliënt onjuiste of onvolledige gegevens heeft verstrekt en de verstrekking van juiste of volledige gegevens tot een andere beslissing zou hebben geleid,
 - b. de cliënt niet langer op de maatwerkvoorziening of het persoonsgebonden budget is aangewezen,
 - c. de maatwerkvoorziening of het persoonsgebonden budget niet meer toereikend is te achten,
 - d. de cliënt niet voldoet aan de aan de maatwerkvoorziening of het persoonsgebonden budget verbonden voorwaarden,
 - e. de cliënt de maatwerkvoorziening of het persoonsgebonden budget niet of voor een ander doel gebruikt.
2. Het college bepaalt in de beslissing, bedoeld in het eerste lid, het tijdstip waarop de beslissing in werking treedt.

§ 4. Verhaal van kosten

Artikel 2.4.1

1. Indien het college een beslissing als bedoeld in artikel 2.3.5 of 2.3.6 met toepassing van artikel 2.3.10, onderdeel a, heeft ingetrokken en de verstrekking van de onjuiste of onvolledige gegevens door de cliënt opzettelijk heeft plaatsgevonden, kan het college van de cliënt en van degene die daaraan opzettelijk zijn medewerking heeft verleend, geheel of gedeeltelijk de geldswaarde vorderen van de ten onrechte genoten maatwerkvoorziening of het ten onrechte genoten persoonsgebonden budget.
2. Het college kan het terug te vorderen bedrag bij dwangbevel invorderen.

Artikel 2.4.2

Roerende zaken die aan de cliënt in gebruik zijn verstrekt als onderdeel van een maatwerkvoorziening dan wel zijn aangeschaft met een persoonsgebonden budget, zijn niet vatbaar voor vervreemding, verpanding, belening of beslag, gedurende de periode waarvoor de beslissing, bedoeld in artikel 2.3.5 of 2.3.6, geldt.

Artikel 2.4.3

1. Behoudens toepassing van artikel 2.4.4, heeft een gemeente voor de krachtens deze wet gemaakte kosten verhaal op degene, die jegens de cliënt naar burgerlijk recht tot schadevergoeding is verplicht in verband met het feit dat aanleiding heeft gegeven tot het verstrekken van een maatwerkvoorziening of een persoonsgebonden budget.
2. Het verhaal beloopt ten hoogste het bedrag, waarvoor aansprakelijke persoon bij het ontbreken van de maatwerkvoorziening of het persoonsgebonden budget naar burgerlijk recht aansprakelijk zou zijn, verminderd met een bedrag, gelijk aan dat van de schadevergoeding tot betaling waarvan de aansprakelijke persoon jegens de cliënt naar burgerlijk recht is gehouden.
3. Voor zover de geldswaarde van de maatwerkvoorziening niet kan worden vastgesteld, wordt deze bepaald op een geschat bedrag. Bij regeling van Onze Minister kunnen nadere regels worden gesteld.

Wet maatschappelijke ondersteuning 2015

4. Indien de cliënt in dienstbetrekking werkzaam is, gelden het eerste tot en met derde lid, ten aanzien van de naar burgerlijk recht tot schadevergoeding verplichte werkgever van de cliënt, onderscheidenlijk ten aanzien van de naar burgerlijk recht tot schadevergoeding verplichte persoon, die in dienstbetrekking staat tot dezelfde werkgever als de cliënt jegens wie naar burgerlijk recht de verplichting tot schadevergoeding bestaat, slechts indien het in het eerste lid bedoelde feit is te wijten aan opzet of bewuste roekeloosheid van die werkgever onderscheidenlijk persoon.

5. Voor de toepassing van het vierde lid wordt mede als werkgever beschouwd de inlener, bedoeld in artikel 34 van de Invorderingswet 1990.

Artikel 2.4.4

1. De Vereniging van Nederlandse Gemeenten kan met verzekeraars een overeenkomst sluiten inhoudende een door die verzekeraars te betalen afkoopsom voor de voor de komende periode ingevolge artikel 2.4.3, eerste lid, te verwachten schadelast tengevolge van de schadeplichtigheid van hun verzekerden.

2. De overeenkomst heeft geen betrekking op de schadelast van een gemeente die voor de aanvang van de onderhandelingen over de bedoelde overeenkomst aan de Vereniging van Nederlandse Gemeenten te kennen heeft gegeven van haar bevoegdheid in het eerste lid gebruik te maken.

3. De Vereniging van Nederlandse Gemeenten stelt voor aanvang van de periode waarvoor een afkoopsom is overeengekomen, gemeenten op de hoogte van de totstandkoming van bedoelde overeenkomst.

§ 5. Evaluatie van beleid

Artikel 2.5.1

1. Het college onderzoekt hoe de cliënten de kwaliteit van de maatschappelijke ondersteuning ervaren en publiceert jaarlijks voor 1 juli de uitkomsten hiervan.

2. Het college verstrekt jaarlijks voor 1 juli aan Onze Minister of een door Onze Minister aangewezen instelling de in het eerste lid omschreven gegevens.

3. Onze Minister draagt er zorg voor dat op basis van de door de gemeente verstrekte gegevens voor 1 januari van het jaar volgend op het in het tweede lid bedoelde tijdstip een rapportage wordt opgesteld en gepubliceerd waarin de gegevens van de gemeenten worden vergeleken.

4. Bij regeling van Onze Minister worden regels gesteld over de inrichting van het onderzoek, bedoeld in het eerste lid.

Artikel 2.5.2

1. Het college verstrekt desgevraagd kosteloos aan Onze Minister de gegevens die hij nodig heeft om de werking van deze wet te kunnen beoordelen.

2. Bij regeling van Onze Minister kunnen regels worden gesteld omtrent de te verstrekken gegevens, de wijze van verstrekking, de tijdvakken waarop de te verstrekken gegevens betrekking hebben en de tijdstippen waarop de verstrekking plaatsvindt.

Wet maatschappelijke ondersteuning 2015

Artikel 2.5.3

Het college rapporteert jaarlijks aan de gemeenteraad welke resultaten in het voorafgaande jaar zijn behaald op basis van de in het plan, bedoeld in artikel 2.1.2, zesde lid, gestelde resultaten en hierbij uitgaande van de in het plan aangegeven criteria om resultaten te meten en de ten aanzien van aanbieders gehanteerde prestatie-indicatoren.

Artikel 2.5.4

1. Het CAK verstrekt desgevraagd kosteloos aan Onze Minister de gegevens die hij nodig heeft om de effecten van artikel 2.1.4 tot en met 2.1.4b in de praktijk te kunnen beoordelen.

2. Bij regeling van Onze Minister worden regels gesteld over de te verstrekken gegevens en de wijze van verstrekking.

3. Dit artikel en het derde lid van artikel 5.1.3, onder vernummering van het vierde lid tot het derde lid van dat artikel vervallen en de zinsnede «2.1.4b, 2.1.5 of 2.5.4» in de artikelen 5.2.1, tweede lid, onderdeel b, 5.2.3 en 5.2.4, eerste lid, wordt vervangen door «2.1.4b of 2.1.5» op een bij koninklijk besluit te bepalen tijdstip. In artikel 5.1.3, derde lid (nieuw), vervalt op dat tijdstip eveneens de zinsnede «en derde».

§ 6. Overige bepalingen

Artikel 2.6.1

1. De colleges werken met elkaar samen, indien dat voor een doeltreffende en doelmatige uitvoering van deze wet aangewezen is.

2. Bij algemene maatregel van bestuur kunnen gebieden worden aangewezen waarbinnen colleges met het oog op de samenhangende uitvoering van de aan de colleges en de gemeenteraden bij of krachtens deze wet en andere wetten opgedragen taken samenwerken, uitsluitend indien de noodzakelijke samenwerking in deze gebieden ontbreekt en nadat Onze Minister op overeenstemming gericht overleg heeft gevoerd met de betrokken colleges. Bij die maatregel kunnen regels worden gesteld over de vorm van samenwerking.

3. De voordracht voor een krachtens het tweede lid vast te stellen algemene maatregel van bestuur wordt gedaan door Onze Minister in overeenstemming met Onze Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.

4. De voordracht voor een krachtens het tweede lid vast te stellen algemene maatregel van bestuur wordt niet gedaan dan nadat het ontwerp in de Staatscourant is bekendgemaakt en aan een ieder de gelegenheid is geboden om binnen vier weken na de dag waarop de bekendmaking is geschied, wensen en bedenkingen ter kennis van Onze Minister te brengen. Gelijktijdig met de bekendmaking wordt het ontwerp aan de beide kamers der Staten-Generaal overgelegd.

Wet maatschappelijke ondersteuning 2015

Artikel 2.6.2

1. De Sociale verzekeringsbank, genoemd in artikel 3 van de Wet structuur uitvoeringsorganisatie werk en inkomen, voert namens de colleges de betalingen ten laste van verstrekte persoonsgebonden budgetten, alsmede het hiermee verbonden budgetbeheer, uit.
2. Bij of krachtens algemene maatregel van bestuur kunnen regels worden gesteld over de wijze waarop de Sociale verzekeringsbank de taak, bedoeld in het eerste lid, uitvoert.
3. Bij ministeriële regeling kunnen regels worden gesteld over de overeenkomst die de cliënt sluit met de derde van wie hij diensten, hulpmiddelen, woningaanpassingen of andere maatregelen die tot een maatwerkvoorziening behoren betreft en die daarvoor betaling ontvangt uit het persoonsgebonden budget.

Artikel 2.6.3

1. Het college kan de uitvoering van deze wet, behoudens de vaststelling van de rechten en plichten van de cliënt, door derden laten verrichten.
2. Het college kan de vaststelling van rechten en plichten van de cliënt mandateren aan een aanbieder.

Artikel 2.6.4

1. Indien werkzaamheden als bedoeld in artikel 2.6.3 worden aanbesteed en artikel 2.114 van de Aanbestedingswet 2012 niet van toepassing is, wordt:
 - a. in de aanbestedingsprocedure rekening gehouden met de te leveren kwaliteit van de werkzaamheden, en
 - b. niet louter op de laagste prijs gegund.
2. Indien artikel 2.114 van de Aanbestedingswet 2012 op een aanbesteding van toepassing is, wordt geen gebruik gemaakt van de bevoegdheid, bedoeld in het vierde lid van dat artikel, om te gunnen op basis van de laagste prijs.

Artikel 2.6.5

1. De aanbieder aan welke een overheidsopdracht voor het leveren van een voorziening wordt gegund, overlegt met de aanbieder of aanbieders die in opdracht van het college laatstelijk voor hem die voorziening leverden dan wel na hem gaan leveren, over de overname van het betrokken personeel.
2. Het college houdt bij het verlenen van een overheidsopdracht voor het leveren van een maatwerkvoorziening rekening met de mate waarin de aanbieder zorg draagt voor continuïteit in de hulpverlening tussen degenen aan wie een maatwerkvoorziening wordt verstrekt en de betrokken hulpverleners.

Wet maatschappelijke ondersteuning 2015

3. Het college ziet erop toe dat:

- a. het overleg, bedoeld in het eerste lid, plaatsvindt, onverminderd het bepaalde in de artikelen 662 en 663 van Boek 7 van het Burgerlijk Wetboek; en
- b. de aanbieder of aanbieders, bedoeld in het eerste lid, zoveel mogelijk inspanning leveren om bij het overleg, bedoeld in het eerste lid, de overname van betrokken personeel en het voortzetten van bestaande relaties tussen hulpverleners en cliënten te bewerkstelligen.

Artikel 2.6.6

1. Indien artikel 2.6.3 wordt toegepast, worden bij verordening regels gesteld ter waarborging van:

- a. een goede verhouding tussen de prijs voor de levering van diensten door derden en de eisen die worden gesteld aan de kwaliteit daarvan, waarbij rekening wordt gehouden met de deskundigheid van de beroepskrachten en de toepasselijke arbeidsvoorwaarden, en
- b. de continuïteit van de maatschappelijke ondersteuning en van de werkzaamheden van Veilig Thuis.

2. Bij of krachtens algemene maatregel van bestuur kunnen nadere regels worden gesteld omtrent het in het eerste lid bepaalde.

3. Het ontwerp van een krachtens het tweede lid vast te stellen algemene maatregel van bestuur wordt aan de beide kamers der Staten-Generaal overgelegd.

4. De voordracht voor de vast te stellen algemene maatregel van bestuur kan worden gedaan nadat vier weken na de overlegging zijn verstreken, tenzij binnen die termijn door of namens een der kamers of door ten minste een vijfde van het grondwettelijk aantal leden van een der kamers de wens te kennen wordt gegeven dat het onderwerp van de algemene maatregel van bestuur bij wet wordt geregeld. In dat geval wordt een daartoe strekkend voorstel van wet zo spoedig mogelijk ingediend.

Artikel 2.6.7

1. Bij algemene maatregel van bestuur kunnen voorwaarden worden bepaald waaronder ingezetenen en maatschappelijke initiatieven bij de uitvoering van het beleid kunnen worden betrokken, het uitvoeren van taken van het college op grond van deze wet daaronder begrepen.

2. In de in het eerste lid bedoelde algemene maatregel van bestuur wordt bepaald:

- a. welke eisen gelden voor het door ingezetenen en maatschappelijke initiatieven laten uitvoeren van taken van het college;
- b. op welke wijze en aan de hand van welke criteria de effecten worden geëvalueerd.

3. Het ontwerp van een krachtens het eerste lid vast te stellen algemene maatregel van bestuur wordt aan beide kamers der Staten-Generaal overgelegd. De voordracht voor de vast te stellen algemene maatregel van bestuur kan worden gedaan nadat vier weken na de overlegging zijn verstreken, tenzij binnen die termijn door of namens een der kamers de wens te kennen wordt gegeven dat het onderwerp van de algemene maatregel van bestuur bij wet wordt geregeld. In dat geval wordt een daartoe strekkend voorstel van wet zo spoedig mogelijk ingediend.

Wet maatschappelijke ondersteuning 2015

Artikel 2.6.7a

1. In het belang van de beperking van uitvoeringslasten stelt Onze Minister regels. Deze regels kunnen slechts betrekking hebben op:

- a. de financieringswijzen en administratieve processen, behorende bij de bekostiging van aanbieders door colleges;
- b. de wijze waarop gegevensuitwisseling tussen aanbieders, colleges en CAK plaatsvindt;
- c. de wijze waarop verantwoording van aanbieders aan colleges plaatsvindt.

2. De colleges hanteren geen aanvullende of afwijkende eisen aangaande de onderwerpen waarover Onze Minister op grond van het eerste lid, onderdeel a, regels heeft gesteld.

3. Het Zorginstituut, genoemd in artikel 58, eerste lid, van de Zorgverzekeringswet, is belast met het beheer van standaarden die worden gebruikt in het elektronisch gegevensverkeer tussen de personen en instanties, bedoeld in het eerste lid.

4. Het ontwerp voor een krachtens het eerste lid, onder a, vast te stellen ministeriële regeling die betrekking heeft op de financieringswijzen wordt aan beide kamers der Staten-Generaal voorgelegd. De ministeriële regeling wordt niet eerder vastgesteld dan vier weken na de overlegging van het ontwerp.

Artikel 2.6.8

1. Onze Minister kan, indien hij met betrekking tot de rechtmatige uitvoering van deze wet ernstige tekortkomingen vaststelt, aan het college, nadat het college gedurende acht weken in de gelegenheid is gesteld zijn zienswijze naar voren te brengen, een aanwijzing geven. Hij treedt daarbij niet in de besluitvorming inzake individuele gevallen.

2. In de aanwijzing wordt een termijn opgenomen waarbinnen het college de uitvoering in overeenstemming heeft gebracht met de aanwijzing.

Wet maatschappelijke ondersteuning 2015

Hoofdstuk 3. Kwaliteit

Artikel 3.1

1. De aanbieder draagt er zorg voor dat de voorziening van goede kwaliteit is.

2. Een voorziening wordt in elk geval:

- a. veilig, doeltreffend, doelmatig en cliëntgericht verstrekt,
- b. afgestemd op de reële behoefte van de cliënt en op andere vormen van zorg of hulp die de cliënt ontvangt,
- c. verstrekt in overeenstemming met de op de beroepskracht rustende verantwoordelijkheid, voortvloeiende uit de professionele standaard;
- d. verstrekt met respect voor en inachtneming van de rechten van de cliënt.

3. Bij algemene maatregel van bestuur kunnen, indien het niveau van een vorm van maatschappelijke ondersteuning dit vereist, nadere eisen worden gesteld aan aanbieders van voorzieningen.

4. Het ontwerp van een krachtens het derde lid vast te stellen algemene maatregel van bestuur wordt aan beide kamers der Staten-Generaal overgelegd. De voordracht voor de vast te stellen algemene maatregel van bestuur kan worden gedaan nadat vier weken na de overlegging zijn verstreken, tenzij binnen die termijn door of namens een der kamers of door tenminste een vijfde van het grondwettelijke aantal leden van een der kamers de wens te kennen wordt gegeven dat het onderwerp van de algemene maatregel van bestuur bij wet wordt geregeld. In dat geval wordt een daartoe strekkend voorstel van wet zo spoedig mogelijk ingediend.

Artikel 3.2

1. Indien de aanbieder een voorziening levert als bedoeld in artikel 2.1.3, tweede lid, onderdelen d en e, treft de aanbieder:

- a. een regeling voor de afhandeling van klachten van cliënten ten aanzien van gedragingen van de aanbieder jegens een cliënt;
- b. een regeling voor medezeggenschap van cliënten over voorgenomen besluiten van de aanbieder die voor de gebruikers van belang zijn.

2. Bij of krachtens algemene maatregel van bestuur kunnen, indien het niveau van een vorm van maatschappelijke ondersteuning dit vereist, nadere eisen worden gesteld aan aanbieders van voorzieningen.

Artikel 3.3

1. De aanbieder, niet zijnde een aanbieder die hulpmiddelen of woningaanpassingen levert, stelt een meldcode vast waarin stapsgewijs wordt aangegeven hoe met signalen van huiselijk geweld of kindermishandeling wordt omgegaan en die er redelijkerwijs aan bijdraagt dat zo snel en adequaat mogelijk hulp kan worden geboden.

2. De aanbieder bevordert de kennis en het gebruik van de meldcode.

3. Bij of krachtens algemene maatregel van bestuur wordt vastgesteld uit welke elementen een meldcode in ieder geval bestaat.

Wet maatschappelijke ondersteuning 2015

Artikel 3.4

1. De aanbieder doet bij de toezichthoudende ambtenaar, bedoeld in artikel 6.1, onverwijld melding van:

- a. iedere calamiteit die bij de verstrekking van een voorziening heeft plaatsgevonden;
- b. geweld bij de verstrekking van een voorziening.

2. De aanbieder en de beroepskrachten die voor hem werkzaam zijn, verstrekken bij en naar aanleiding van een melding als bedoeld in het eerste lid aan de toezichthoudende ambtenaar de gegevens, daaronder begrepen persoonsgegevens, gegevens over gezondheid en andere bijzondere categorieën van persoonsgegevens en persoonsgegevens van strafrechtelijke aard, voor zover deze voor het onderzoeken van de melding noodzakelijk zijn.

3. Persoonsgegevens als bedoeld in het tweede lid, ten aanzien waarvan de aanbieder of de beroepskracht op grond van een wettelijk voorschrift of op grond van zijn ambt of beroep tot geheimhouding is verplicht, worden uitsluitend zonder toestemming van betrokkene verstrekt, indien deze niet meer in staat is de toestemming te geven dan wel dit noodzakelijk kan worden geacht ter bescherming van cliënten.

Artikel 3.4a

1. In dit artikel wordt verstaan onder:

- incident: niet-beoogde of onverwachte gebeurtenis, die betrekking heeft op de kwaliteit van een voorziening en heeft geleid, had kunnen leiden of zou kunnen leiden tot schade bij de cliënt;
- contractspartij:
 - a. aanbieder, beroepskracht of bij of voor de aanbieder werkzame rechtspersoon;
 - b. cliënt, vertegenwoordiger van de cliënt of nabestaande van de cliënt.

2. Elk beding in een door contractspartijen gesloten overeenkomst dat het recht beperkt of ontnemt om informatie over een incident openbaar te maken of aan een derde te verstrekken, is nietig.

3. Het tweede lid is niet van toepassing:

- a. voor zover het beding is overeengekomen ter uitvoering van een daartoe strekkend wettelijk voorschrift;
- b. op bedingen die overeengekomen zijn voorafgaand aan het tijdstip van inwerkingtreding van dit artikel.

Artikel 3.5

1. Bij of krachtens algemene maatregel van bestuur kunnen regels worden gesteld over de situaties waarin een aanbieder, niet zijnde een aanbieder die hulpmiddelen of woningaanpassingen levert, in het bezit dient te zijn van een verklaring omtrent het gedrag als bedoeld in artikel 28 van de Wet justitiële en strafvorderlijke gegevens voor beroepskrachten en andere personen die beroepsmatig met zijn cliënten in contact kunnen komen, welke niet eerder is afgegeven dan drie maanden voor het tijdstip waarop betrokkene voor de aanbieder ging werken.

2. Indien de aanbieder of een toezichthoudende ambtenaar redelijkerwijs mag vermoeden dat een beroepskracht niet voldoet aan de eisen voor het afgeven van een verklaring als bedoeld in het eerste lid, verlangt de aanbieder dat die beroepskracht binnen tien weken een verklaring overlegt die niet ouder is dan drie maanden.

3. Indien de aanbieder voor een beroepskracht als bedoeld in het tweede lid bij het verstrijken van de in dat lid genoemde termijn niet in het bezit is van een verklaring omtrent het gedrag, neemt de aanbieder zo spoedig mogelijk de maatregelen die noodzakelijk zijn ter bescherming van zijn cliënten.

4. Bij of krachtens algemene maatregel van bestuur kunnen regels worden gesteld over de situaties waarin een aanbieder die een solistisch werkende natuurlijk persoon is, in het bezit moet zijn van een verklaring omtrent het gedrag als bedoeld in artikel 28 van de Wet justitiële en strafvorderlijke gegevens, afgegeven op een tijdstip dat niet langer dan drie jaar is verstreken.

Wet maatschappelijke ondersteuning 2015

Hoofdstuk 3a. Overige voorzieningen voor maatschappelijke ondersteuning

§ 1. Voorzieningen maatschappelijke ondersteuning van de centrale overheid

Artikel 3a.1.1

1. Het Uitvoeringsinstituut werknemersverzekeringen heeft tot taak personen met een auditieve beperking door middel van het bekostigen van tolkvoorzieningen te ondersteunen bij het deelnemen aan het maatschappelijke verkeer, mits deze personen ingezetenen van Nederland zijn of vreemdelingen behorende tot een categorie die daaraan bij algemene maatregel van bestuur is gelijkgesteld.

2. Het Uitvoeringsinstituut werknemersverzekeringen kent, volgens bij of krachtens algemene maatregel van bestuur te stellen regels, op aanvraag van een persoon als bedoeld in het eerste lid, van een instelling, van een gemeente of ambtshalve een tolkvoorziening toe en bekostigt die voor die personen, gemeenten of instellingen.

3. Bij of krachtens de in het tweede lid bedoelde algemene maatregel van bestuur worden nadere regels gesteld over:

- a. de omvang en de inhoud van de aanspraak, bedoeld in het tweede lid;
- b. de voorwaarden waaronder de tolkvoorzieningen worden verleend;
- c. de kwaliteitseisen van tolken.

4. Op het bekostigen van de tolkvoorziening is titel 4.2 van de Algemene wet bestuursrecht niet van toepassing. De artikelen 3:18, 3:33, 3:56, 3:57, 3:58, 3:60, 3:62 en 3:74 van de Wet arbeidsongeschiktheidsvoorziening jonggehandicapten zijn van overeenkomstige toepassing op tolkvoorzieningen.

5. Het Uitvoeringsinstituut werknemersverzekeringen kan de toekenning, bedoeld in het tweede lid weigeren, indien:

a. het na een eerdere herziening, intrekking of weigering van een toekenning op grond van het vierde lid, heeft vastgesteld dat:

1°. de persoon, bedoeld in het tweede lid, onjuiste of onvolledige gegevens heeft verstrekt en de verstrekking van juiste of volledige gegevens tot een andere beslissing zou hebben geleid,

2°. de persoon niet voldoet aan de aan de tolkvoorziening verbonden voorwaarden, of

3°. de persoon de tolkvoorzieningen niet of voor een ander doel gebruikt;

b. de persoon, bedoeld in het tweede lid, aanspraak kan maken op tolkvoorzieningen die zijn getroffen op grond van de Participatiewet, de Wet arbeidsongeschiktheidsvoorziening jonggehandicapten, de Wet werk en inkomen naar arbeidsvermogen en de Wet overige OCW-subsidies of in verband met werkzaamheden als werknemer in de zin van de Wet sociale werkvoorziening en die aanspraak op ondersteuning bij de deelname aan onderwijs of arbeidsinschakeling of -ondersteuning betreft.

6. Bij ministeriële regeling kunnen regels worden gesteld over de vergoeding van de tolk.

Artikel 3a.1.2

Onze Minister draagt er zorg voor dat:

- a. personen op ieder moment van de dag kosteloos een telefonisch of elektronisch gesprek, dat niet direct tot hen herleidbaar is, kunnen voeren over hun persoonlijke situatie en daarover advies kunnen krijgen, en
- b. personen die bij een melding aan een Veilig Thuis-organisatie zijn betrokken een beroep kunnen doen op een vertrouwenspersoon.

Wet maatschappelijke ondersteuning 2015

§ 2. Toezicht en handhaving

Artikel 3a.2.1

1. Met het toezicht op de naleving van de bij of krachtens deze wet met betrekking tot de in artikel 3a.1.1 gestelde regels zijn belast de door Onze Minister aangewezen ambtenaren.
2. De aan de met het toezicht belaste ambtenaren toekomende bevoegdheden, bedoeld in de artikelen 5:16 en 5:17 van de Algemene wet bestuursrecht, hebben mede betrekking op dossiers.
3. Voor zover de betrokken beroepsbeoefenaar uit hoofde van ambt, beroep of wettelijk voorschrift tot geheimhouding van het dossier verplicht is, kan de beroepsbeoefenaar deze verplichting, in afwijking van artikel 5:20, tweede lid, van de Algemene wet bestuursrecht, niet inroepen tegenover de met het toezicht belaste ambtenaren. Op deze ambtenaren rust dezelfde geheimhoudingsplicht als op de betrokken beroepsbeoefenaar.
4. Van een besluit als bedoeld in het eerste lid wordt mededeling gedaan door plaatsing in de Staatscourant.

Artikel 3a.2.2

De Raad van bestuur van het UWV is bevoegd tot het opleggen van een last onder bestuursdwang of een last onder dwangsom ter handhaving van de voorschriften of verplichtingen gesteld krachtens artikel 3a.1.1, derde en zesde lid.

§ 3. Bekostiging voorzieningen

Artikel 3a.3.1

1. De kosten die worden gemaakt voor het bekostigen van tolkvoorzieningen, bedoeld in artikel 3a.1.1, eerste lid, komen ten laste van het Rijk.
2. Bij ministeriële regeling kunnen nadere regels worden gesteld over de uitvoering van dit artikel.

Wet maatschappelijke ondersteuning 2015

Hoofdstuk 4. Veilig Thuis

§ 1. Taken

Artikel 4.1.1

1. Het college draagt zorg voor de inrichting van een Veilig Thuis-organisatie. Artikel 2.6.1 is van overeenkomstige toepassing.
2. Veilig Thuis oefent de volgende taken uit:
 - a. het fungeren als meldpunt voor gevallen of vermoedens van huiselijk geweld of kindermishandeling;
 - b. het naar aanleiding van een melding van huiselijk geweld of kindermishandeling of een vermoeden daarvan, onderzoeken of daarvan daadwerkelijk sprake is;
 - c. het beoordelen van de vraag of en zo ja tot welke stappen de melding van huiselijk geweld of kindermishandeling of een vermoeden daarvan aanleiding geeft;
 - d. het in kennis stellen van een instantie die passende professionele hulp kan verlenen bij huiselijk geweld of kindermishandeling, van een melding van huiselijk geweld of kindermishandeling of een vermoeden daarvan, indien het belang van de betrokkene dan wel de ernst van de situatie waarop de melding betrekking heeft daartoe aanleiding geeft;
 - e. het in kennis stellen van de politie, de raad voor de kinderbescherming, het openbaar ministerie, de reclassering of Slachtofferhulp Nederland van een melding van huiselijk geweld of kindermishandeling of een vermoeden daarvan, of van informatie die op die melding betrekking heeft, indien het belang van de betrokkene dan wel de ernst van de situatie waarop de melding betrekking heeft daartoe aanleiding geeft;
 - f. indien Veilig Thuis een verzoek tot onderzoek bij de raad voor de kinderbescherming doet, het in kennis stellen daarvan van het college, en
 - g. het op de hoogte stellen van degene die een melding heeft gedaan, van de stappen die naar aanleiding van de melding zijn ondernomen.
3. Veilig Thuis verstrekt aan degene die een vermoeden van huiselijk geweld of kindermishandeling heeft, desgevraagd advies over de stappen die in verband daarmee kunnen worden ondernomen en verleent daarbij zo nodig ondersteuning.
4. Het college bevordert een goede samenwerking tussen Veilig Thuis, de hulpverlenende instanties, de politie en de gecertificeerde instellingen en de raad voor de kinderbescherming in de zin van de Jeugdwet.
5. Bij of krachtens algemene maatregel van bestuur kunnen nadere regels worden gesteld over de werkwijze van Veilig Thuis bij de uitoefening van de taken, bedoeld in het tweede en derde lid, over de deskundigheid waarover een Veilig Thuis-organisatie moet beschikken om een verantwoorde uitvoering van zijn taken te kunnen realiseren en over de samenwerking, bedoeld in het vierde lid.
6. De voordracht voor een krachtens het vijfde lid vast te stellen algemene maatregel van bestuur wordt niet gedaan dan nadat het ontwerp in de Staatscourant is bekendgemaakt en aan een ieder de gelegenheid is geboden om binnen vier weken na de dag waarop de bekendmaking is geschied, wensen en bedenkingen ter kennis van Onze Ministers te brengen. Gelijktijdig met de bekendmaking wordt het ontwerp aan de beide kamers der Staten-Generaal overgelegd.

Wet maatschappelijke ondersteuning 2015

§ 2. Kwaliteit en rechtspositie

Artikel 4.2.1

1. Veilig Thuis draagt er zorg voor dat de uitvoering van de taken, bedoeld in artikel 4.1.1, van goede kwaliteit is.
2. Veilig Thuis organiseert zich op zodanige wijze, voorziet zich kwalitatief en kwantitatief zodanig van personeel en materieel en draagt zorg voor een zodanige verantwoordelijkheidstoedeling, dat een en ander leidt of redelijkerwijs moet leiden tot een goede uitvoering van de taken.
3. Veilig Thuis neemt bij zijn werkzaamheden de zorg van een goede hulpverlener in acht en handelt daarbij in overeenstemming met de op hem rustende verantwoordelijkheid, voortvloeiende uit de voor die hulpverlener geldende professionele standaard.

Artikel 4.2.2

1. Het uitvoeren van artikel 4.2.1, tweede lid, omvat mede de systematische bewaking, beheersing en verbetering van de kwaliteit.
2. Ter uitvoering van het eerste lid draagt Veilig Thuis zorg voor:
 - a. het op systematische wijze verzamelen en registreren van gegevens betreffende de kwaliteit;
 - b. het aan de hand van de gegevens, bedoeld onder a, op systematische wijze toetsen of de wijze van uitvoering van artikel 4.2.1, tweede lid, leidt tot goede kwaliteit, en
 - c. het op basis van de uitkomst van de toetsing, bedoeld onder b, zo nodig veranderen van de wijze waarop artikel 4.2.1, tweede lid, wordt uitgevoerd.

Artikel 4.2.3

1. Bij algemene maatregel van bestuur kunnen, indien het niveau van de uitvoering van de taken dit vereist, nadere regels worden gesteld met betrekking tot de uitvoering van de artikelen 4.2.1, tweede lid, en 4.2.2.
2. Indien uitvoering van de artikelen 4.2.1, tweede lid, en 4.2.2 overeenkomstig de op grond van het eerste lid gestelde regels niet blijkt te leiden tot een goede kwaliteit van de uitvoering van de taken, kunnen bij algemene maatregel van bestuur tevens nadere regels worden gesteld met betrekking tot artikel 4.2.1, eerste lid.
3. De voordracht voor een krachtens het eerste of tweede lid vast te stellen algemene maatregel van bestuur wordt niet gedaan dan nadat het ontwerp in de Staatscourant is bekendgemaakt en aan een ieder de gelegenheid is geboden binnen vier weken na de dag waarop de bekendmaking is geschied, wensen en bedenkingen ter kennis van Onze Minister en Onze Minister voor Rechtsbescherming te brengen. Gelijktijdig met de bekendmaking wordt het ontwerp aan de beide kamers der Staten-Generaal overgelegd.

Wet maatschappelijke ondersteuning 2015

Artikel 4.2.4

1. Veilig Thuis is in het bezit van een verklaring omtrent het gedrag als bedoeld in artikel 28 van de Wet justitiële en strafvorderlijke gegevens van personen die in zijn opdracht beroepsmatig en niet-incidenteel als vrijwilliger in contact kunnen komen met personen die bij een melding aan Veilig Thuis betrokken zijn.
2. Een verklaring als bedoeld in het eerste lid is niet eerder afgegeven dan drie maanden voor het tijdstip waarop betrokkene voor Veilig Thuis ging werken.
3. Indien Veilig Thuis of een ingevolge artikel 4.3.1 met het toezicht belaste ambtenaar redelijkerwijs mag vermoeden dat een persoon niet langer voldoet aan de eisen voor het afgeven van een verklaring als bedoeld in het eerste lid, verlangt deze dat die persoon zo spoedig mogelijk opnieuw een verklaring als bedoeld in het eerste lid overlegt, die niet ouder is dan drie maanden.
4. Bij algemene maatregel van bestuur kan, ten behoeve van de waarborging van de kwaliteit van de uitvoering van de taken, alsmede ten behoeve van het toezicht op en de handhaving van de bij of krachtens deze wet met betrekking tot Veilig Thuis gestelde regels, een register worden ingesteld van Veilig Thuis-organisaties en van personen als bedoeld in het eerste lid. Bij of krachtens die maatregel kunnen nadere regels worden gesteld over dat register. Deze regels hebben in ieder geval betrekking op:
 - a. de vorm van het register;
 - b. de in het register op te nemen gegevens;
 - c. de vastlegging van gegevens in het register en de verwijdering van gegevens daaruit;
 - d. de wijze waarop verbetering van onjuistheden in het register plaatsvindt;
 - e. de verstrekking van gegevens;
 - f. de openbaarheid van gegevens, en
 - g. de verantwoordelijkheden van degenen die gegevens aanleveren ten behoeve van het register.

Artikel 4.2.5

1. Veilig Thuis doet aan de ingevolge artikel 4.3.1 met het toezicht belaste ambtenaren onverwijld melding van:
 - a. iedere calamiteit die bij de uitvoering van de taken, bedoeld in artikel 4.1.1, tweede en derde lid, heeft plaatsgevonden, en
 - b. geweld bij de uitvoering van de taken, bedoeld in artikel 4.1.1, tweede en derde lid.
2. Veilig Thuis verstrekt bij en naar aanleiding van een melding als bedoeld in het eerste lid aan de ingevolge artikel 4.3.1 met toezicht belaste ambtenaren de gegevens, daaronder begrepen persoonsgegevens, gegevens over gezondheid en andere bijzondere categorieën van persoonsgegevens, die voor het onderzoeken van de melding noodzakelijk zijn.

Wet maatschappelijke ondersteuning 2015

Artikel 4.2.5a

1. In dit artikel wordt verstaan onder:

- incident: niet-beoogde of onverwachte gebeurtenis, die betrekking heeft op de kwaliteit van de uitvoering van de taken, bedoeld in artikel 4.1.1, tweede en derde lid, en heeft geleid, had kunnen leiden of zou kunnen leiden tot schade bij de betrokkene;
- contractspartij:
 - a. Veilig Thuis of een bij of voor Veilig Thuis werkzame natuurlijke persoon of rechtspersoon;
 - b. betrokkene bij een melding van of een adviesaanvraag over huiselijk geweld of kindermishandeling of een vermoeden daarvan, vertegenwoordiger van de betrokkene of nabestaande van de betrokkene.

2. Elk beding in een door contractspartijen gesloten overeenkomst dat het recht beperkt of ontnemt om informatie over een incident openbaar te maken of aan een derde te verstrekken, is nietig.

3. Het tweede lid is niet van toepassing:

- a. voor zover het beding is overeengekomen ter uitvoering van een daartoe strekkend wettelijk voorschrift;
- b. op bedingen die overeengekomen zijn voorafgaand aan het tijdstip van inwerkingtreding van dit artikel.

Artikel 4.2.6

1. Veilig Thuis informeert personen die bij een melding betrokken zijn tijdig over de mogelijkheid gebruik te maken van de diensten van een vertrouwenspersoon.

2. Veilig Thuis stelt een vertrouwenspersoon in de gelegenheid zijn taak uit te oefenen, waarbij het er in ieder geval voor zorgt dat personen die bij een melding betrokken zijn, zelfstandig, zonder tussenkomst van derden, contact kunnen hebben met een vertrouwenspersoon.

3. Bij algemene maatregel van bestuur worden nadere regels gesteld met betrekking tot het eerste en tweede lid.

4. Een rechtspersoon laat een vertrouwenspersoon slechts voor hem werken nadat deze hem een verklaring omtrent het gedrag heeft overgelegd die niet ouder is dan drie maanden.

5. Een vertrouwenspersoon die niet voor een rechtspersoon werkzaam is, is in het bezit van een verklaring omtrent het gedrag die niet ouder is dan drie jaar.

6. Indien een ingevolge artikel 9.2 met het toezicht belaste ambtenaar redelijkerwijs mag vermoeden dat een vertrouwenspersoon niet langer voldoet aan de eisen voor het afgeven van een verklaring omtrent het gedrag of een rechtspersoon als bedoeld in het eerste lid dit ten aanzien van een voor hem werkzame vertrouwenspersoon redelijkerwijs mag vermoeden, verlangt deze ambtenaar of rechtspersoon dat de vertrouwenspersoon zo spoedig mogelijk opnieuw een verklaring omtrent het gedrag overlegt, die niet ouder is dan drie maanden.

7. Een vertrouwenspersoon is bevoegd tot het verwerken van persoonsgegevens van de persoon die hij in het kader van het eerste lid ondersteunt, waaronder persoonsgegevens betreffende de gezondheid en strafrechtelijke persoonsgegevens, alsmede tot het zonder toestemming van degene die het betreft verwerken van persoonsgegevens van personen die werkzaam zijn voor Veilig Thuis, voor zover deze noodzakelijk zijn voor de ondersteuning die hij als vertrouwenspersoon dient te leveren.

Wet maatschappelijke ondersteuning 2015

8. Een vertrouwenspersoon is tot geheimhouding verplicht van hetgeen in de uitvoering van zijn taak aan hem is toevertrouwd, tenzij enig wettelijk voorschrift hem tot mededeling verplicht, uit zijn taak de noodzaak tot mededeling voortvloeit of de persoon die hij in het kader van het eerste lid ondersteunt toestemming geeft om vertrouwelijke informatie te delen.

9. Een vertrouwenspersoon kan zich op grond van zijn geheimhoudingsplicht verschonen van het geven van getuigenis of het beantwoorden van vragen in een klachtprocedure of een rechterlijke procedure.

Artikel 4.2.7

1. Veilig Thuis treft een regeling voor de behandeling van klachten over gedragingen van Veilig Thuis of van voor hem werkzame personen jegens andere personen in het kader van de uitvoering van de taken van Veilig Thuis. Veilig Thuis brengt de regeling op passende wijze onder de aandacht van de jeugdigen, ouders en pleegouders.

2. De in het eerste lid bedoelde regeling:

- a. voorziet erin dat de klachten worden behandeld door een klachtencommissie die bestaat uit ten minste drie leden, waaronder een voorzitter die niet werkzaam is voor of bij Veilig Thuis;
- b. waarborgt dat aan de behandeling van een klacht niet wordt deelgenomen door een persoon op wiens gedraging de klacht rechtstreeks betrekking heeft;
- c. waarborgt dat de klachtencommissie binnen een in de regeling vastgelegde termijn na indiening van de klacht de klager, degene over wie is geklaagd en Veilig Thuis schriftelijk en met redenen omkleed in kennis stelt van haar oordeel over de gegrondheid van de klacht, al dan niet vergezeld van aanbevelingen;
- d. waarborgt dat bij afwijking van de onder c bedoelde termijn de klachtencommissie daarvan met redenen omkleed mededeling doet aan de klager, degene over wie is geklaagd en Veilig Thuis, onder vermelding van de termijn waarbinnen de klachtencommissie haar oordeel over de klacht zal uitbrengen;
- e. waarborgt dat de klager en degene over wie is geklaagd door de klachtencommissie in de gelegenheid worden gesteld mondeling of schriftelijk een toelichting te geven op de gedraging waarover is geklaagd, en
- f. waarborgt dat de klager en degene over wie is geklaagd zich bij de behandeling van de klacht kunnen laten bijstaan.

3. Veilig Thuis ziet erop toe dat de klachtencommissie, bedoeld in het tweede lid, onderdeel a, haar werkzaamheden verricht volgens een door deze commissie op te stellen reglement.

4. Bij de klachtencommissie, bedoeld in het tweede lid, onderdeel a, kan een klacht tegen een Veilig Thuis-organisatie worden ingediend over een gedraging van die Veilig Thuis-organisatie of van voor haar werkzame personen jegens een andere persoon bij de uitvoering van de taken van Veilig Thuis

- a. door of namens de persoon op wie de gedraging betrekking had;
- b. door een nabestaande, indien de onder a bedoelde persoon is overleden.

5. Veilig Thuis deelt de klager en de klachtencommissie, bedoeld in het tweede lid, onderdeel a, binnen een maand na ontvangst van het in het tweede lid, onderdeel c, bedoelde oordeel van de klachtencommissie schriftelijk mee of hij naar aanleiding van dat oordeel maatregelen zal nemen en zo ja welke. Bij afwijking van de in de eerste volzin genoemde termijn, doet Veilig Thuis daarvan met redenen omkleed mededeling aan de klager en de klachtencommissie, onder vermelding van de termijn waarbinnen Veilig Thuis zijn standpunt aan hen kenbaar zal maken.

Wet maatschappelijke ondersteuning 2015

Artikel 4.2.8

Indien een klacht zich richt op een ernstige situatie met een structureel karakter, stelt de klachtencommissie Veilig Thuis daarvan in kennis. Indien de klachtencommissie niet is gebleken dat Veilig Thuis ter zake maatregelen heeft getroffen, meldt de klachtencommissie deze klacht aan de ingevolge artikel 4.3.1 met het toezicht belaste ambtenaren. Onder een klacht over een ernstige situatie wordt verstaan een klacht over een situatie waarbij sprake is van onverantwoorde hulp.

Artikel 4.2.9

De artikelen 4.2.7 en 4.2.8 zijn niet van toepassing op klachten ten aanzien van jeugdigen die op grond van een andere wet onvrijwillig in een accommodatie zijn opgenomen, voor zover deze overeenkomstig een bijzondere wettelijke regeling door een klachtencommissie kunnen worden behandeld.

Artikel 4.2.10

1. Veilig Thuis stelt jaarlijks een verslag op over de naleving van deze wet in het voorafgaande jaar met betrekking tot regels omtrent de kwaliteit van de uitvoering van de taken en het klachtrecht.

2. In het in het eerste lid bedoelde verslag geeft Veilig Thuis in ieder geval aan:

- a. of en op welke wijze zij personen ten behoeve van wie hij zijn taken uitvoert, bij zijn kwaliteitsbeleid heeft betrokken;
- b. de frequentie waarmee en de wijze waarop binnen Veilig Thuis kwaliteitsbeoordeling plaatsvond en het resultaat daarvan;
- c. welk gevolg hij heeft gegeven aan klachten en meldingen over de kwaliteit van de uitvoering van de taken;
- d. een beknopte beschrijving van de klachtenregeling, bedoeld in artikel 4.2.7, eerste lid;
- e. de wijze waarop zij de klachtenregeling onder de aandacht hebben gebracht van de betrokken personen;
- f. de samenstelling van de klachtencommissie, bedoeld in artikel 4.2.7, tweede lid, onderdeel a;
- g. in welke mate de klachtencommissie haar werkzaamheden heeft kunnen verrichten met inachtneming van de waarborgen, bedoeld in artikel 4.2.7, tweede lid;
- h. het aantal en de aard van de door de klachtencommissie behandelde klachten;
- i. de strekking van de oordelen en aanbevelingen van de klachtencommissie;
- j. de aard van de maatregelen, bedoeld in artikel 4.2.7, vijfde lid.

3. Bij regeling van Onze Minister en Onze Minister voor Rechtsbescherming kunnen nadere regels worden gesteld met betrekking tot het verslag.

Artikel 4.2.11

1. Veilig Thuis maakt binnen tien dagen na vaststelling van het verslag, bedoeld in artikel 4.2.10, eerste lid, doch uiterlijk voor 1 juni, of 15 juli, indien het verslag betrekking heeft op een Veilig Thuis-organisatie die valt onder een gemeenschappelijke regeling in de zin van de Wet gemeenschappelijke regelingen, van het jaar volgend op het jaar waarop het verslag ziet, de volgende zaken openbaar:

- a. het verslag;
- b. de op schrift gestelde uitgangspunten voor het beleid, waaronder begrepen de algemene criteria, welke bij de uitvoering van de taken worden gehanteerd;
- c. de notulen dan wel de besluitenlijst van de vergaderingen van het bestuur, voor zover deze algemene beleidszaken betreffen, en
- d. de klachtenregeling, bedoeld in artikel 4.2.7, eerste lid, en van andere voor jeugdigen en ouders geldende regelingen.

Wet maatschappelijke ondersteuning 2015

2. De openbaarmaking geschiedt op een door Veilig Thuis te bepalen wijze. Veilig Thuis verstrekt personen ten behoeve van wie hij zijn taken uitvoert, op hun verzoek een afschrift.
3. Van de openbaarmaking wordt mededeling gedaan op de bij Veilig Thuis voor het doen van mededelingen aan personen ten behoeve van wie hij zijn taken uitvoert, gebruikelijke wijze.
4. Voor het op verzoek verstrekken van afschriften kan een tarief in rekening worden gebracht, ten hoogste gelijk aan de kostprijs, tenzij ten aanzien van Veilig Thuis de Wet open overheid van toepassing is.
5. Veilig Thuis zendt het verslag voor 1 juni of 15 juli, indien het verslag betrekking heeft op een Veilig Thuis-organisatie die valt onder een gemeenschappelijke regeling in de zin van de Wet gemeenschappelijke regelingen, van het jaar van vaststelling aan Onze Minister en Onze Minister voor Rechtsbescherming en aan de ingevolge artikel 4.3.1 met het toezicht belaste ambtenaar, alsmede aan organisaties die in de regio die in algemene zin de belangen behartigen van personen ten behoeve van wie hij zijn taken uitvoert.

Artikel 4.2.12

1. Veilig Thuis verstrekt kosteloos gegevens aan het college, aan Onze Minister en aan Onze Minister voor Rechtsbescherming, ten behoeve van de verwerking van gegevens voor beleidsinformatie. Deze verstrekking kan zowel een structureel als incidenteel karakter hebben.
2. De gegevens kunnen persoonsgegevens zijn, waaronder persoonsgegevens waaruit ras of etnische afkomst en religieuze of levensbeschouwelijke overtuigingen blijken, gegevens over gezondheid, gegevens met betrekking tot iemands seksueel gedrag of seksuele gerichtheid en persoonsgegevens van strafrechtelijke aard, voor zover deze gegevens noodzakelijk zijn voor het inzicht in de wijze waarop een Veilig Thuis-organisatie de taken, bedoeld in artikel 4.1.1, tweede lid, uitoefent, en in de resultaten van die handelwijze.
3. Veilig Thuis verstrekt kosteloos persoonsgegevens aan het college ten behoeve van de verwerking, bedoeld in:
 - a. artikel 7.4.0, eerste lid, van de Jeugdwet;
 - b. artikel 5.1.1, eerste tot en met derde lid.
4. Bij of krachtens algemene maatregel van bestuur worden regels gesteld omtrent de inhoud van de in het eerste lid bedoelde gegevens, de wijze waarop de verstrekking plaatsvindt en de tijdvakken waarop de gegevens betrekking hebben. In die maatregel worden tevens geregeld de termijnen waarbinnen of de tijdstippen waarop de gegevens verstrekt dienen te worden.
5. Bij of krachtens de in het vierde lid bedoelde maatregel kan worden bepaald dat Veilig Thuis de in het eerste lid bedoelde gegevens op een bij of krachtens die maatregel aangewezen wijze bij Onze Minister en Onze Minister voor Rechtsbescherming of een door hen aan te wijzen instantie indient.

Artikel 4.2.13

Veilig Thuis stelt overeenkomstig door Onze Minister en Onze Minister voor Rechtsbescherming te stellen regels de begroting, de balans en de resultatenrekening, alsmede de daarbij behorende toelichting vast en maakt deze op door Onze Minister en Onze Minister voor Rechtsbescherming te bepalen wijze openbaar.

Artikel 4.2.14

Veilig Thuis verstrekt aan Onze Minister en Onze Minister voor Rechtsbescherming de bij regeling van Onze Minister en Onze Minister voor Rechtsbescherming omschreven gegevens betreffende de exploitatie van Veilig Thuis. In de regeling kan worden bepaald dat de gegevens worden verstrekt aan een daarin aangewezen bestuursorgaan.

Wet maatschappelijke ondersteuning 2015

§ 3. Toezicht en handhaving

Artikel 4.3.1

1. Met het toezicht op de naleving van de bij of krachtens deze wet met betrekking tot Veilig Thuis gestelde regels zijn belast de door Onze Minister en Onze Minister voor Rechtsbescherming aangewezen ambtenaren.
2. De aan de met het toezicht belaste ambtenaren toekomende bevoegdheden, bedoeld in de artikelen 5:16 en 5:17 van de Algemene wet bestuursrecht, hebben mede betrekking op dossiers.
3. Voor zover de betrokken beroepsbeoefenaar uit hoofde van ambt, beroep of wettelijk voorschrift tot geheimhouding van het dossier verplicht is, kan de beroepsbeoefenaar deze verplichting, in afwijking van artikel 5:20, tweede lid, van de Algemene wet bestuursrecht, niet inroepen tegenover de met het toezicht belaste ambtenaren. Op deze ambtenaren rust dezelfde geheimhoudingsplicht als op de betrokken beroepsbeoefenaar.

Artikel 4.3.2

1. Indien Onze Minister of Onze Minister voor Rechtsbescherming van oordeel is dat een Veilig Thuis-organisatie deze wet of de daarop berustende bepalingen niet of in onvoldoende mate of op onjuiste wijze naleeft, kan hij die Veilig Thuis-organisatie een schriftelijke aanwijzing geven.
2. In de aanwijzing geeft Onze Minister die het aangaat, met redenen omkleed aan welke maatregelen de Veilig Thuis-organisatie moet nemen met het oog op de naleving van het bepaalde bij of krachtens deze wet.
3. De aanwijzing bevat de termijn waarbinnen de Veilig Thuis-organisatie eraan moet voldoen.
4. Indien het nemen van maatregelen in verband met gevaar voor de veiligheid of de gezondheid redelijkerwijs geen uitstel kan lijden, kan de ingevolge artikel 4.3.1 met het toezicht belaste ambtenaar een schriftelijk bevel geven. Het bevel heeft een geldigheidsduur van zeven dagen, welke door Onze Minister of Onze Minister voor Rechtsbescherming kan worden verlengd.
5. Veilig Thuis is verplicht binnen de daarbij gestelde termijn aan de aanwijzing onderscheidenlijk onmiddellijk aan het bevel te voldoen.
6. Mandaat tot het verlengen van de geldigheidsduur van een bevel wordt niet verleend aan een ingevolge artikel 4.3.1 met het toezicht belaste ambtenaar.

Artikel 4.3.3

1. Onze Minister en Onze Minister voor Rechtsbescherming zijn beiden bevoegd tot oplegging van een last onder bestuursdwang ter handhaving van de artikelen 4.2.13 en 4.2.14 en van een krachtens artikel 4.3.2 gegeven aanwijzing of bevel.
2. Onze Minister en Onze Minister voor Rechtsbescherming zijn beiden bevoegd tot oplegging van een last onder dwangsom ter handhaving van het bepaalde bij of krachtens artikel 4.2.7, eerste, tweede, derde en vijfde lid.

Artikel 4.3.4

1. Onze Minister en Onze Minister voor Rechtsbescherming zijn beiden bevoegd een bestuurlijke boete van ten hoogste € 6.700,— op te leggen ter zake van een gedraging van een Veilig Thuis-organisatie die in strijd is met een krachtens artikelen 4.3.2 gegeven aanwijzing, voor zover deze betreft het niet of onvoldoende naleven van artikel 4.2.10, tweede lid, onderdelen d tot en met j.

Wet maatschappelijke ondersteuning 2015

2. Onze Minister en Onze Minister voor Rechtsbescherming zijn beiden bevoegd een bestuurlijke boete van ten hoogste € 33.500,— op te leggen ter zake van een gedraging van een Veilig Thuis-organisatie die in strijd is met het bepaalde bij of krachtens de artikelen 4.2.4, 4.2.5 of 4.2.11.

3. Een gedraging in strijd met artikel 4.2.5 is een strafbaar feit.

4. Met hechtenis van ten hoogste zes maanden of geldboete van de vierde categorie wordt gestraft degene die een strafbaar feit pleegt als bedoeld in het derde lid.

5. Een strafbaar feit als bedoeld in het derde lid is een overtreding.

Hoofdstuk 5. Gegevensverwerking

§ 1. Verwerking van persoonsgegevens

Artikel 5.1.1

1. Het college is bevoegd tot het verwerken van persoonsgegevens van de cliënt, waaronder gegevens over gezondheid die noodzakelijk zijn voor de beoordeling van diens behoefte aan ondersteuning van zijn participatie of zelfredzaamheid dan wel opvang of beschermd wonen, alsmede persoonsgegevens van diens echtgenoot, ouders, inwonende kinderen en andere huisgenoten die noodzakelijk zijn om vast te stellen welke hulp deze aan de cliënt bieden of kunnen bieden, voor zover deze zijn verkregen in het kader van het onderzoek, bedoeld in artikel 2.3.2, dan wel op grond van artikel 2.3.8, 5.2.2, 5.2.3, 5.2.4 of 5.2.5, en noodzakelijk zijn voor de uitvoering van artikel 2.1.4, 2.1.4a, 2.1.4b, 2.1.5, 2.3.2, 2.3.3, 2.3.5, 2.3.6, 2.3.9, 2.3.10, 2.4.1 of 2.4.3.

2. Het college is bevoegd tot het verwerken van persoonsgegevens van de mantelzorger van de cliënt die noodzakelijk zijn om vast te stellen welke hulp deze aan de cliënt biedt of kan bieden, voor zover deze zijn verkregen van de mantelzorger of van de cliënt en noodzakelijk zijn voor de uitvoering van artikel 2.3.2, 2.3.3, 2.3.5, 2.3.6, 2.3.9, 2.3.10, 2.4.1 of 2.4.3 dan wel de uitvoering van de verordening, bedoeld in artikel 2.1.6.

3. Het college is bevoegd tot het verwerken van persoonsgegevens van andere personen in het sociale netwerk van de cliënt dan die bedoeld in het eerste en tweede lid die noodzakelijk zijn om vast te stellen welke hulp die deze aan de cliënt bieden of kunnen bieden, voor zover deze zijn verkregen van betrokkene of van de cliënt en noodzakelijk zijn voor de uitvoering van artikel 2.3.2, 2.3.3, 2.3.5 of 2.3.6, 2.3.9, 2.3.10, 2.4.1 of 2.4.3.

4. Het college is voorts, voor zover betrokkene daarvoor zijn uitdrukkelijke toestemming heeft verleend, bevoegd persoonsgegevens van de cliënt, waaronder gegevens over gezondheid die noodzakelijk zijn voor de beoordeling van de behoefte van de cliënt aan ondersteuning van zijn participatie of zelfredzaamheid dan wel opvang of beschermd wonen, alsmede persoonsgegevens van diens echtgenoot, ouders, inwonende kinderen en andere huisgenoten die noodzakelijk zijn met het oog op een goede afstemming van te verlenen ondersteuning op hulp aan die personen, die het college heeft verkregen ten behoeve van de uitvoering van de taken die bij of krachtens de Jeugdwet, de Participatiewet en de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening aan het college zijn opgedragen, tevens te verwerken voor zover dat noodzakelijk is voor de uitvoering van artikel 2.3.2, 2.3.3, 2.3.5, 2.3.6, 2.3.9, 2.3.10, 2.4.1 of 2.4.3.

Wet maatschappelijke ondersteuning 2015

5. Het college is voorts bevoegd tot het verwerken van persoonsgegevens van de cliënt, waaronder gegevens over gezondheid die noodzakelijk zijn voor de beoordeling van diens behoefte aan ondersteuning van zijn participatie of zelfredzaamheid dan wel opvang of beschermd wonen, indien:
- a. de betrokkene daarvoor zijn uitdrukkelijke toestemming heeft verleend, de persoonsgegevens met toepassing van artikel 5.2.5, eerste en tweede lid, zijn verkregen van een zorgverzekeraar of een zorgaanbieder als bedoeld in de Zorgverzekeringswet, en noodzakelijk zijn voor de uitvoering van de artikelen 2.3.2, 2.3.3, 2.3.5, 2.3.6, 2.3.9, 2.3.10, 2.4.1 of 2.4.3; of
 - b. de persoonsgegevens met toepassing van artikel 5.2.5, derde lid, zijn verkregen van het CIZ en noodzakelijk zijn voor de uitvoering van de artikelen 2.3.2, 2.3.3, 2.3.5, 2.3.6, 2.3.9, 2.3.10, 2.4.1 of 2.4.3.
6. Het college is bevoegd tot verwerking van persoonsgegevens van de cliënt waaronder gegevens over gezondheid als bedoeld in artikel 4, onderdeel 15 van de Algemene verordening gegevensbescherming, die noodzakelijk zijn voor de uitvoering van de overeenkomst met een aanbieder tot levering van maatwerkvoorzieningen.
7. Het college is de verwerkingsverantwoordelijke voor de verwerking, bedoeld in het eerste tot en met zesde lid.
8. Het verwerken van persoonsgegevens door het college op grond van dit artikel geschiedt, voor zover het bij of krachtens algemene maatregel van bestuur aangewezen verwerkingen betreft, door het Inlichtingenbureau.
9. Indien het Inlichtingenbureau op grond van het achtste lid persoonsgegevens verwerkt, is het voor deze verwerking, in afwijking van het zevende lid, verwerkingsverantwoordelijke.

Artikel 5.1.2

1. Een aanbieder die een maatwerkvoorziening levert en een derde aan wie ten laste van een persoonsgebonden budget betalingen worden gedaan, is bevoegd tot het verwerken van persoonsgegevens van de cliënt, waaronder gegevens over gezondheid, alsmede persoonsgegevens van de mantelzorger van de cliënt met betrekking tot de hulp die deze aan de cliënt biedt of kan bieden, voor zover deze zijn verkregen van het college, van de cliënt of van de mantelzorger en noodzakelijk zijn voor:
- a. het aan de cliënt leveren van de diensten, hulpmiddelen, woningaanpassingen en andere maatregelen waartoe hij zich jegens het college dan wel de cliënt heeft verbonden;
 - b. de uitvoering van artikel 2.1.42.1.4a, 2.1.4b, of 2.1.5;
 - c. de uitoefening van het toezicht, bedoeld in artikel 6.1.
2. Een aanbieder die een algemene voorziening levert, is bevoegd tot het verwerken van de persoonsgegevens van de cliënt, voor zover deze van de cliënt zijn verkregen en noodzakelijk zijn voor:
- a. het leveren van de algemene voorziening;
 - b. de uitvoering van artikel 2.1.42.1.4a, 2.1.4b, of 2.1.5;
 - c. de uitoefening van het toezicht, bedoeld in artikel 6.1.
3. De aanbieder respectievelijk de bedoelde derde is de verwerkingsverantwoordelijke voor de verwerking, bedoeld in het eerste en tweede lid.

Wet maatschappelijke ondersteuning 2015

Artikel 5.1.3

1. Het CAK en een andere instantie als bedoeld in artikel 2.1.4b, tweede lid, zijn bevoegd tot het verwerken van persoonsgegevens van de cliënt, zijn echtgenoot, inwonende minderjarige kinderen en zijn ouders, waaronder gegevens over gezondheid die noodzakelijk zijn voor de vaststelling en inning van een bijdrage als bedoeld in artikel 2.1.4b, eerste lid, of 2.1.5, voor zover deze op grond van artikel 5.2.1, 5.2.2 of 5.2.3 zijn verkregen en noodzakelijk zijn voor de uitvoering van artikel 2.1.42.1.4a, 2.1.4b of 2.1.5.
2. Het CAK is bevoegd tot het verwerken van persoonsgegevens van de cliënt, waaronder persoonsgegevens betreffende de gezondheid die noodzakelijk zijn voor de vaststelling en inning van een bijdrage als bedoeld in artikel 2.1.4, 2.1.4a of 2.1.5 indien de betaling reeds is verricht door het Uitvoeringsinstituut werknemersverzekeringen of de Sociale verzekeringsbank op grond van artikel 57, derde lid, van de Algemene nabestaandenwet, artikel 20, tweede lid, van de Algemene ouderdomswet, artikel 39, tweede lid, van de Werkloosheidswet, artikel 57, tweede lid, van de Wet arbeidsongeschiktheidsverzekering zelfstandigen, artikel 2:55, tweede lid, en 3:47, tweede lid, van de Wet arbeidsongeschiktheidsvoorziening jonggehandicapten, artikel 30, tweede lid, van de Wet inkomensvoorziening oudere werklozen, artikel 54, tweede lid, van de Wet op de arbeidsongeschiktheidsverzekering, artikel 71, tweede lid, van de Wet werk en inkomen naar arbeidsvermogen en artikel 40, tweede lid, van de Ziektewet.
3. Het CAK is bevoegd tot het verwerken van persoonsgegevens van de cliënt of zijn echtgenoot voor de beoordeling van Onze Minister als bedoeld in artikel 2.5.4, eerste lid, waaronder persoonsgegevens betreffende de gezondheid die noodzakelijk zijn voor de uitvoering van artikel 2.5.4.
4. Het CAK respectievelijk de andere instantie is de verwerkingsverantwoordelijke voor de verwerking, bedoeld in het eerste lid en het CAK is de verwerkingsverantwoordelijke voor de verwerking, bedoeld in het tweede en derde lid.

Artikel 5.1.4

1. De Sociale verzekeringsbank is bevoegd tot het verwerken van persoonsgegevens van de cliënt, waaronder gegevens over gezondheid die noodzakelijk zijn voor het verrichten van betalingen en het budgetbeheer, bedoeld in artikel 2.6.2, voor zover deze zijn verkregen van de cliënt dan wel op grond van artikel 5.2.1, 5.2.2 of 5.2.4 en noodzakelijk zijn voor de uitvoering van de taak, bedoeld in artikel 2.6.2.
2. De Sociale verzekeringsbank is de verwerkingsverantwoordelijke voor de verwerking, bedoeld in het eerste lid.

Artikel 5.1.5

1. De toezichthoudende ambtenaren zijn bevoegd tot het verwerken van persoonsgegevens, waaronder gegevens over gezondheid van de cliënt, alsmede persoonsgegevens, waaronder bijzondere categorieën van persoonsgegevens en persoonsgegevens van strafrechtelijke aard betreffende personen die betrokken bij calamiteiten, geweld bij de verstrekking van een voorziening, huiselijk geweld of kindermishandeling, voor zover deze zijn verkregen bij de uitoefening van het toezicht, bedoeld in artikel 4.3.1, 6.1 of 6.2, en noodzakelijk zijn voor een goede uitoefening van het toezicht of het nemen van maatregelen ter handhaving van wettelijke voorschriften.
2. De toezichthoudende ambtenaren zijn de verantwoordelijken voor de verwerking, bedoeld in het eerste lid. De aanbieder en de beroepskrachten die voor hem werkzaam zijn, verstrekken bij en naar aanleiding van een melding als bedoeld in het eerste lid aan de toezichthoudende ambtenaar de gegevens, daaronder begrepen persoonsgegevens, gegevens over gezondheid en andere bijzondere categorieën van persoonsgegevens en persoonsgegevens van strafrechtelijke aard, voor zover deze voor het onderzoeken van de melding noodzakelijk zijn.

Wet maatschappelijke ondersteuning 2015

Artikel 5.1.6

1. Veilig Thuis is bevoegd tot het verwerken van persoonsgegevens ten behoeve van de goede vervulling van de taken, bedoeld in 4.1.1, tweede en derde lid. Veilig Thuis is de verwerkingsverantwoordelijke voor deze verwerking.
2. Veilig Thuis is bevoegd persoonsgegevens, waaronder gegevens over gezondheid, persoonsgegevens waaruit ras of etnische afkomst, politieke opvattingen, religieuze of levensbeschouwelijke overtuigingen blijken, gegevens met betrekking tot iemands seksueel gedrag of seksuele gerichtheid en persoonsgegevens van strafrechtelijke aard, te verwerken van personen die betrokken zijn bij huiselijk geweld of kindermishandeling, indien uit een melding redelijkerwijs een vermoeden van huiselijk geweld of kindermishandeling kan worden afgeleid en de verwerking noodzakelijk is te achten voor de uitoefening van de taken, bedoeld in artikel 4.1.1, tweede lid.
3. Bij de uitvoering van artikel 4.1.1, derde lid, kan Veilig Thuis persoonsgegevens, waaronder gegevens over gezondheid en andere bijzondere categorieën van persoonsgegevens en persoonsgegevens van strafrechtelijke aard, verwerken tijdens een elektronisch gesprek, voor zover deze uit eigen beweging door degene die advies vraagt worden meegedeeld.

Artikel 5.1.7

1. Bij het voeren van een telefonisch of elektronisch gesprek als bedoeld in artikel 3a.1.2., onderdeel a, worden IP-adres en telefoonnummer van deze persoon verwerkt, voor zover deze noodzakelijk zijn om:
 - a. het contact tot stand te brengen tussen de persoon en degene die met deze persoon dit gesprek voert;
 - b. de bereikbaarheid te verbeteren.
2. Bij de uitvoering van de taken, bedoeld in artikel 3a.1.2, onderdeel a, kunnen persoonsgegevens, waaronder gegevens over gezondheid, andere bijzondere categorieën van persoonsgegevens en persoonsgegevens van strafrechtelijke aard, worden verwerkt tijdens een elektronisch gesprek, voor zover deze uit eigen beweging door de persoon met wie het gesprek wordt gevoerd worden meegedeeld.
3. De organisatie die de taken als bedoeld in artikel 3a.1.2, onderdeel a, uitvoert, is slechts bevoegd informatie uit een elektronisch gesprek, waarin mogelijk persoonsgegevens, waaronder bijzondere categorieën van persoonsgegevens en persoonsgegevens van strafrechtelijke aard, zijn opgenomen verder te verwerken als daarop pseudonimisering als bedoeld in artikel 4, onderdeel 5, van de Algemene Verordening gegevensbescherming is toegepast en vervolgens onafgebroken wordt gecontinueerd en voor zover dat noodzakelijk is ten behoeve van een doelmatige en doeltreffende uitvoering van deze taken.
4. Bij het in behandeling nemen van klachten kunnen persoonsgegevens, waaronder gegevens over gezondheid, andere bijzondere categorieën van persoonsgegevens en persoonsgegevens van strafrechtelijke aard van de persoon die een telefonisch of elektronisch gesprek heeft gevoerd als bedoeld in artikel 3a.1.2, onderdeel a, worden verwerkt.

Wet maatschappelijke ondersteuning 2015

§ 2. Verstrekking van persoonsgegevens

Artikel 5.2.1

1. Het college is bevoegd aan de in het tweede lid genoemde derden persoonsgegevens, waaronder gegevens over gezondheid, te verstrekken, die het college heeft verkregen:

- a. in het kader van het onderzoek, bedoeld in artikel 2.3.2, dan wel op grond van artikel 2.3.8, 2.3.9, 5.2.2, 5.2.3 of 5.2.5,
- b. ten behoeve van de taken die bij of krachtens de Jeugdwet, de Participatiewet en de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening aan het college zijn opgedragen, voor zover betrokkene het college uitdrukkelijke toestemming tot verwerking daarvan heeft verleend als bedoeld in artikel 5.1.1, vierde lid,
- c. van een zorgverzekeraar of een zorgaanbieder als bedoeld in de Zorgverzekeringswet of van het CIZ, voor zover betrokkene uitdrukkelijke toestemming heeft verleend als bedoeld in artikel 5.2.5 tot het verstrekken daarvan aan het college.

2. Het college is slechts bevoegd tot het verstrekken van de in het eerste lid bedoelde persoonsgegevens aan:

- a. de aanbieder die zich jegens het college heeft verbonden tot het leveren van de maatwerkvoorziening aan de cliënt, voor zover deze noodzakelijk zijn voor het aan de cliënt leveren van de diensten, hulpmiddelen, woningaanpassingen en andere maatregelen waartoe hij zich jegens het college dan wel de cliënt heeft verbonden;
- b. het CAK of een andere instantie als bedoeld in artikel 2.1.4b, tweede lid, voor zover deze noodzakelijk zijn voor het uitvoeren van de artikelen 2.1.4b, 2.1.5 of 2.5.4;
- c. de Sociale verzekeringsbank, voor zover deze noodzakelijk zijn voor de uitvoering van de taak, bedoeld in artikel 2.6.2;
- d. toezichthoudende ambtenaren, voor zover deze noodzakelijk zijn voor een goede uitoefening van het toezicht of het nemen van maatregelen ter handhaving van wettelijke voorschriften.

Artikel 5.2.2

De aanbieder die een maatwerkvoorziening levert en een derde aan wie ten laste van een persoonsgebonden budget betalingen worden gedaan, zijn bevoegd uit eigen beweging en desgevraagd verplicht kosteloos persoonsgegevens van de cliënt, waaronder bijzondere persoonsgegevens, te verstrekken, aan:

- a. het college, voor zover deze noodzakelijk zijn voor het uitvoeren van artikel 2.1.4, 2.1.4a, 2.1.4b, 2.1.5, 2.3.2, 2.3.9, 2.3.10 of 2.4.3 of de verantwoording van een geleverde maatwerkvoorziening;
- b. het CAK of een andere instantie als bedoeld in artikel 2.1.4, zevende lid, voor zover deze noodzakelijk zijn voor het uitvoeren van artikel 2.1.4, 2.1.4a, 2.1.4b of 2.1.5;
- c. de Sociale verzekeringsbank, voor zover deze noodzakelijk zijn voor het verrichten van betalingen en het budgetbeheer, bedoeld in artikel 2.6.2;
- d. toezichthoudende ambtenaren, voor zover deze noodzakelijk zijn voor een goede uitoefening van het toezicht of het nemen van maatregelen ter handhaving van wettelijke voorschriften.

Artikel 5.2.3

De rijksbelastingdienst is bevoegd uit eigen beweging en desgevraagd verplicht aan het college, het CAK en een andere instantie als bedoeld in artikel 2.1.4b, tweede lid, persoonsgegevens te verstrekken, voor zover deze noodzakelijk zijn voor de uitvoering van de artikelen 2.1.4b, 2.1.5 of 2.5.4.

Wet maatschappelijke ondersteuning 2015

Artikel 5.2.4

1. Het CAK en een andere instantie als bedoeld in artikel 2.1.4b, tweede lid, zijn bevoegd uit eigen beweging en desgevraagd verplicht persoonsgegevens, waaronder gegevens over gezondheid, die zijn verkregen ten behoeve van de uitvoering van de artikelen 2.1.4b, 2.1.5 of 2.5.4, te verstrekken aan het college, voor zover deze noodzakelijk zijn voor de uitvoering van de artikelen 2.1.4b, 2.1.5 of 2.5.4 door het college.
2. De Sociale verzekeringsbank is bevoegd uit eigen beweging en desgevraagd verplicht persoonsgegevens, waaronder gegevens over gezondheid, die zijn verkregen ten behoeve van de uitvoering van de taak, bedoeld in artikel 2.6.2, te verstrekken aan het college, voor zover deze noodzakelijk zijn voor de uitvoering van artikel 2.1.4, 2.1.4a, 2.1.4b, 2.1.5, 2.3.6, 2.3.9, 2.3.10 of 2.4.3 door het college.
3. Toezichthoudende ambtenaren zijn bevoegd uit eigen beweging en desgevraagd verplicht persoonsgegevens, waaronder gegevens over gezondheid, die zijn verkregen ten behoeve van de uitoefening van het toezicht, bedoeld in artikel 6.1, te verstrekken aan het college, voor zover deze noodzakelijk zijn voor de uitvoering van artikel 2.1.4, 2.1.4a, 2.1.4b, 2.1.4a, 2.1.4b, 2.1.5, 2.3.6, 2.3.9, 2.3.10 of 2.4.3 door het college.

Artikel 5.2.5

1. Een zorgverzekeraar en een zorgaanbieder als bedoeld in de Zorgverzekeringswet zijn, voor zover betrokkene daarvoor zijn uitdrukkelijke toestemming heeft verleend, bevoegd uit eigen beweging en desgevraagd verplicht aan het college kosteloos persoonsgegevens, waaronder gegevens over gezondheid, te verstrekken van een verzekerde ingevolge die wet, die zorg als omschreven in die wet ontvangt of heeft ontvangen en in aanvulling of in aansluiting daarop aangewezen is of kan zijn op een maatwerkvoorziening, voor zover deze noodzakelijk zijn voor de uitvoering van artikel 2.3.2, 2.3.3, 2.3.5, 2.3.6, 2.3.9, 2.3.10.
2. Het college is, voor zover betrokkene daarvoor zijn uitdrukkelijke toestemming heeft verleend, bevoegd uit eigen beweging en desgevraagd verplicht aan een zorgverzekeraar en een zorgaanbieder als bedoeld in de Zorgverzekeringswet kosteloos persoonsgegevens te verstrekken van een cliënt, voor zover die persoonsgegevens voor de uitvoering van de taken die bij of krachtens de Zorgverzekeringswet aan de zorgverzekeraar of de zorgaanbieder zijn opgedragen, noodzakelijk zijn.
3. Het CIZ is bevoegd uit eigen beweging en desgevraagd verplicht aan het college mede te delen dat een indicatiebesluit is afgegeven waarin is vastgesteld dat een persoon is aangewezen op zorg op grond van de Wet langdurige zorg, voor zover dit noodzakelijk is voor de uitvoering van artikel 2.3.2, 2.3.3, 2.3.5 of 2.3.6, 2.3.9, of 2.3.10.

Artikel 5.2.5a

1. Verstrekking van persoonsgegevens door of aan het college geschiedt, voor zover het bij of krachtens algemene maatregel van bestuur aangewezen verstrekkingen betreft, door tussenkomst van het Inlichtingenbureau.
2. Indien het Inlichtingenbureau op grond van het eerste lid persoonsgegevens verwerkt, is het voor deze verwerking verwerkingsverantwoordelijke.

Wet maatschappelijke ondersteuning 2015

Artikel 5.2.6

Derden die beroepshalve beschikken over inlichtingen die noodzakelijk kunnen worden geacht om een situatie van huiselijk geweld of kindermishandeling te beëindigen of een redelijk vermoeden daarvan te onderzoeken, kunnen aan Veilig Thuis deze inlichtingen desgevraagd of uit eigen beweging verstrekken zonder toestemming van degene die het betreft en indien nodig met doorbreking van de plicht tot geheimhouding op grond van een wettelijk voorschrift of op grond van hun ambt of beroep.

Artikel 5.2.7

1. Bij of krachtens algemene maatregel van bestuur kan worden bepaald op welke wijze persoonsgegevens worden verwerkt, de technische standaarden voor verwerking daaronder begrepen.
2. Bij of krachtens algemene maatregel van bestuur kan, op voordracht van Onze Minister, mede namens Onze Minister voor Rechtsbescherming, worden bepaald aan welke beveiligingseisen de in dit hoofdstuk bedoelde verwerking van persoonsgegevens voldoet.

Artikel 5.2.8

De cliënt verstrekt de aanbieder die een maatwerkvoorziening levert, een document als bedoeld in artikel 1 van de Wet op de identificatieplicht ter inzage waarmee zijn identiteit kan worden vastgesteld.

Artikel 5.2.9

1. Het college, het Inlichtingenbureau, een aanbieder en een derde aan wie ten laste van een persoonsgebonden budget betalingen worden gedaan, het CAK, een andere instantie als bedoeld in artikel 2.1.4b, tweede lid, de Sociale verzekeringsbank, de toezichthoudende ambtenaren en een zorgverzekeraar of een zorgaanbieder als bedoeld in de Zorgverzekeringswet gebruiken het burgerservicenummer van een persoon bij het verstrekken van persoonsgegevens als bedoeld in de artikelen 5.2.1 tot en met 5.2.5 met het doel te waarborgen dat de in het kader van de uitvoering van deze wet te verwerken persoonsgegevens op die persoon betrekking hebben.
2. Veilig Thuis gebruikt het burgerservicenummer van een persoon met het doel te waarborgen dat de in het kader van de uitvoering van deze wet te verwerken persoonsgegevens op die persoon betrekking hebben.
3. De in het eerste en tweede lid bedoelde instanties en personen stellen, met uitzondering van het Inlichtingenbureau, het burgerservicenummer van betrokkene vast wanneer zij voor de eerste maal contact met betrokkene hebben in het kader van de uitvoering van deze wet en de daarop berustende bepalingen.
4. Teneinde het burgerservicenummer van een persoon vast te stellen worden het nummerregister en de voorzieningen, bedoeld in artikel 3, eerste lid, onderdelen b en d, van de Wet algemene bepalingen burgerservicenummer geraadpleegd.
5. De raadpleging kan achterwege gelaten worden, indien:
 - a. het burgerservicenummer is verstrekt door een andere gebruiker als bedoeld in artikel 1 van de Wet algemene bepalingen burgerservicenummer die bij of krachtens wet gehouden is het burgerservicenummer van betrokkene vast te stellen aan de hand van het nummerregister en de voorzieningen, bedoeld in artikel 3, eerste lid, onderdelen b en d, van de Wet algemene bepalingen burgerservicenummer, of
 - b. het burgerservicenummer is verkregen uit de basisregistratie personen, bedoeld in artikel 1.2 van de Wet basisregistratie personen.
6. Indien aan een persoon geen burgerservicenummer is toegekend:
 - a. nemen de in het eerste en tweede lid bedoelde instanties en personen in ieder geval de volgende gegevens van betrokkene in hun administratie op:
 - 1°. achternaam;
 - 2°. voornamen;
 - 3°. geboortedatum, en
 - 4°. postcode en huisnummer van het woonadres, en
 - b. vermelden de in het eerste en tweede lid bedoelde instanties en personen de gegevens, bedoeld in onderdeel a, bij het verstrekken van persoonsgegevens met betrekking tot de uitvoering van hun taken.

Wet maatschappelijke ondersteuning 2015

7. Bij ministeriële regeling wordt bepaald aan welke beveiligingseisen de gegevensverwerking, bedoeld in het eerste tot en met zesde lid voldoet.

8. De in het eerste en tweede lid bedoelde instanties en personen kunnen van het derde tot en met zesde lid afwijken voor zolang dit noodzakelijk is met betrekking tot spoedeisende gevallen. In zodanig geval is het bepaalde krachtens het zevende lid niet van toepassing.

§ 3. Rechten van de betrokkene

Artikel 5.3.1

1. Indien aan Veilig Thuis bij de uitoefening van de taken, bedoeld in artikel 4.1.1, tweede lid, persoonsgegevens worden verstrekt door een ander dan betrokkene, brengt Veilig Thuis betrokkene hiervan zo spoedig mogelijk, doch in ieder geval binnen vier weken na het moment van vastlegging van de hem betreffende gegevens, op de hoogte.

2. De in het eerste lid genoemde termijn kan door Veilig Thuis telkens met ten hoogste twee weken worden verlengd, voor zover dit noodzakelijk is voor de uitoefening van de taken, bedoeld in artikel 4.1.1, tweede lid, en dit noodzakelijk kan worden geacht om een situatie van huiselijk geweld of kindermishandeling te beëindigen of een redelijk vermoeden daarvan te onderzoeken.

3. Gelet op artikel 41, eerste lid, aanhef en onderdeel i, van de Uitvoeringswet Algemene verordening gegevensbescherming kan Veilig Thuis inzage of verstrekking als bedoeld in artikel 15 van de Algemene verordening gegevensbescherming, bedoeld in dat artikel, aan de betrokkene achterwege laten voor zover dit noodzakelijk kan worden geacht om een situatie van huiselijk geweld of kindermishandeling te beëindigen of een redelijk vermoeden daarvan te onderzoeken.

4. Bij algemene maatregel van bestuur kunnen regels worden gesteld omtrent de gevallen waarin het bekendmaken van de identiteit van de persoon die het huiselijk geweld of kindermishandeling of het vermoeden daarvan heeft gemeld of van de persoon van wie informatie in het kader van het onderzoek is verkregen, achterwege kan blijven.

Wet maatschappelijke ondersteuning 2015

Artikel 5.3.2

1. Het college, het Inlichtingenbureau, een aanbieder, een derde aan wie ten laste van een persoonsgebonden budget betalingen worden gedaan, het CAK en een andere instantie als bedoeld in artikel 2.1.4b, tweede lid, de Sociale verzekeringsbank, toezichthoudende ambtenaren en Veilig Thuis verstrekken aan een betrokkene desgevraagd zo spoedig mogelijk inzage in en afschrift van de bescheiden waarover zij met betrekking tot die betrokkene beschikken.
2. Inzage in of afschrift van de bescheiden wordt aan betrokkene geweigerd, indien deze:
 - a. jonger dan twaalf jaren is, of
 - b. de leeftijd van twaalf jaren heeft bereikt en niet in staat kan worden geacht tot een redelijke waardering van zijn belangen ter zake.
3. Indien betrokkene jonger is dan zestien jaren, of de leeftijd van zestien jaar heeft bereikt en niet in staat kan worden geacht tot een redelijke waardering van zijn belangen ter zake, worden desgevraagd aan de wettelijke vertegenwoordiger inlichtingen dan wel inzage in of afschrift van de bescheiden verstrekt, tenzij het belang van betrokkene zich daartegen verzet.
4. Inlichtingen over, inzage in of afschrift van de bescheiden kan worden geweigerd, voor zover de persoonlijke levenssfeer van een ander dan betrokkene daardoor zou worden geschaad dan wel dit noodzakelijk is voor de uitoefening van de taken, bedoeld in artikel 4.1.1, tweede lid, of om een situatie van huiselijk geweld of kindermishandeling te beëindigen dan wel een redelijk vermoeden daarvan te onderzoeken.
5. De persoon van wie de gegevens zijn opgeslagen, heeft het recht te verzoeken de gegevens te laten corrigeren.

Artikel 5.3.3

1. Onverminderd het bij of krachtens de wet bepaalde, verstrekken het college, het Inlichtingenbureau, een aanbieder, een derde aan wie ten laste van een persoonsgebonden budget betalingen worden gedaan, het CAK en een andere instantie als bedoeld in artikel 2.1.4b, tweede lid, de Sociale verzekeringsbank, toezichthoudende ambtenaren en Veilig Thuis aan anderen dan de betrokkene geen inlichtingen over betrokkene, dan wel inzage in of afschrift van de bescheiden dan met toestemming van betrokkene.
2. Indien betrokkene minderjarig is, is in plaats van diens toestemming de toestemming van zijn wettelijke vertegenwoordiger vereist, indien hij:
 - a. jonger is dan twaalf jaren, of
 - b. de leeftijd van twaalf jaren heeft bereikt en niet in staat kan worden geacht tot een redelijke waardering van zijn belangen ter zake.
3. Onder anderen dan betrokkene zijn niet begrepen degenen van wie beroepshalve de medewerking vereist is bij de uitvoering van de taken van het college, een aanbieder, een derde aan wie ten laste van een persoonsgebonden budget betalingen worden gedaan, het CAK en een andere instantie als bedoeld in artikel 2.1.4b, tweede lid, de Sociale verzekeringsbank, toezichthoudende ambtenaren en Veilig Thuis.
4. Bij regeling van Onze Minister, voor zover nodig in overeenstemming met Onze Minister voor Rechtsbescherming, kunnen regels worden gesteld over de wijze waarop een Veilig Thuis-organisatie gegevens verwerkt en over de uitwisseling van gegevens tussen een Veilig Thuis-organisatie en andere Veilig Thuis-organisaties en met de raad voor de kinderscherming, jeugdhulpaanbieders en gecertificeerde instellingen als bedoeld in artikel 1.1 van de Jeugdwet.

Wet maatschappelijke ondersteuning 2015

Artikel 5.3.4

1. Onverminderd artikel 5.3.5 bewaren het college, het Inlichtingenbureau, een aanbieder, een derde aan wie ten laste van een persoonsgebonden budget betalingen worden gedaan, het CAK en een andere instantie als bedoeld in artikel 2.1.4b, tweede lid, de Sociale verzekeringsbank en toezichthoudende ambtenaren de persoonsgegevens die zij op grond van deze wet met betrekking tot een betrokkene onder zich hebben, gedurende vijftien jaren, te rekenen vanaf het tijdstip waarop de laatste wijziging van die persoonsgegevens is vastgelegd, of zoveel langer als redelijkerwijs in verband met een zorgvuldige uitvoering van hun taken op grond van deze wet noodzakelijk is.

2. Onverminderd het bepaalde in artikel 5.3.5 bewaart Veilig Thuis de persoonsgegevens die het in verband met de uitoefening van de taken, bedoeld in artikel 4.1.1, tweede lid, met betrekking tot een betrokkene onder zich heeft, gedurende twintig jaren, te rekenen vanaf het tijdstip waarop de laatste wijziging van die persoonsgegevens is vastgelegd, of zoveel langer als redelijkerwijs in verband met een zorgvuldige uitvoering van zijn taken op grond van deze wet noodzakelijk is.

Artikel 5.3.5

1. Het college, het Inlichtingenbureau, een aanbieder, een derde aan wie ten laste van een persoonsgebonden budget betalingen worden gedaan, het CAK en een andere instantie als bedoeld in artikel 2.1.4b, tweede lid, de Sociale verzekeringsbank, toezichthoudende ambtenaren en Veilig Thuis vernietigen de persoonsgegevens die zij op grond van deze wet met betrekking tot een betrokkene onder zich hebben, binnen drie maanden na een daartoe strekkend schriftelijk verzoek van degene op wie de persoonsgegevens betrekking hebben.

2. Het eerste lid geldt niet voor zover het verzoek persoonsgegeven betreft waarvan redelijkerwijs aannemelijk is dat de bewaring van aanmerkelijk belang is voor een ander dan de verzoeker alsmede voor zover het bepaalde bij of krachtens de wet zich tegen vernietiging verzet.

3. Het verzoek wordt niet ingewilligd indien het gedaan is door iemand die:

- a. jonger is dan twaalf jaar, of
- b. minderjarig is en de leeftijd van twaalf jaar heeft bereikt en niet in staat kan worden geacht tot een redelijke waardering van zijn belangen ter zake.

4. In de gevallen, bedoeld in het derde lid, kan het verzoek door een wettelijke vertegenwoordiger worden gedaan.

Artikel 5.3.6

1. In afwijking van artikel 5.3.3, eerste lid, kunnen zonder toestemming van de betrokkene ten behoeve van statistiek of wetenschappelijk onderzoek op het gebied van de volksgezondheid, opgroei- en opvoedingsproblemen, psychische problemen en stoornissen, kinderscherming of jeugdreclassering aan een ander desgevraagd inlichtingen over de betrokkene of inzage in het dossier worden verstrekt indien:

- a. het vragen van toestemming in redelijkheid niet mogelijk is en met betrekking tot de uitvoering van het onderzoek is voorzien in zodanige waarborgen, dat de persoonlijke levenssfeer van de betrokkene niet onevenredig wordt geschaad, of
- b. het vragen van toestemming, gelet op de aard en het doel van het onderzoek, in redelijkheid niet kan worden verlangd en de gegevens in zodanige vorm worden verstrekt dat herleiding tot individuele natuurlijke personen redelijkerwijs wordt voorkomen.

2. Verstrekking overeenkomstig het eerste lid is slechts mogelijk indien:

- a. het onderzoek een algemeen belang dient,
- b. het onderzoek niet zonder de desbetreffende gegevens kan worden uitgevoerd, en
- c. voor zover de betrokkene tegen een verstrekking niet uitdrukkelijk bezwaar heeft gemaakt.

3. Bij een verstrekking overeenkomstig het eerste lid wordt daarvan aantekening gehouden in het dossier.

Wet maatschappelijke ondersteuning 2015

§ 4. Gegevens ten behoeve van integrale dienstverlening

Artikel 5.4.1

1. Het college stemt de wijze waarop het de taken op grond van deze wet uitvoert af met zorgverzekeraars als bedoeld in de Zorgverzekeringswet, met het oog op de wettelijke taken van die laatsten.
2. Het college en zorgverzekeraars maken afspraken over beleid ten aanzien van maatschappelijke ondersteuning, publieke gezondheid, zorg, jeugdzorg, welzijn en preventie, teneinde te komen tot een integrale dienstverlening aan cliënten en verzekerden.
3. Bij of krachtens algemene maatregel van bestuur worden regels gesteld omtrent de wijze van totstandkoming van de afspraken, bedoeld in het tweede lid.
4. Het college en aanbieders verstrekken aan zorgverzekeraars als bedoeld in de Zorgverzekeringswet uit eigen beweging en desgevraagd kosteloos de gegevens die noodzakelijk zijn voor de uitvoering van de afspraken, bedoeld in het eerste lid.
5. Bij of krachtens algemene maatregel van bestuur kan worden bepaald dat overleg omtrent afspraken, bedoeld in het tweede lid, ook plaatsvindt met andere organisaties en instanties dan genoemd in het eerste lid, en kan worden bepaald dat het vierde lid ook van toepassing is ten aanzien van die organisaties en instanties.
6. Bij algemene maatregel van bestuur kunnen regels worden gesteld omtrent de inhoud van de in het vierde lid bedoelde gegevens en standaardisering van de wijze waarop de gegevens worden verstrekt.

Hoofdstuk 6. Toezicht en handhaving

Artikel 6.1

1. Het college wijst personen aan die belast zijn met het houden van toezicht op de naleving van het bepaalde bij of krachtens deze wet.
2. De aan de toezichthoudende ambtenaren toekomende bevoegdheden, bedoeld in de artikelen 5:16 en 5:17 van de Algemene wet bestuursrecht, hebben mede betrekking op dossiers.
3. Voor zover de betrokken beroepsbeoefenaar uit hoofde van ambt, beroep of wettelijk voorschrift tot geheimhouding van het dossier verplicht is, kan de beroepsbeoefenaar deze verplichting, in afwijking van artikel 5:20, tweede lid, van de Algemene wet bestuursrecht, niet inroepen tegenover de toezichthoudende ambtenaren. Op deze ambtenaren rust dezelfde geheimhoudingsplicht als op de betrokken beroepsbeoefenaar, onverminderd artikel 5.2.4.

Artikel 6.2

1. De ambtenaren van de Inspectie gezondheidszorg en jeugd dienen de toezichthoudende ambtenaren, bedoeld in artikel 6.1, desgevraagd van advies inzake het houden van toezicht en inzake de handhaving van de bij of krachtens deze wet gestelde regels.
2. De in het eerste lid bedoelde ambtenaren rapporteren jaarlijks aan Onze Minister omtrent de uitvoering van het toezicht op de naleving van het bepaalde bij of krachtens deze wet door de toezichthoudende ambtenaren, bedoeld in artikel 6.1, en de effecten daarvan op het niveau van de maatschappelijke ondersteuning.

Wet maatschappelijke ondersteuning 2015

Hoofdstuk 7. Wijziging andere wetten

Artikel 7.1	[Wijzigd de Wet medezeggenschap cliënten zorginstellingen.]
Artikel 7.2	Op procedures inzake de naleving van de Wet medezeggenschap cliënten zorginstellingen, aangevangen voor inwerkingtreding van artikel 7.1, blijft die wet van toepassing.
Artikel 7.3	[Wijzigd de Wet klachtrecht cliënten zorgsector.]
Artikel 7.4	1. Op klachten, voor inwerkingtreding van artikel 7.3 ingediend bij een klachtencommissie als bedoeld in artikel 2 van de Wet klachtrecht cliënten zorgsector, blijft die wet van toepassing. 2. De artikelen 3 tot en met 3b van de Wet klachtrecht cliënten zorgsector blijven van toepassing op gedragingen van een zorgaanbieder die hebben plaatsgevonden voor inwerkingtreding van artikel 7.3.
Artikel 7.5	[Wijzigd de Kwaliteitswet zorginstellingen.]
Artikel 7.6	De artikelen 8 tot en met 10 van de Kwaliteitswet zorginstellingen blijven van toepassing op gedragingen van een zorgaanbieder die hebben plaatsgevonden voor inwerkingtreding van artikel 7.5.
Artikel 7.7	[Wijzigd de Beginselenwet justitiële jeugdinrichtingen.]
Artikel 7.8	[Wijzigd de Beginselenwet verpleging ter beschikking gestelden.]
Artikel 7.9	[Wijzigd de Penitentiaire beginselenwet.]
Artikel 7.10	[Wijzigd de Wet Centraal Orgaan opvang asielzoekers.]
Artikel 7.11	[Wijzigd de Leerplichtwet 1969.]
Artikel 7.12	[Wijzigd de Wet educatie en beroepsonderwijs.]
Artikel 7.13	[Wijzigd de Wet op de expertisecentra.]
Artikel 7.14	[Wijzigd de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek.]
Artikel 7.15	[Wijzigd de Wet op het primair onderwijs.]
Artikel 7.16	[Wijzigd de Wet op het voortgezet onderwijs.]
Artikel 7.17	[Wijzigd de Wet kinderopvang en kwaliteitseisen peuterspeelzalen.]
Artikel 7.18	[Wijzigd de Wet op de beroepen in de individuele gezondheidszorg.]
Artikel 7.19	[Wijzigd de Jeugdwet.]
Artikel 7.20	[Wijzigd de Wijzigingswet Zorgverzekeringwet en Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten (bijdragen bij inkomstenderving ten gevolge van verlenen medisch noodzakelijke zorg aan bepaalde groepen vreemdelingen, en verzekering bepaalde groepen minderjarige vreemdelingen).]
Artikel 7.21	[Wijzigd de Wet forensische zorg (Kst. 32 398).]
Artikel 7.22	[Wijzigd de Algemene wet bestuursrecht.]
Artikel 7.23	[Wijzigd de Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten.]
Artikel 7.24	[Wijzigd de Gemeentewet.]
Artikel 7.25	[Wijzigd de Werkloosheidswet.]
Artikel 7.26	[Wijzigd de Wet basisregistratie personen.]
Artikel 7.27	[Wijzigd de Wet inkomstenbelasting 2001.]
Artikel 7.28	[Wijzigd de Wet marktordening gezondheidszorg.]
Artikel 7.29	[Wijzigd de Participatiewet.]
Artikel 7.30	[Wijzigd de Wet werk en inkomen naar arbeidsvermogen.]

Wet maatschappelijke ondersteuning 2015

Artikel 7.31	[Wijzigd de Woningwet.]
Artikel 7.33	[Wijzigd het Burgerlijk Wetboek Boek 6.]
Artikel 7.34	[Wijzigd de Wet kwaliteit, klachten en geschillen.]
Artikel 7.35	[Wijzigd de Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg (Kst. 32 399.)]
Artikel 7.36	[Wijzigd de Wet op de omzetbelasting 1968.]
Artikel 7.37	[Wijzigd de Zorgverzekeringswet.]

Wet maatschappelijke ondersteuning 2015

Hoofdstuk 8. Invoerings- en slotbepalingen

Artikel 8.1

1. De aanspraken op zorg, bedoeld in artikel 6, eerste lid, van de Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten omvatten met ingang van de eerste dag van het kalenderjaar na dat waarin enig artikel van deze wet in werking is getreden, niet:
- a. persoonlijke verzorging als omschreven in artikel 4 van het Besluit zorgaanspraken AWBZ, anders dan in verband met een somatische of psychogeriatrische aandoening of beperking of een lichamelijke beperking, voor zover niet tevens aanspraak bestaat op verblijf als omschreven in artikel 9 van dat besluit,
 - b. begeleiding als omschreven in artikel 6 van het Besluit zorgaanspraken AWBZ, voor zover niet tevens aanspraak bestaat op verblijf als omschreven in artikel 9 van dat besluit,
 - c. verblijf in een instelling met samenhangende zorg voor een persoon met een psychiatrische aandoening of beperking als bedoeld in artikel 9 van het Besluit zorgaanspraken AWBZ,
 - d. kortdurend verblijf als omschreven in artikel 9a van het Besluit zorgaanspraken AWBZ en
 - e. vervoer als bedoeld in artikel 10 van het Besluit zorgaanspraken AWBZ naar een instelling ten behoeve van het ontvangen van begeleiding als bedoeld in artikel 6 van dat besluit, voor zover niet tevens aanspraak bestaat op verblijf als omschreven in artikel 9 van dat besluit;
 - f. doventolkzorg bij het voeren van een gesprek in de leefsituatie als bedoeld in artikel 12 van het Besluit zorgaanspraken AWBZ.

2. Onverminderd het eerste lid besluit het indicatieorgaan, bedoeld in artikel 9b, eerste lid, van de Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten zo spoedig mogelijk op aanvragen met betrekking tot zorg als bedoeld in het eerste lid, onderdelen a tot en met e, die zijn ingediend voor het in het eerste lid bedoelde tijdstip.

Artikel 8.2

Met betrekking tot een verzekerde in de zin van de Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten aan wie een indicatiebesluit is afgegeven waarin is vastgesteld dat hij is aangewezen op zorg als bedoeld in artikel 8.1, eerste lid, onderdelen a, b, c, d en e, verstrekken het indicatieorgaan, bedoeld in artikel 9b, eerste lid, van de Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten, en de zorgverzekeraar, bedoeld in artikel 1, onderscheidenlijk de rechtspersoon, bedoeld in artikel 40 van die wet, zo spoedig mogelijk aan het college van de gemeente waarvan betrokkene ingezetene is, gegevens omtrent de inhoud van:

- a. het indicatiebesluit, met inbegrip van het daarin opgenomen burgerservicenummer, waarin ten aanzien van betrokkene is vastgesteld dat deze is aangewezen op zorg als bedoeld in artikel 8.1;
- b. de grondslag waarop het indicatiebesluit berust;
- c. de aard, inhoud en omvang van de zorg die betrokkene ontvangt en de zorgaanbieder van wie hij de zorg ontvangt dan wel, indien aan betrokkene subsidie wordt verstrekt als bedoeld in artikel 44, eerste lid, onderdeel b, van de Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten, en gegevens omtrent het bedrag van de subsidie en degene die hem de zorg verleent.

Wet maatschappelijke ondersteuning 2015

Artikel 8.3

1. Indien voor een verzekerde in de zin van de Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten een indicatiebesluit is afgegeven waarin is vastgesteld dat hij is aangewezen op zorg als bedoeld in artikel 8.1, eerste lid, onderdelen a, b, d en e, heeft belanghebbende met ingang van de eerste dag van het kalenderjaar na dat waarin enig artikel van deze wet in werking is getreden, jegens het college van de gemeente waarvan hij ingezetene is, de rechten en verplichtingen met betrekking tot het tot gelding brengen van de aanspraak op zorg die aan het indicatiebesluit waren verbonden, gedurende de looptijd van het indicatiebesluit, doch ten hoogste tot de eerste dag van het tweede kalenderjaar na dat waarin enig artikel van deze wet in werking is getreden.
2. Indien de uit een indicatiebesluit als bedoeld in het eerste lid voortvloeiende aanspraak op zorg op de eerste dag van het kalenderjaar na dat waarin enig artikel van deze wet in werking is getreden, nog niet tot gelding is gebracht, kan betrokkene de aanspraak in afwijking van het eerste lid slechts tot gelding brengen nadat hij het college van de gemeente waarvan hij ingezetene is, in de gelegenheid heeft gesteld zijn zienswijze ter zake kenbaar te maken.
3. Indien aan een verzekerde als bedoeld in het eerste lid tot de eerste dag van het kalenderjaar na dat waarin enig artikel van deze wet in werking is getreden, op grond van het bepaalde bij of krachtens artikel 44, eerste lid, onderdeel b, van de Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten, een persoonsgebonden budget werd verstrekt, heeft belanghebbende met ingang van die dag jegens het college van de gemeente waarvan hij ingezetene is, recht op een persoonsgebonden budget overeenkomstig het bepaalde bij of krachtens genoemd artikelonderdeel, gedurende de looptijd van het indicatiebesluit, doch ten hoogste tot de eerste dag van het tweede kalenderjaar na dat waarin enig artikel van deze wet in werking is getreden.
4. Indien ten aanzien van een verzekerde in de zin van de Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten door of namens de zorgverzekeraar, bedoeld in artikel 1, onderscheidenlijk de rechtspersoon, bedoeld in artikel 40 van die wet, een besluit is genomen als bedoeld in artikel 8.2, tweede lid, heeft belanghebbende met ingang van de eerste dag van het kalenderjaar na dat waarin enig artikel van deze wet in werking is getreden, jegens het college van de gemeente waarvan hij ingezetene is, de rechten en verplichtingen met betrekking tot het tot gelding brengen van de aanspraak op zorg die aan dat besluit waren verbonden, gedurende de looptijd van dat besluit, doch ten hoogste tot de eerste dag van het tweede kalenderjaar na dat waarin enig artikel van deze wet in werking is getreden.
5. Voor de toepassing van het eerste tot en met vierde lid, treedt het college in de plaats van de zorgverzekeraar, bedoeld in artikel 1 van de Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten, onderscheidenlijk de rechtspersoon, bedoeld in artikel 40 van die wet.
6. Voor de toepassing van het eerste tot en met vierde lid, is betrokkene een bijdrage in de kosten van de zorg aan het college verschuldigd. Bij algemene maatregel van bestuur worden regels gesteld met betrekking tot deze bijdrage, waaronder in ieder geval regels overeenkomstig de regels die zijn gesteld over de bijdrage, bedoeld in hoofdstuk 2, paragraaf 1, van deze wet ten aanzien van de hoogte en invordering van die bijdrage. Artikel 2.3.8 is van overeenkomstige toepassing.

Wet maatschappelijke ondersteuning 2015

7. Indien een in het buitenland wonende persoon op het tijdstip van inwerkingtreding van enig artikel van deze wet op grond van artikel 3.1.2 van de Invoerings- en aanpassingswet Zorgverzekeringswet aanspraak heeft op een vergoeding dan wel op grond van artikel 1.22 van het Aanpassingsbesluit Zorgverzekeringswet aanspraak heeft op een uitkering ter zake van de kosten van zorg als bedoeld in artikel 8.1, behoudt die persoon jegens het Zorginstituut Nederland, bedoeld in artikel 58 van de Zorgverzekeringswet die aanspraak gedurende de looptijd van het indicatiebesluit, doch ten hoogste tot de eerste dag van het tweede kalenderjaar na dat waarin enig artikel van deze wet in werking is getreden.

8. Het eerste tot en met zesde lid zijn van overeenkomstige toepassing ten aanzien van een persoon die in het buitenland woont of verblijft en die in geval van behoefte aan zorg hetzij krachtens de Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten, hetzij met toepassing van een verordening van de Raad van de Europese Gemeenschappen dan wel met toepassing van zodanige verordening krachtens de overeenkomst betreffende de Europese Economische Ruimte of een verdrag inzake sociale zekerheid aanspraak heeft op zorg als bedoeld in artikel 8.1, eerste lid, onderdelen a, b, d of e, of vergoeding van de kosten daarvan, met dien verstande dat:

- a. voor de overeenkomstige toepassing van het eerste, derde en vierde lid in plaats van «verzekerde» telkens wordt gelezen: persoon;
- b. voor de overeenkomstige toepassing van het eerste tot en met vierde lid in plaats van «het college van de gemeente waarvan hij ingezetene is» telkens wordt gelezen: het Zorginstituut Nederland; en
- c. voor de overeenkomstige toepassing van het vijfde en zesde lid in plaats van «het college» telkens wordt gelezen: het Zorginstituut Nederland.

9. De vergoedingen en uitkeringen, bedoeld in het zevende en achtste lid, komen ten laste van het Fonds langdurige zorg, bedoeld in artikel 89 van de Wet financiering sociale verzekeringen.

Artikel 8.4

1. Indien voor een verzekerde in de zin van de Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten een indicatiebesluit is afgegeven waarin is vastgesteld dat hij is aangewezen op zorg als bedoeld in artikel 8.1, onderdeel c, heeft belanghebbende met ingang van de eerste dag van het kalenderjaar na dat waarin enig artikel van deze wet in werking is getreden, jegens het college van de gemeente waarvan hij ingezetene is, de rechten en verplichtingen met betrekking tot het tot gelding brengen van de aanspraak op zorg die aan het indicatiebesluit waren verbonden, gedurende de looptijd van het indicatiebesluit, doch ten hoogste tot een bij koninklijk besluit vast te stellen tijdstip dat niet eerder is gelegen dan de eerste dag van het zesde kalenderjaar na dat waarin enig artikel van deze wet in werking is getreden.

2. Artikel 8.3, tweede, derde en vijfde tot en met zevende lid, is van overeenkomstige toepassing.

Wet maatschappelijke ondersteuning 2015

Artikel 8.5

De Wet marktordening gezondheidszorg is niet van toepassing op handelingen op het gebied van de individuele gezondheidszorg als bedoeld in artikel 1 van de Wet op de beroepen in de individuele gezondheidszorg, voor zover uitgevoerd, al dan niet onder eigen verantwoordelijkheid, door personen, ingeschreven in een register als bedoeld in artikel 3 van die wet of door personen als bedoeld in artikel 34 van die wet, die deel uitmaken van zorg die:

- a. op grond van de artikelen 8.3, eerste of vierde lid, of 8.4, eerste lid, aan een belanghebbende wordt geleverd;
- b. door derden wordt geleverd aan een belanghebbende, aan wie op grond van artikel 8.3, derde lid, een persoonsgebonden budget wordt verstrekt.

Artikel 8.6

1. Nadat het indicatieorgaan, bedoeld in artikel 9b, eerste lid, van de Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten, en de zorgverzekeraar, bedoeld in artikel 1, onderscheidenlijk de rechtspersoon, bedoeld in artikel 40 van die wet, de in artikel 8.2 genoemde gegevens hebben verstrekt aan het college van de gemeente waarvan betrokkene ingezetene is, voert het college, met overeenkomstige toepassing van artikel 2.3.2, tweede tot en met achtste lid, zonder melding als bedoeld in artikel 2.3.2, eerste lid, het in dat artikel bedoelde onderzoek uit op een zodanig tijdstip dat betrokkene tijdig voor het tijdstip waarop hij niet langer op grond van artikel 8.3, eerste of derde lid, of artikel 8.4, eerste lid, aanspraak zal hebben op de in die gegevens omschreven zorg onderscheidenlijk de in die gegevens omschreven subsidie, een aanvraag kan doen voor een maatwerkvoorziening als bedoeld in artikel 2.3.5. eerste lid.

2. Nadat de zorgverzekeraar, bedoeld in artikel 1, onderscheidenlijk de rechtspersoon, bedoeld in artikel 40 van de Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten, de in artikel 8.2, tweede lid, bedoelde gegevens heeft verstrekt aan het college van de gemeente waarvan betrokkene ingezetene is, voert het college, met overeenkomstige toepassing van artikel 2.3.2, tweede tot en met achtste lid, zonder melding als bedoeld in artikel 2.3.2, eerste lid, het in dat artikel bedoelde onderzoek uit op een zodanig tijdstip dat betrokkene tijdig voor het tijdstip waarop hij niet langer op grond van artikel 8.3, vierde lid, aanspraak zal hebben op de in die gegevens omschreven zorg, een aanvraag kan doen voor een maatwerkvoorziening als bedoeld in artikel 2.3.5. eerste lid.

Artikel 8.6a

Artikel 2.3.5, zesde lid, geldt tot een bij koninklijk besluit vast te stellen tijdstip niet voor daar bedoelde cliënten:

- a. die thuis wonen en een maatwerkvoorziening inhoudende een hulpmiddel of een woningaanpassing hebben aangevraagd;
- b. die zonder behandeling in een instelling verblijven en een maatwerkvoorziening inhoudende een hulpmiddel ter verbetering van hun mobiliteit hebben aangevraagd;
- c. die hun recht op zorg tot gelding brengen met een modulair pakket thuis en een maatwerkvoorziening inhoudende het schoonhouden van hun woonruimte hebben aangevraagd.

Wet maatschappelijke ondersteuning 2015

Artikel 8.7

1. De gemeenteraad stelt het beleidsplan, bedoeld in artikel 2.1.2, en de verordening, bedoeld in de artikelen 2.1.3, 2.1.4, 2.1.5, 2.1.6 en 2.6.6, vast voor 1 november van het kalenderjaar waarin enig artikel van deze wet in werking is getreden.
2. Het college treft de algemene voorzieningen als bedoeld in de artikelen 2.2.3 tot en met 2.2.4 voor 1 november van het kalenderjaar waarin enig artikel van deze wet in werking is getreden.
3. Het college draagt er zorg voor dat onderzoeken als bedoeld in artikel 2.3.2 kunnen worden uitgevoerd met ingang van 1 november van het kalenderjaar waarin enig artikel van deze wet in werking is getreden en dat op aanvragen voor een maatwerkvoorziening of een persoonsgebonden budget die worden gedaan voor de eerste dag van het kalenderjaar na dat waarin enig artikel van deze wet in werking is getreden, tijdig een besluit wordt genomen.
4. Het college publiceert voor het eerst voor 1 juli van het tweede kalenderjaar na dat waarin enig artikel van deze wet in werking is getreden, de uitkomsten van het in artikel 2.5.1, eerste lid, bedoelde onderzoek en verstrekt gelijktijdig de in artikel 2.5.1, tweede lid, bedoelde gegevens aan Onze Minister of een door Onze Minister aangewezen instelling.
5. Het college wijst voor de eerste dag van het kalenderjaar na dat waarin enig artikel van deze wet in werking is getreden, personen aan die belast zijn met het houden van toezicht op de naleving van het bepaalde bij of krachtens deze wet.

Artikel 8.8

1. In afwijking van artikel 3.5, eerste lid, is de aanbieder voor beroepskrachten als in dat lid bedoeld die op het tijdstip van inwerkingtreden van dat lid voor hem werkzaam zijn en ten aanzien van wie een verklaring omtrent het gedrag is vereist, uiterlijk binnen een bij algemene maatregel van bestuur vast te stellen termijn na dat tijdstip in het bezit van een verklaring omtrent het gedrag die niet eerder dan drie maanden voor het verstrijken van de vastgestelde termijn is afgegeven. De termijn kan voor verschillende groepen beroepskrachten verschillend worden vastgesteld.
2. Artikel 3.5, tweede en derde lid, is van overeenkomstige toepassing op een aanbieder als bedoeld in het eerste lid.

Wet maatschappelijke ondersteuning 2015

Artikel 8.9

1. De Wet maatschappelijke ondersteuning wordt ingetrokken, onverminderd de rechten en verplichtingen die onmiddellijk voor het tijdstip waarop artikel 2.1.1 in werking is getreden, voor betrokkene zijn verbonden aan een met toepassing van de Wet maatschappelijke ondersteuning door het college genomen besluit waarbij aanspraak is verstrekt op een individuele voorziening in natura of het ontvangen van een persoonsgebonden budget dan wel een financiële tegemoetkoming.
2. Het recht zoals dat gold vóór het tijdstip van inwerkingtreding van enig artikel van deze wet, blijft van toepassing ten aanzien van besluiten genomen op grond van de Wet maatschappelijke ondersteuning.
3. Artikel 25 van de Wet maatschappelijke ondersteuning blijft van toepassing op de roerende zaken, voor de aanschaf waarvan krachtens die wet een financiële tegemoetkoming is verstrekt, die zijn aangeschaft met een persoonsgebonden budget of die krachtens die wet in eigendom of bruikleen zijn verstrekt.
4. Het college en Onze Minister geven met betrekking tot het kalenderjaar waarin enig artikel van deze wet in werking is getreden, uitvoering aan artikel 9 van de Wet maatschappelijke ondersteuning voor 1 juli van het daaropvolgende kalenderjaar onderscheidenlijk 1 januari van het daaropvolgende kalenderjaar.
5. De artikelen 11 en 12 van de Wet maatschappelijke ondersteuning zijn van overeenkomstige toepassing op de voorbereiding van de vaststelling van het beleidsplan, bedoeld in artikel 2.1.2, en de verordening, bedoeld in artikel 2.1.3.

Artikel 8.10

Onze Minister zendt binnen drie jaar na de inwerkingtreding van deze wet aan de Staten-Generaal een verslag over de doeltreffendheid en de effecten van deze wet in de praktijk.

Artikel 8.11

1. Deze wet treedt in werking op een bij koninklijk besluit te bepalen tijdstip, dat voor de verschillende artikelen of onderdelen daarvan verschillend kan worden vastgesteld.
2. [Wijzigt deze wet.]
3. [Wijzigt deze wet en de Algemene wet bestuursrecht.]

Artikel 8.12

Deze wet wordt aangehaald als: Wet maatschappelijke ondersteuning 2015.

Lasten en bevelen dat deze in het Staatsblad zal worden geplaatst en dat alle ministeries, autoriteiten, colleges en ambtenaren die zulks aangaat, aan de nauwkeurige uitvoering de hand zullen houden.

Wassenaar, 9 juli 2014

Willem-Alexander

De Staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport,

M.J. van Rijn

Uitgegeven de achttiende juli 2014

De Minister van Veiligheid en Justitie,

I.W. Opstelten

